Editura
ECONOMICĂ

657
V98

Mihai
VUȚĂ

III326 657
BCU IASI

Contabilitatea societăților comerciale aflate în redresare economică

657
V98

Mihai **VUȚĂ**

Contabilitatea societăților comerciale aflate în redresare economică

813595

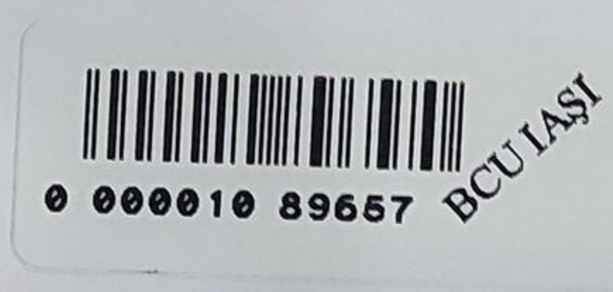

Cuprins

Capitolul 1
Informația contabilă 7
1.1. Structura situațiilor financiare 8
1.1.1. Bilanțul contabil 11
1.1.2. Contul de profit și pierdere 14
1.1.3. Situația modificărilor capitalurilor proprii 17
1.1.4. Situația fluxurilor de numerar 18
1.1.5. Notele explicative 24
1.2. Principii contabile generale 27
1.2.1. Principiul continuității activității 27
1.2.2. Principiul permanenței metodelor 27
1.2.3. Principiul prudenței 28
1.2.4. Principiul independenței exercițiului 28
1.2.5. Principiul evaluării separate a elementelor de active și de datorii 28
1.2.6. Principiul intangibilității 29
1.2.7. Principiul necompensării 29
1.2.8. Principiul prevalenței economicului asupra juridicului 29
1.2.9. Principiul pragului de semnificație 29
1.3. Reguli de evaluare 34
1.3.1. Definiții 34
1.3.2. Reguli de bază 35
1.3.3. Reguli alternative 37
1.4. Utilizatorii situațiilor financiare anuale 37
1.5. Caracteristicile calitative ale situațiilor financiare anuale 45

Capitolul 2
Redresarea societăților comerciale prin divizare 51
2.1. Strategii aplicate societăților aflate în dificultate 52
2.1.1. Strategia de schimbare a managementului neperformant 52
2.1.2. Strategii de restructurare a datoriilor și de atragere de noi surse externe de finanțare 52
2.1.3. Strategia de îmbunătățire a marketingului 52
2.1.4. Strategia de schimbare organizațională 52
2.2. Divizarea societăților aflate în dificultate 54
2.2.1. Definirea divizării 54
2.2.2. Etapele operațiunilor cu ocazia divizării 55
2.2.3. Metode de contabilizare a operațiunilor de divizare 56
2.3. Cazuri practice de divizare 58
2.3.1. Divizarea în condițiile în care societatea divizată este distribuită integral
către două societăți: o societate existentă și o societate nouă. 58

2.3.2. Divizarea în condițiile în care societatea divizată este distribuită parțial
către două societăți: o societate existentă și o societate nouă 64
2.3.3. Divizarea unei societăți comerciale în condițiile în care unii dintre acționari se retrag,
fără a mai participa la divizare. Societatea divizată este distribuită integral
către două societăți: o societate existentă și o societate nouă 69

Capitolul 3
Redresarea societăților comerciale prin fuziune 79
3.1. Tipuri de fuziuni 82
3.1.1. Fuziunea din punct de vedere economic 82
3.1.2. Fuziunea din punct de vedere juridic 83
3.2. Caracteristicile fuziunii prin absorbție și prin contopire 84
3.2.1. Caracterizarea fuziunii prin absorbirea 84
3.2.2. Caracterizarea fuziunii prin contopirea 84
3.3. Metode de contabilizare a operațiilor de fuziune 89
3.3.1. Metoda rezultatului 90
3.3.2. Metoda capitalizării 91
3.4. Metode de evaluare patrimonială a întreprinderii la fuziune 94
3.4.1. Metoda activului net contabil 94
3.4.2. Metoda activului net corectat 95
3.5. Studiu de caz privind calculele financiare la fuziune 95
3.6. Studii de caz privind fuziunea prin absorbție 99
3.6.1. Societățile comerciale sunt independente, nu au participații reciproce 99
3.6.2. Societatea absorbantă deține participații la societatea absorbită 106
3.6.3. Societatea absorbită deține acțiuni la societatea absorbantă 115

Capitolul 4
Redresarea societăților comerciale prin dizolvare 125
4.1. Concepte privind lichidarea 125
4.2. Operațiuni privind lichidarea societăților comerciale 128
4.2.1. Operațiuni privind dizolvarea 128
4.2.2. Operațiuni în caz de faliment 128
4.2.3. Operațiuni cu ocazia retragerii sau excluderii unor asociați 129
4.3. Operațiuni privind insolvența societăților comerciale 130
4.3.1. Principii ce stau la baza insolvenței 130
4.3.2. Atribuțiile administratorului judiciar 132
4.3.3. Efectele deschiderea procedurii insolvenței 135
4.4. Planul de reorganizare 137
4.4.1. Implementare – reducerea datoriilor prin plan 137
4.4.2. Închiderea procedurii de reorganizare 137
4.4.3. Falimentul 137
4.4.4. Închiderea procedurii 138
5. Cazuri practice privind lichidarea 138

Bibliografie 151

Capitolul 1

Informatia contabilă

Obiectivul situațiilor financiare îl constituie „furnizarea de informații despre poziția financiară, performanțele și modificările poziției financiare a întreprinderii, care sunt utile unei sfere largi de utilizatori, în luarea deciziilor economice".

Potrivit prevederilor actuale privind situațiile financiare, reglementate de Ordinul nr. 1802/2014[1] privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, societățile comerciale trebuie să întocmească situații financiare anuale complete, ce pot fi utilizate de o gamă cât mai mare de persoane interesate.

Situațiile financiare se referă la:

a) societăți:
   - societățile în nume colectiv;
   - societățile în comandită simplă;
   - societățile pe acțiuni;
   - societățile în comandită pe acțiuni și
   - societățile cu răspundere limitată;

b) societățile/companiile naționale;

c) regiile autonome;

d) institutele naționale de cercetare-dezvoltare;

e) societățile cooperative și celelalte persoane juridice care, în baza legilor speciale de organizare, funcționează pe principiile societăților;

f) subunitățile fără personalitate juridică, cu sediul în România, care aparțin persoanelor juridice cu sediul în România, în condițiile prevăzute de prezentele reglementări;

g) subunitățile fără personalitate juridică, cu sediul în străinătate, cu sediul în România;

h) subunitățile din România care aparțin unor persoane juridice cu sediul în străinătate, în condițiile prevăzute de prezentele reglementări;

i) grupurile de interes economic, înființate potrivit legii.

---

[1] OMFP nr. 1.802/2014, „Reglementări contabile privind situațiile financiare individuale și situațiile financiare consolidate", MO nr. 963/30.12.2014.

În funcție de criteriile de mărime (totalul activelor, cifra de afaceri netă și numărul mediu de salariați), entitățile se grupează în trei categorii, astfel: microentități; entități mici; entități mijlocii și mari.

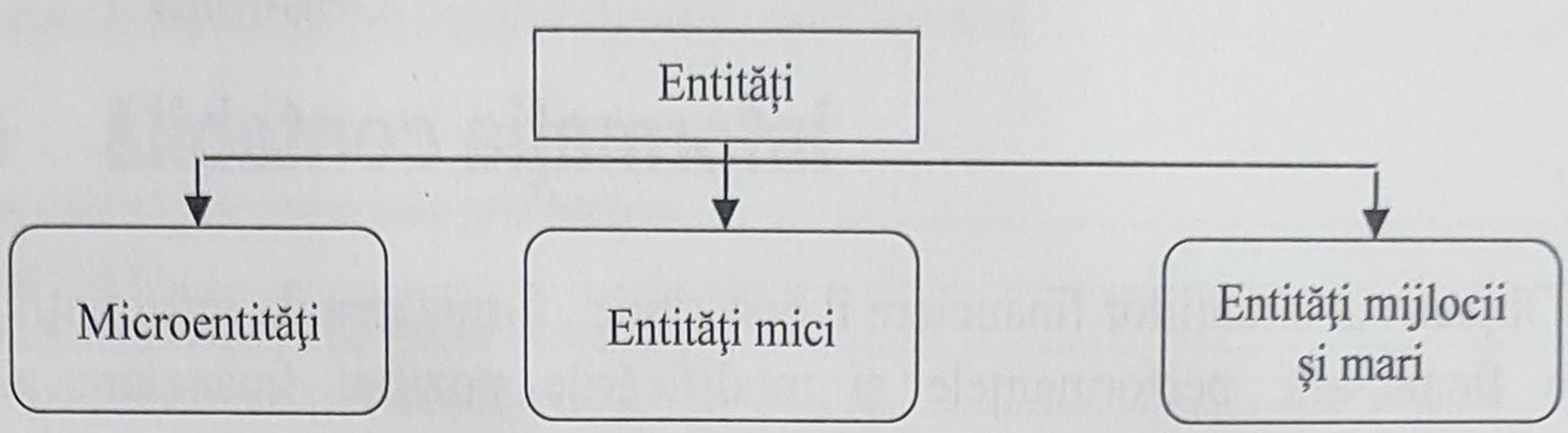

Figura 1.1. *Clasificarea entităților*

Microentitățile sunt entitățile care, la data bilanțului, nu depășesc limitele a cel puțin două dintre următoarele trei criterii:

a) totalul activelor: 350.000 EUR;
b) cifra de afaceri netă: 700.000 EUR;
c) numărul mediu de salariați în cursul exercițiului financiar: 10.

Entitățile mici sunt entitățile care, la data bilanțului, nu se încadrează în categoria microentităților și care nu depășesc limitele a cel puțin două dintre următoarele trei criterii:

a) totalul activelor: 4.000.000 EUR;
b) cifra de afaceri netă: 8.000.000 EUR;
c) numărul mediu de salariați în cursul exercițiului financiar: 50.

Entitățile mijlocii și mari sunt entitățile care, la data bilanțului, depășesc limitele a cel puțin două dintre următoarele trei criterii:

a) totalul activelor: 4.000.000 EUR;
b) cifra de afaceri netă: 8.000.000 EUR;
c) numărul mediu de salariați în cursul exercițiului financiar: 50.

1.1. Structura situațiilor financiare

Microentitățile întocmesc situații financiare anuale care cuprind:

- bilanț prescurtat;
- cont de profit și pierdere;
- notele explicative la situațiile financiare anuale.

Celelalte entități, precum și entitățile de interes public întocmesc situații financiare anuale care cuprind:

- bilanț;
- cont de profit și pierdere;
- situația modificărilor capitalului propriu;
- situația fluxurilor de trezorerie;
- notele explicative la situațiile financiare anuale.

Situațiile financiare anuale constituie un tot unitar.

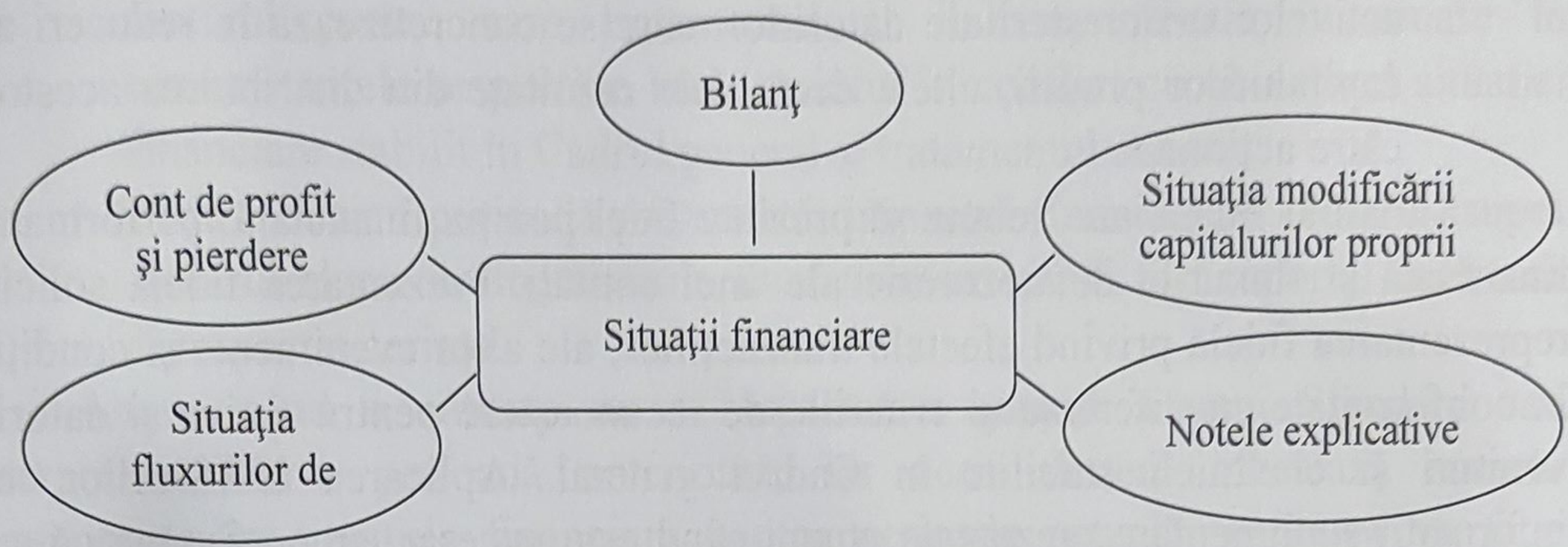

Figura 1.2. *Situațiile financiare*

Obiectivul situațiilor financiare anuale îl constituie furnizarea de informații despre poziția financiară, performanța financiară și fluxurile de trezorerie ale unei entități, utile unei categorii largi de utilizatori.

Elementele direct legate de evaluarea *poziției financiare*, reflectate prin bilanț, sunt activele, datoriile și capitalurile proprii, și pot fi definite astfel:

a) un activ reprezintă o resursă controlată de către entitate ca rezultat al unor evenimente trecute, de la care se așteaptă să genereze beneficii economice viitoare pentru entitate. Un activ este recunoscut în contabilitate și prezentat în bilanț atunci când este probabilă realizarea unui beneficiu economic viitor de către entitate și activul are un cost sau o valoare care poate fi evaluat/evaluată în mod credibil;

b) o datorie reprezintă o obligație actuală a entității ce decurge din evenimente trecute și prin decontarea căreia se așteaptă să rezulte o ieșire de resurse care încorporează beneficii economice. O datorie este recunoscută în contabilitate și prezentată în bilanț atunci când este probabil că o ieșire de resurse încorporând beneficii economice va rezulta din decontarea unei obligații prezente și când valoarea la care se va realiza această decontare poate fi evaluată în mod credibil;

c) capitalurile proprii reprezintă interesul rezidual al acționarilor sau asociaților în activele unei entități după deducerea tuturor datoriilor sale.

Elementele direct legate de *evaluarea performanței financiare*, prin intermediul contului de profit și pierdere, sunt veniturile și cheltuielile, ce pot avea următoarele semnificații:

a) veniturile constituie creșteri ale beneficiilor economice înregistrate pe parcursul perioadei contabile, sub formă de intrări sau creșteri ale activelor ori reduceri ale datoriilor, care se concretizează în creșteri ale capitalurilor proprii, altele decât cele rezultate din contribuții ale acționarilor;

b) cheltuielile constituie diminuări ale beneficiilor economice înregistrate pe parcursul perioadei contabile sub formă de ieșiri sau scăderi ale valorii activelor ori creșteri ale datoriilor, care se concretizează în reduceri ale capitalurilor proprii, altele decât cele rezultate din distribuirea acestora către acționari.

Situațiile financiare trebuie să prezinte fidel poziția financiară, performanța financiară și fluxurile de trezorerie ale unei entități. Prezentarea fidelă solicită reprezentarea fidelă privind efectele tranzacțiilor, ale altor evenimente și condiții, în conformitate cu diferența și criteriile de recunoaștere pentru active și datorii, venituri și cheltuieli stabilite în Cadrul general. Aplicarea IFRS-urilor, cu informații suplimentare prezentate atunci când este necesar, se presupune că are ca rezultat, în aproape toate cazurile, situații financiare care realizează o prezentare fidelă. O entitate ale cărei situații financiare sunt conforme cu IFRS-urile va prezenta o declarație explicită și fără rezerve privind această conformitate, în note. Situațiile financiare nu trebuie descrise ca fiind conforme cu IFRS-urile decât dacă satisfac toate cerințele IFRS-urilor. În aproape toate situațiile financiare o prezentare fidelă este obținută prin respectarea IFRS-urilor aplicabile. O prezentare fidelă de asemenea cere unei entități:

- Să selecteze și să aplice politicile contabile în conformitate cu IAS 8 *Politici contabile, modificări în estimările contabile și erori.*
- Să prezinte informații incluzând politicile contabile într-o manieră care să ofere informații relevante, credibile, comparabile și inteligibile.
- Să ofere prezentări adiționale atunci când respectarea unei anumite cerințe din IFRS-uri este insuficientă pentru a permite utilizatorilor să înțeleagă impactul anumitor tranzacții, evenimente și condiții asupra poziției financiare și performanței financiare a entității.

Politicile contabile neadecvate nu sunt rectificate nici prin evidențierea politicilor contabile utilizate, nici prin note sau material explicativ.

În cazurile extrem de rare în care conducerea ajunge la concluzia că respectarea unei cerințe dintr-un standard s-au dintr-o interpretare ar induce atât de mult în eroare încât ar intra în conflict cu obiectivele situațiilor financiare stabilite în Cadrul general, entitatea se va abate de la acea cerință dacă acel cadru relevant de reglementare cere acest lucru sau nu interzice o astfel de abatere.

Atunci când o entitate nu respect[o cerință a unui Standard sau a unei Interpretări în conformitate cu cazul de mai sus, ea va prezenta:

- Concluzia conducerii că situațiile financiare prezintă fidel poziția financiară, performanța financiară și fluxurile de trezorerie ale entității.
- Conformitatea, sub toate aspectele semnificative, cu Standardele și Interpretările aplicabile, cu excepția abaterii de la o anumită cerință pentru realizarea unei prezentări fidele.

- Titlul Standardului sau al unei Interpretări de la care s-a abătut entitatea, natura abaterii, inclusiv tratamentul cerut de Standard sau Interpretare, motivul pentru care tratamentul ar induce într-atât în eroare în circumstanțele respective încât ar intra în conflict cu obiectivul situației financiare stabilit în Cadrul general și tratamentul adoptat.
- Pentru fiecare perioadă prezentată, impactul financiar al abaterii asupra fiecărui element din situațiile financiare care ar fi fost raportat dacă s-ar fi respectat cerința.

Atunci când o entitate nu a respectat o cerință a unui Standard sau Interpretare într-o perioadă anterioară, iar acea abatere afectează sumele recunoscute în situațiile financiare pentru perioada actuală, entitatea va face prezentările prevăzute mai sus.

În situațiile extrem de rare în care conducerea concluzionează că respectarea unei cerințe dintr-un Standard sau Interpretare ar induce într-atât în eroare încât ar intra în conflict cu obiectivul situației financiare stabilit în Cadrul general de reglementare, entitatea va încerca pe cât posibil să reducă aspectele conformității care sunt percepute ca inducând în eroare, prezentând:

- Titlul Standardului sau Interpretării respective, natura cerinței și motivul pe care conducerea a concluzionat că respectarea acelei cerințe induce într-atât în eroare încât intră în conflict cu obiectivul situațiilor financiare stabilit în Cadrul general.
- Pentru fiecare perioadă prezentată, ajustările fiecărui element din situațiile financiare pe care conducerea le consideră necesare pentru obținerea unei prezentări fidele.

1.1.1. Bilanțul contabil

Documentul oficial folosit pentru finalizarea încheierii exercițiului financiar este bilanțul contabil. Este un document contabil de sinteză prin care se prezintă elementele de active, datorii și capital propriu ale entității la sfârșitul exercițiului financiar, precum și în celelalte situații prevăzute de lege. Pe baza lui se asigură o imagine fidelă, clară și completă a patrimoniului, a situațiilor financiare cât și a rezultatului obținut. Poziția financiară a unei întreprinderi (capacitatea de a se adapta schimbărilor mediului) este reflectată prin bilanț, cu ajutorul resurselor economice controlate (activele), structurii de finanțare (datorii și capitaluri proprii), precum și cu ajutorul unor indicatori economico-financiari importanți precum lichiditate și solvabilitate. Bilanțul oferă informații esențiale despre capacitatea întreprinderii de a degaja fluxuri viitoare de numerar și echivalențe de numerar, despre necesitățile de creditare viitoare și capacitatea de onorare a acestora, despre repartizările viitoare către creditori, acționari și alte categorii.

Bilanțul este definit ca un tablou al situației patrimoniului care prezintă în unități monetare mărimea valorică a bunurilor economice, în corelație cu sursele lor de finanțare, precum și cu rezultatul obținut. Bilanțul reflectă poziția financiară a întreprinderii (capacitatea de a se adapta schimbărilor mediului) cu ajutorul resurselor economice controlate (active) și a structurii de finanțare (capitaluri proprii, datorii).

În bilanț elementele de active și datorii sunt grupate după natură și lichiditate, respectiv natură și exigibilitate. Un *activ* reprezintă o resursă controlată de către entitate ca rezultat al unor evenimente trecute, de la care se așteaptă să genereze beneficii economice viitoare pentru entitate și al cărui cost poate fi evaluat în mod credibil. O *datorie* reprezintă o obligație actuală a entității ce decurge din evenimente trecute și prin decontarea căreia se așteaptă să rezulte o ieșire de resurse care încorporează beneficii economice. *Capitalurile proprii* reprezintă interesul rezidual al acționarilor în activele unei entități după deducerea tuturor datoriilor sale.

Bilanțul contabil are format predefinit, întreprinderile neputând să extindă/restrângă posturile bilanțiere.

Cheltuielile de constituire sunt recunoscute în Activul bilanțului chiar dacă nu îndeplinesc criteriile de recunoaștere definite în cadrul conceptual internațional.

Cheltuielile în avans, veniturile în avans și provizioanele pentru riscuri și cheltuieli nu se împart în funcție de scadență.

Acțiunile proprii nu sunt recunoscute în Activul bilanțului ci se deduc din rezerve. Întreprinderea poate răscumpăra acțiuni proprii cu scopul de a diminua sau de a achita anumite datorii. Acțiunile răscumpărate nu se vor mai afla în circulație, iar răscumpărarea lor va afecta averea proprietarilor întreprinderii, de aceea în loc să fie prezentate în Activul bilanțului, ele se scad din capitaluri proprii (rezerve).

Împrumuturile din emisiunea de obligațiuni sunt prezentate în bilanț la valoarea netă (valoare după deducerea primei de rambursare a obligațiunilor).

În acest model de bilanț sunt prezentați doi indicatori de analiză financiari, considerați relevanți în aprecierea modului în care întreprinderea își asigură continuitatea activității. Continuitatea activității se apreciază pe baza mai multor factori: unul dintre aceștia este modul în care întreprinderea își asigură echilibrul financiar pe termen scurt sau pe termen lung.

O întreprindere se află în echilibru financiar dacă-și finanțează active pe termen lung din surse pe termen lung și respectiv active pe termen scurt din surse pe termen scurt. În masa activului pe termen scurt există unele elemente (precum stocurile și creanțele) care se reînnoiesc în permanență și care din punct de vedere financiar se comportă asemenea activului pe termen lung. De aceea din prudență, se recomandă ca acesta să fie finanțat din surse pe termen lung.

Fondul de rulment este excedentul de surse pe termen lung (capitaluri permanente) ce rezultă din finanțarea integrală a activelor imobilizate și care este destinat să finanțeze activele pe termen scurt (activele circulante și cheltuielile în avans).

Relația de calcul a fondului de rulment trebuie apreciată cu prudență pentru că ea are la bază următoarele ipoteze: cheltuielile în avans sunt considerate active pe termen scurt, veniturile în avans sunt considerate datorii, provizioanele pentru riscuri și cheltuieli sunt considerate datorii pe termen lung, indicatorul se calculează ținând cont și de activul bilanțier care include și cheltuielile de constituire (considerate și active fictive).

Fondul de rulment este un indicator principal care apreciază modul prin care întreprinderea își asigură echilibrul financiar (continuitatea activității) pe termen scurt.

Întreprinderile în funcție de natura activității trebuie să procedeze la delimitarea activelor și datoriilor în necurente și curente în vederea prezentării lor în bilanț. Cel mai utilizat criteriu în realizarea acestor delimitări este cel al raportării duratei de realizare a activului și respectiv de decontare a datoriilor la data exercițiului financiar.

Un activ va fi considerat necurent dacă va realiza venituri prin utilizare și/sau prin vânzare într-o perioadă mai mare de un an; altfel va fi activ curent.

O datorie va fi considerată necurentă, dacă se va deconta într-o perioadă mai mare de un an, altfel va fi considerată datorie curentă.

Creanțele și datoriile comerciale, salariale și altele aferente ciclului normal de exploatare al întreprinderii pot fi considerate elemente curente chiar dacă au scadența mai mare de un an, cu condiția ca întreprinderea să ofere o informație în note cu privire la acestea.

Daca întreprinderea deține o datorie curentă pentru care s-a încheiat un acord de refinanțare sau de amânare a scadențelor pe o bază de termen lung, iar acordul a fost încheiat înainte de data închiderii exercițiului financiar, datoria va fi reclasificată în categoria datorii necurente. Dacă acordul este încheiat între data de raportare și data la care situațiile financiare sunt autorizate pentru prezentare, atunci datoria va fi prezentată în categoria elementelor curente.

Dacă întreprinderea deține o datorie necurentă pentru care creditorul are dreptul necondiționat de a cere plata ca urmare a încălcării acordului va fi clasificată în categoria datorii curente chiar dacă creditorul nu și-a exercitat acest drept până la data la care situațiile financiare sunt autorizate pentru prezentare.

Majoritatea firmelor nord americane întocmesc și publică un bilanț compus din trei mase patrimoniale, activele *(assets)*, datoriile *(liabilities)* și capitalurile proprii *(shareholders equity sau owners equity)*, prezentate fie în formatul orizontal (cont), fie în cel vertical (listă).

Spre deosebire de multe țări europene, în care activul bilanțier este prezentat în ordinea crescătoare a lichidității lor, iar pasivele, în ordinea crescătoare a exigibilității lor, în Statele Unite ale Americii și în Canada firmele își prezintă activele și pasivele în ordinea descrescătoare a lichidității, respectiv a exigibilității lor. Această clasificare denotă un element al culturii contabile de tip nord american, accentul pus pe elementele pe termen scurt, altfel spus lichiditățile și exigibilitățile imediate, prezentate ca prime elemente ale structurii bilanțiere (partea de sus a bilanțului).

În țările nord americane nici măcar denumirea acestei prime situații financiare nu este standardizată. Este drept, cel mai adesea se utilizează denumirea de „bilanț" *(balance sheet),* dar nu de puține ori sunt întâlnite denumirile de „situația poziției financiare" *(statement of financial position)* și „situația condiției financiare" *(statement of financial condition).*

1.1.2. Contul de profit și pierdere

Contul de profit și pierdere reflectă performanța întreprinderii cu ajutorul veniturilor (capacitatea de a genera numerar), cheltuielilor (consumul resurselor perioadei) și al profitului/pierderii (eficiența sau noneficiența în utilizarea resurselor perioadei – existente la începutul perioadei și obținute, încasate pe parcursul perioadei).

Elementele direct legate de *evaluarea performanței financiare*, prin intermediul contului de profit și pierdere, sunt veniturile și cheltuielile.

Veniturile constituie creșteri ale beneficiilor economice înregistrate pe parcursul perioadei contabile, sub formă de intrări sau creșteri ale activelor ori reduceri ale datoriilor, care se concretizează în creșteri ale capitalurilor proprii, altele decât cele rezultate din contribuții ale acționarilor. Veniturile sunt recunoscute în contul de profit și pierdere atunci când se poate evalua în mod credibil o creștere a beneficiilor economice viitoare legate de creșterea valorii unui activ sau de scăderea valorii unei datorii. Recunoașterea veniturilor se realizează simultan cu recunoașterea creșterii de active sau reducerii datoriilor (de exemplu, creșterea netă a activelor, rezultată din vânzarea produselor sau serviciilor, ori descreșterea datoriilor ca rezultat al anulării unei datorii).

Cheltuielile constituie diminuări ale beneficiilor economice înregistrate pe parcursul perioadei contabile sub formă de ieșiri sau scăderi ale valorii activelor ori creșteri ale datoriilor, care se concretizează în reduceri ale capitalurilor proprii, altele decât cele rezultate din distribuirea acestora către acționari. Cheltuielile sunt recunoscute în contul de profit și pierdere atunci când se poate evalua în mod credibil o diminuare a beneficiilor economice viitoare legate de o diminuare a valorii unui activ sau de o creștere a valorii unei datorii. Recunoașterea cheltuielilor are loc simultan cu recunoașterea creșterii valorii datoriilor sau

reducerii valorii activelor (de exemplu, drepturile salariale angajate sau amortizarea echipamentelor).

Contul de profit și pierdere este situația financiară care măsoară succesul sau performanța activității unei întreprinderi, referitoare la o perioadă dată. Este vorba despre performanța financiară a entității respective. Având în vedere faptul că rezultatele contabile sunt consecința aplicării unei serii de postulate și principii contabile, și în primul rând a independenței exercițiilor, constatării veniturilor și conectării cheltuielilor la venituri, importanța pe care o acordăm acestui document de sinteză trebuie să fie însoțită de o doză de prudență.

Avantajele Contului de profit și pierdere cu clasificarea după natură sunt: informația degajată este mai fiabilă, permite previziuni asupra fluxurilor viitoare de trezorerie, oferă informații utile pentru calculul unor indicatori macroeconomici; dar prezintă și următoarele *dezavantaje*: informația este mai puțin relevantă în aprecierea performanțelor managementului, în realizarea funcțiilor întreprinderii; un asemenea model nu permite aprecierea structurii și nivelului costurilor de producție deoarece calculația costurilor are la bază o delimitare a cheltuielilor după destinația lor (directe/indirecte) și o evoluție față de nivelul producției (variabile/fixe), fie în raport cu activitatea și factorii pe care le consumă întreprinderea pentru obținerea producției. De regulă, un asemenea model de Cont de profit și pierdere este întocmit de întreprinderile care se supun unui sistem contabil dualist.

Dualismul contabil presupune existența a două circuite informaționale: primul este destinat producerii informațiilor pentru utilizarea externă și este asigurat de contabilitatea financiară; al doilea circuit este destinat obținerii de informații utilizate exclusiv de management și este asigurat de contabilitatea de gestiune.

Avantajele Contului de profit și pierdere cu clasificarea după funcții sunt: este mai relevant în aprecierea performanțelor managementului privind realizarea funcțiilor sale; oferă informații prin care se poate aprecia structura costurilor pe funcții ale întreprinderii în realizarea activității sale, dar prezintă și următoarele *dezavantaje*: informația degajată este mai puțin fiabilă deoarece modul de detaliere a elementelor în contul de profit și pierdere este influențat de structurarea întreprinderii pe funcții, o modificare în structura organizatorică a întreprinderii poate determina o prezentare diferită a unor elemente în contul de profit și pierdere, rezultă că are o doză de subiectivism. O prezentare pe funcții poate afecta și comparabilitatea în timp și spațiu a informațiilor privind performanța întreprinderii. De regulă un asemenea model este întâlnit mai ales în sisteme contabile moniste (anglo-saxone).

Monismul contabil presupune satisfacerea obiectivelor contabilității de gestiune privind sistemul informațional al contabilității financiare.

În contabilitatea britanică legea societăților comerciale propune patru modele de prezentare a contului de profit și pierdere, rezultate din combinarea celor două moduri de analiză a cheltuielilor, după funcție sau după natură, cu cele două forme de prezentare, în listă sau în cont.

În toate cele patru modele este evidentă clasificarea cheltuielilor și veniturilor din activități ordinare și cheltuieli și venituri din operații extraordinare. Totodată, în structura cheltuielilor și veniturilor ordinare, sunt întâlnite atât elemente din activități de exploatare, cât și elemente financiare. Totuși, nu se propune determinarea unui rezultat distinct la nivelul „exploatării", respectiv la cel „financiar".

În toate cazurile, impozitarea profitului activității ordinare se prezintă distinct de impozitarea rezultatului din operații extraordinare.

Modelul sub formă de listă prezintă elemente de atribuire a profitului. În modelul sub formă de listă, cu o analiză a cheltuielilor după funcție, foarte semnificativ este faptul că este orientat și spre determinarea marjei brute sau rezultatului brut. În mod evident, sunt determinate și prezentate celelalte niveluri de rezultat: rezultatul curent, rezultatul extraordinar și rezultatul net.

Modelul sub formă de listă cu o analiză a cheltuielilor după natură este orientat spre determinarea indicatorului-pivot „producția exercițiului", deși el nu apare în cadrul structurii formatului.

Modelul sub formă de cont cu o analiză a cheltuielilor după funcție este orientat spre calculul marjei brute, dar această informație nu apare distinct în structura formatului. De asemenea, în comparație cu primul model, nu sunt prezentate distinct: rezultatul activității ordinare înaintea impozitării și rezultatul extraordinar. Totuși, aceste informații pot să fie cu ușurință determinate prin scăderea cheltuielilor din veniturile corespunzătoare.

Modelul sub formă de cont cu o analiză a cheltuielilor după natură, ca și cel de-al doilea model, este orientat spre determinarea indicatorului „producția exercițiului", deși el nu apare, în mod explicit, în structura formatului.

În contabilitatea americană, fiind o situație financiară destinată cu predilecție utilizării externe și mult mai puțin pentru gestiunea internă a întreprinderii, contul de profit și pierdere presupune o prezentare mai condensată decât în contabilitățile țărilor Europei continentale.

El este întocmit sub formă de listă. Prin structura lui, sunt distinse operațiile continue de activitățile abandonate sau necontinuate. Aceste din urmă activități includ rezultatele extraordinare și efectul cumulat al schimbărilor de metodă. Ca și în cazul britanic, rezultatele din operații necontinue sau abandonate, inclusiv pierderile și profiturile generate de cesiunea sau abandonarea acestor activități, trebuie să facă obiectul unei prezentări separate, distinctă și de elementele extraordinare. În mod separat este prezentat și impozitul asupra rezultatului din activități curente, astfel încât să se pună în evidență rezultatul net al operațiilor curente.

Distincția între rezultatele operațiilor curente și cele ale activităților abandonate are în special rolul de a separa activitățile pentru care principiul continuității nu mai operează, de celelalte activități. În cadrul rezultatului activităților abandonate sau necontinuate, trebuie să se distingă partea ce provine din încetarea exploatării de cea care este legată de eventuala cesiune.

În Statele Unite ale Americii, prezentarea contului de profit și pierdere poate să se facă de o manieră simplă sau de o manieră evoluată. Contul de profit și pierdere simplu nu pune în evidență decât un singur rezultat, fără să distingă partea din rezultat ce revine activității de exploatare de cea aferentă elementelor în afara exploatării. Contul de profit și pierdere evoluat distinge rezultatul generat de activitatea curentă, adică rezultatul din exploatare, de rezultatele necurente. Această distincție este conformă cu norma internațională IAS 8, care prevede o separare a rezultatului imputabil activităților ordinare de elementele neobișnuite. Constituie obiectul elementelor neobișnuite rezultatul activităților abandonate, rezultatul privind elementele extraordinare și schimbările în metodele contabile.

1.1.3. Situația modificărilor capitalurilor proprii

Situația modificărilor capitalurilor proprii prezintă creșterile și descreșterile elementelor de capital propriu în cursul perioadei contabile, de regulă, exercițiu financiar. Sunt cuprinse în această situație toate elementele de capital propriu: capitalul social, primele de capital, rezervele, rezultatul reportat, rezultatul curent. În ceea ce privește rezultatul reportat, acesta se poate prezenta detaliat, distinct pentru rezultatul reportat din activitatea obișnuită, rezultatul reportat provenit din aplicarea IAS-urilor, rezultatul reportat din modificarea politicilor contabile, rezultatul reportat provenit din corectarea erorilor fundamentale, rezultatul reportat reprezentând surplusul din reevaluare.

În situația modificărilor capitalului propriu trebuie prezentate distinct atât profitul, cât și pierderea.

Informațiile necesare întocmirii situației modificărilor capitalului propriu sunt disponibile în conturi. În coloana 1 sunt preluate soldurile inițiale ale conturilor, în coloanele „creșteri", respectiv „descreșteri", sunt preluate rulajele conturilor, iar în coloana 6 sunt preluate soldurile finale ale conturilor. Rulajele care exprimă creșterile sunt rulajele creditoare, pentru toate conturile care evidențiază elemente de capitaluri proprii, mai puțin elementele în cazul pierderilor, pentru care creșterile sunt exprimate prin rulajele debitoare.

Situația modificărilor capitalului propriu trebuie sa fie însoțită și de explicații, acolo unde este cazul, cum ar fi natura modificărilor, tratamentul contabil și fiscal aplicat, alte informații.

Situația prevăzută în IAS 1 cuprinde într-o variantă exhaustivă:

- beneficiul net sau pierderea netă al/a exercițiului;

- pierderile și câștigurile, cheltuielile și veniturile care au fost direct afectate capitalurilor proprii, în virtutea unei norme speciale, cât și totalul acestor elemente;
- efectul cumulat al schimbărilor de politici contabile și corectări de erori fundamentale, conform metodei de referință prevăzute prin norma IAS 8;
- operațiile ce afectează capitalul, efectuate cu proprietarii întreprinderii, și distribuirile de dividende în favoarea acestora;
- rezultatele nedistribuite, la deschiderea și închiderea exercițiului, cât și explicarea fluxurilor reprezentând variațiile;
- o reconciliere între soldurile inițiale și finale ale fiecărui post de capitaluri proprii, precum capitalul, primele de emisiune, rezervele etc., cu precizarea separată a fiecărei mișcări.

În SUA, această componentă a rapoartelor anuale poate îmbrăca fie forma „situației repartizării profitului", fie forma „situației modificării capitalului". Prima situație cuprinde suma profitului nerepartizat la începutul perioadei, la care se adaugă profitul net al perioadei, se scad dividendele plătite, obținându-se profitul de repartizat la finele perioadei. Se compune din două părți: situația repartizării profitului și situația acțiunilor. Cea de-a doua situație are două părți, prezentând atât situația repartizării profitului, cât și situația acțiunilor. Această din urmă situație este preferată de obicei de întreprinderile americane deoarece conține atât factorii care au determinat modificarea situației capitalurilor în timpul perioadei, inclusiv a acelora care au determinat modificări în repartizarea profitului.

1.1.4. Situația fluxurilor de numerar

Situația fluxurilor de numerar prezintă modul în care o entitate generează și utilizează numerarul și echivalentele de numerar, ea cuprinzând:

- fluxurile de numerar respectiv intrările sau ieșirile de numerar și echivalente de numerar;
- numerarul, adică disponibilitățile bănești și depozitele la vedere;
- echivalentele de numerar sunt investițiile financiare pe termen scurt, extrem de lichide, care sunt ușor convertibile în sume cunoscute de numerar și care sunt supuse unui risc nesemnificativ de schimbare a valorii.

Situația fluxurilor de numerar trebuie să prezinte fluxurile de numerar ale entității din cursul perioadei, clasificate pe:

1. *Activități de exploatare,* care sunt principalele activități generatoare de venituri ale entității, precum și
2. *Activități de investiție* ce constau în achiziționarea și cedarea de active imobilizate și de alte investiții care nu sunt incluse în echivalentele de numerar.

3. *Activități de finanțare* ce sunt activități care au drept rezultat modificări ale valorii și structurii capitalurilor proprii și împrumuturilor entității.

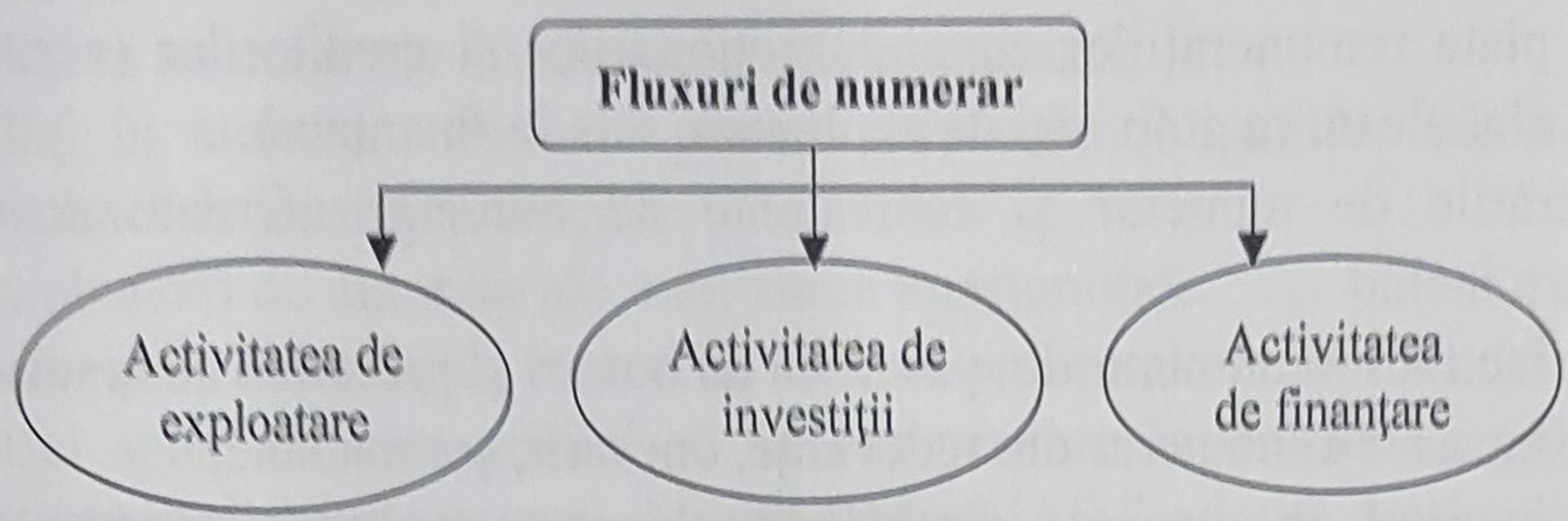

Figura 1.3. *Activitățile fluxurilor de numerar*

Fluxul net de trezorerie (Δ TN) rezultă din variația în valori absolute a trezoreriei nete de la un an la altul, reprezentând fluxul monetar net, respectiv fluxul de numerar degajat din activitatea firmei pe parcursul unui exercițiu financiar *(cash-flow)*.

Δ TN = TN1 – TN0
TN1 – trezoreria netă la sfârșitul exercițiului;
TN0 – trezoreria netă la începutul exercițiului.

Fluxul monetar poate fi: pozitiv sau negativ. Fluxul monetar net pozitiv semnifică creșterea puterii de investire a firmei și a averii acționarilor. Fluxul monetar net negativ semnifică reducerea puterii de investire a firmei și a averii acționarilor.

Ținând cont de cele 3 activități, relația de calcul este următoarea:

Δ TN = Δ TExp + Δ TI + Δ TF,

unde:

Δ TExp – flux de numerar din exploatare;
Δ TI – flux de numerar din investiții;
Δ TF – flux de numerar din finanțare.

Fluxurile de numerar generate de **activitățile de exploatare** sunt generate de principalele activități ale întreprinderii.

Situația fluxurilor de numerar transformă rezultatul exploatării într-un rezultat efectiv încasat, din care să se poată plăti cel puțin obligațiile ce decurg din menținerea potențialului întreprinderii, și anume:

- plata stocurilor ce constituie aprovizionări (variația stocurilor);
- susținerea decalajului dintre aprovizionare și obținerea stocurilor de produse (variația stocurilor de produse);

- susținerea decalajului dintre obținerea stocurilor de produse și valorificarea lor (variația creanțelor clienți);
- efectuarea investițiilor de înlocuire (amortizarea);
- plata remunerațiilor cuvenite acționarilor și creditorilor (acestea pot fi clasificate ca activități de exploatare sau de finanțare).

Intrările de numerar și echivalente de numerar aferente activității de exploatare includ:

- încasări în numerar din vânzarea de bunuri și prestarea de servicii;
- încasări în numerar din redevențe, onorarii, comisioane;
- încasări în numerar din dobânzi pentru credite și dividende pentru plasamente;
- încasări în numerar din restituiri ale impozitului pe profit (venit).

Ieșirile de numerar și echivalente de numerar aferente activității de exploatare, cuprind:

- plăți în numerar către furnizori și prestatori de servicii;
- plăți în numerar către salariați;
- plăți în numerar a dobânzilor pentru credite;
- plăți privind impozite, taxe și vărsăminte asimilate.

Activitățile de investiție constau în achiziționarea și cedarea de active imobilizate și de alte investiții, care nu sunt incluse în echivalentele de numerar. Ori de câte ori o entitate achiziționează sau produce prin eforturi proprii imobilizări ea realizează investiții. De asemenea, ori de câte ori entitatea renunță la un activ imobilizat se cheamă că ea face o dezinvestiție.

Intrările de numerar din activitatea de investiții, cuprind:

- încasări în numerar din vânzarea de imobilizări;
- încasări în numerar din vânzarea de instrumente de capitaluri proprii;
- încasări în numerar din rambursarea avansurilor și creditelor acordate altor părți.

Ieșirile de numerar din activitatea de investiții includ:

- plăți în numerar pentru achiziționarea de imobilizări;
- plăți în numerar pentru achiziția de instrumente de capitaluri proprii;
- avansuri în numerar și împrumuturi efectuate către terți.

Activitățile de finanțare sunt activități care au ca efect modificări ale dimensiunii și compoziției capitalurilor proprii și datoriilor întreprinderii.

Intrările de numerar din activitatea de finanțare cuprind:

- încasări în numerar din emisiunea de acțiuni sau alte instrumente de capital;
- încasări în numerar provenite din emisiunea titlurilor de creanță, a împrumuturilor, datoriilor neasigurate, obligațiunilor, ipotecilor și a altor împrumuturi pe termen scurt sau lung.

Ieșirile de numerar din activitatea de finanțare includ:

- plăți în numerar efectuate către proprietari pentru a răscumpăra acțiunile firmei;
- plăți în numerar ale dividendelor către acționari;
- plăți în numerar efectuate pentru reducerea obligațiilor aferente unui contract de leasing financiar;
- rambursări de numerar ale unor sume împrumutate.

În principiu, fluxurile de trezorerie trebuie prezentate la nivelul mărimii lor brute. Astfel spus, nu este posibil să se compenseze încasările cu plățile din aceeași categorie și chiar categorii diferite. Totuși IAS 7 admite două excepții de la această regulă, fiind posibil ca fluxurile să fie prezentate în valoarea lor netă. Este vorba despre:

A) Încasări și plăți în contul clienților, atunci când fluxurile de trezorerie decurg din activitățile clientului, dar nu decurg din cele ale întreprinderii. Exemple: acceptarea și rambursarea de depozite la vedere de către o bancă; trezoreria deținută în contul clienților de către o întreprindere specializată în plasamente; chiriile vărsate proprietarilor de bunuri, după ce au fost colectate în contul lor.

B) Încasări și plăți referitoare la elemente care au un ritm de rotație rapid, o valoare mare și scadențe scurte. Exemple: avansurile făcute pentru și rambursarea valorilor principalului aferent clienților care folosesc cărți de credit; achiziția sau cesiunea de plasamente; alte împrumuturi pe termen scurt, precum cele ce au o scadența mai mică sau egală cu trei luni.

Toate fluxurile de trezorerie în monede străine sunt convertite la cursul zilei plății sau încasării. Lichiditățile și echivalentele de lichidități în monede străine la sfârșitul lunii sunt convertite la curul de închidere.

Dobânda plătită și dobânda și dividendele de încasat pot fi clasificate drept fluxuri de trezorerie din exploatare, deoarece intră în calculul rezultatului net. Ca alternativă, dobânzile vărsate și dobânzile și dividendele primite pot fi clasificate drept fluxuri de finanțare și respectiv de investiții, deoarece ele reprezintă costuri ale atragerii surselor de finanțare sau remunerarea investițiilor. Fluxurile de trezorerie provenite din impozitul pe profit vor fi prezentate separat și vor fi clasificate drept fluxuri de trezorerie din activitatea de exploatare, cu excepția situației în care ele pot fi alocate în mod specific activităților de finanțare și de investiții.

Fluxurile de numerar exclud mișcările între elemente care constituie numerar sau echivalente de numerar, deoarece aceste componente fac parte din gestiunea numerarului unei entități, și nu din activitățile de exploatare, investiție și finanțare. Gestiunea numerarului presupune plasarea excedentului de numerar în echivalente de numerar.

Tabloul fluxurilor de trezorerie prezintă astfel de fluxuri, cunoscute sub numele de încasări și plăți în cursul perioadei. Altfel spus, el arată de unde au venit lichiditățile și cum au fost ele cheltuite, explicând astfel cauzele variației lor.

IAS 7 „Situația fluxurilor de numerar" stabilește cerințe privind prezentarea situațiilor fluxurilor de numerar și informațiile pe care trebuie să le conțină. Informațiile privind fluxurile de numerar sunt folositoare utilizatorilor situațiilor financiare, oferind o bază de evaluare capacității întreprinderii de a genera numerar și a nevoilor sale pentru utilizarea fluxurilor de numerar respective.

Situația fluxurilor de trezorerie este necesară utilizatorilor informațiilor contabile pentru a lua decizii economice, pentru a putea evalua capacitatea întreprinderii de a genera numerar sau echivalente de numerar. De acest fenomen depinde capacitatea întreprinderii de a-și plăti angajații, furnizorii, creditorii și de a remunera capitalul.

Instrumentul cel mai adecvat de informare cu privire la capacitatea întreprinderii de a genera numerar sau echivalente de numerar este tabloul fluxurilor de trezorerie sau situația fluxurilor de numerar, cum este numită în IAS 1, sau situația fluxurilor de trezorerie, denumire preluată din Reglementările de armonizare a contabilității cu Directiva a IV-a a CEE.

Conform normelor contabile internaționale, unor reglementari naționale și teoriei contabile, fluxurile de trezorerie rezultă din activitatea de exploatare, activitatea de investiții și din activitatea de finanțare.

Metodologic, situația fluxurilor de trezorerie se poate prezenta prin două metode:

- metoda directă și
- metoda indirectă.

Metoda directă este cel mai des utilizată. Ea conduce la prezentarea fluxurilor de trezorerie din activitatea de exploatare prin detalierea intrărilor și ieșirilor de trezorerie pe o serie de elemente.

Procedura de întocmire a tabloului fluxurilor de trezorerie prin metoda directă presupune următoarele etape:

- calculul variației soldului final al fiecărui cont dintre balanța finală și balanța inițială;
- variația stocurilor calculată anterior se transpune în tabloul intermediar de trezorerie;
- stabilirea fluxurilor ce rezultă din activitatea de exploatare prin analiza cheltuielilor și veniturilor curente;
- cheltuielile și veniturile sunt intrări și ieșiri potențiale de trezorerie, modificările acestora fiind preluate în tabloul intermediar de trezorerie. Variația activelor și pasivelor curente, mai puțin cele de investiții și de finanțare, se preia în tabloul intermediar de trezorerie;

- determinarea fluxurilor de trezorerie din activitatea de investiții și de finanțare prin analiza cheltuielilor și veniturilor excepționale și a variației activelor și pasivelor neanalizate anterior.

În mod concret, tabloul intermediar de trezorerie se întocmește pe baza balanței de verificare la începutul și la finele exercițiului. Pe baza acestora se stabilește variația soldurilor și se preia în tabloul intermediar de trezorerie.

Adesea, în lumea contabilă se susține faptul că profitul este un punct de vedere, în timp ce trezoreria este o realitate. Această afirmație se bazează pe constatarea că unele întreprinderi raportează profituri impunătoare dar care nu au corespondent pe măsură în trezorerie. Această situație se datorează, pe de o parte faptului că rezultatul contabil are în spate o serie de convenții contabile iar, pe de altă parte, calității managementului întreprinderii.

Tabloul fluxurilor de trezorerie face obiectul normei IAS 7 „Tabloul fluxurilor de trezorerie". Deși IAS 7 nu a definit conceptul de trezorerie, se consideră că este vorba despre ansamblul lichidităților și echivalențelor de lichidități. Expresia fluxuri de trezorerie *(cash flows)* desemnează ansamblul intrărilor *(inflows)* și ieșirilor *(outflows)* de lichidități și de echivalente de lichidități.

Lichiditățile *(cash)* se referă la fondurile disponibile *(cash on hand)* și la depozitele la vedere *(demand deposits)*. Echivalentele de lichidități *(cash equivalents)* sunt plasamente pe termen scurt, foarte lichide, convertibile cu ușurință într-o mărime determinată de lichidități și care sunt supuse la un risc neglijabil de schimbare a valorii.

Scopul deținerii echivalentelor de lichidități este de a face față angajamentelor de trezorerie pe termen scurt. Se deduce că scadența lor este de regulă sub trei luni. În orice caz, deținerea de echivalente de lichidități nu se face în scopul realizării unor obiective de plasament.

Fluxurile de trezorerie nu cuprind mișcările între elementele care constituie lichidități sau echivalente de lichidități, pentru că ele fac parte din gestiunea trezoreriei întreprinderii.

Potrivit normei IAS 7, tabloul fluxurilor de trezorerie trebuie să prezinte fluxurile de trezorerie ale exercițiului clasificate în activități de exploatare, de investiții și de finanțare.

O întreprindere trebuie să prezinte fluxurile sale de trezorerie din activitățile de exploatare, de investiție și de finanțare într-o manieră care corespunde cel mai bine activității sale.

În contabilitatea britanică legea societăților comerciale nu solicită prezentarea unui tablou de finanțare, dar o atare cerință este reglementată prin norma FRS 1. Aceasta normă „a venit" să substituie o normă mai veche care viza prezentarea informațiilor financiare pe baza variației „fondurilor".

În mod vizibil, abordarea britanică referitoare la tabloul fluxurilor de trezorerie, se inspiră din modelul american. Detaliile care exprimă diferențele se referă la prelucrarea dobânzilor, impozitelor și dividendelor.

Să reținem că, în concepția britanică, trezoreria conține: disponibilitățile în casă și în bancă, plasamentele pe termen scurt, creditele bancare curente și împrumuturile cu scadența sub trei luni.

Plasamentele pe termen scurt sunt incluse în trezorerie, dacă ele satisfac următoarele condiții: sunt ușor convertibile în disponibilități, la nivelul unor valori cunoscute; scadențele lor sunt suficient de apropiate pentru a evita orice risc de variație a valorii lor; întreprinderea le consideră echivalente de lichidități.

Norma FRS 1 impune publicarea tabloului fluxurilor de trezorerie, prin analiza variației fluxurilor monetare generate de trei funcții: fluxuri implicate de funcția de exploatare; de investiții și de finanțare. Trezoreria degajată de activitatea de exploatare poate să fie determinate pe baza metodei directe sau indirecte. Metoda directă permite punerea în evidență a fluxurilor de încasări și de plăți. Metoda indirectă calculează fluxurile de trezorerie plecând de la rezultatul înaintea impozitării.

În contabilitatea americană tabloul fluxurilor de trezorerie este o situație a variaților de lichidități intervenite în cursul perioadei. Deși aparent simplă, aceasta definire comportă o serie de clarificări, referitoare la: definirea lichidităților, clasificarea de maniera logică a numeroaselor tranzacții ce afectează lichiditățile; legătura dintre fluxurile de lichidități și fluxurile rezultate; prelucrarea tranzacțiilor nemonetare și prelucrarea fluxurilor în monede străine.

Tabloul fluxurilor de trezorerie trebuie să explice variațiile, în cursul exercițiului, a lichidităților sau echivalentelor lor. Tabloul trebuie să utilizeze mai degrabă termeni precum lichidități sau cvasilichidități, decât termeni ambigui de tipul fondurilor. Valorile totale ale lichidităților și cvasilichidităților, care apar în tabloul fluxurilor de trezorerie la începutul și la sfârșitul perioadei, trebuie să corespundă totalurilor sau subtotalurilor aferente rubricilor similare din bilanț, la aceleași date.

1.1.5. Notele explicative

Furnizorul de informație contabilă, entitatea economică, are ca obiectiv o prezentare cât mai amănunțită a situației patrimoniale la data întocmirii situațiilor financiare pentru o gamă cât mai mare de utilizatori. Pentru aceasta se întocmesc documentele de sinteză prezentate mai sus: bilanț, cont de profit și pierdere, situația modificării capitalurilor proprii și situația fluxurilor de numerar. Din aceste documente utilizatorii de informație contabilă nu pot fi informații în detaliu despre anumite elemente, cum ar fi: evoluția activelor imobilizate, provizioane, rezultatul din activitatea de exploatare, repartizarea profitului etc. Pentru a răspunde acestor necesități se întocmesc notele explicative. Structura notelor

explicative nu este standardizată și limitativă. Fiecare furnizor de informație poate decide conținutul acestora, dar și detaliul pentru fiecare notă. În literatura de specialitate, ca și în normele legale de întocmire și prezentare a situațiilor financiare, sunt enunțate următoarele note explicative:

- active imobilizate;
- provizioane;
- repartizarea profitului;
- analiza rezultatului din exploatare;
- situația creanțelor și a datoriilor;
- principii, politici și metode contabile;
- participații și surse de finanțare;
- informații privind salariații și membrii organelor de conducere și supraveghere;
- exemple de calcul și analiză a principalilor indicatori;
- alte informații.

Active imobilizate. În această notă sunt prezentate imobilizările în structura lor: necorporale, corporale și financiare. Imobilizările sunt prezentate în sumă brută la începutul perioadei, intrările, ieșirile și valoarea finală. Se prezintă deprecierile din perioadă sub formă de amortizare (depreciere ireversibilă) și sub formă de provizioane (deprecieri posibile a fi realizate). Prin diferență se prezintă valoarea imobilizărilor în valoare netă.

Provizioane. Constituirea de provizioane depinde de profesionalismul și experiența furnizorului de informație contabilă. Sunt prezentate provizioanele constituite în perioadă (creștere sau reducere) și valoare provizioanelor la sfârșitul perioadei. Principalele provizioane prezentate sunt:

- provizioane pentru litigii;
- provizioane pentru garanții acordate clienților;
- provizioane pentru dezafectarea imobilizărilor corporale;
- provizioane pentru restructurare;
- provizioane pentru pensii și alte obligații similare;
- provizioane pentru impozite;
- provizioane pentru terminarea contractului de muncă;
- provizioane pentru participarea salariaților la profit;
- alte provizioane.

Repartizarea profitului. În această notă se prezintă modul de repartizare a profitului. Este o notă importantă mai ales pentru investitori. Pentru investitorii actuali prezintă importanță deoarece sunt informații cu valoarea remunerării investițiilor făcute, iar investitorii potențiali se informează care vor fi rezultatele posibile în cazul investițiilor financiare. Totodată se oferă informații privind valoarea din profit ce rămâne la dispoziția societății pentru dezvoltare.

Analiza rezultatului din exploatare. Rezultatul favorabil (profit) obținut de societate prezintă o informație importantă, dar trebuie să arătăm de unde provine acest profit, dacă este din rezultatul de exploatare sau provine dintr-o activitate ocazională (exemplu vânzarea unei imobilizări corporale). Pentru o analiză pertinentă a rezultatului de exploatare, managementul apelează la contabilitatea managerială unde sunt prezentate informațiile pe fiecare produs sau activitate desfășurată.

Situația creanțelor și a datoriilor. Creanțele și datoriile societății arată capacitatea managementului de a utiliza resursele comerciale fără costuri suplimentare. Creanțele sunt prezentate pe structură și în funcție de lichiditatea acestora. Sunt prezentate la începutul și sfârșitul perioadei. Datoriile sunt prezentate pe structură în funcții de exigibilitate.

Principii, politici și metode contabile. Această notă prezintă principii politici și metode contabile aprobate de administrația societății și aplicate în perioada analizată. Se aplică principiul permanenței metodelor care presupune permanența aplicării principiilor, politicilor și metodelor contabile. Aplicarea celorlalte metode asigură comparabilitatea informațiilor. Aplicarea de metode și principii diferite pot conduce la rezultate diferite.

Participații și surse de finanțare. În această notă se prezintă valoarea capitalului social (vărsat și nevărsat), structura acționariatului și alte informații privind proprietarii.

Informații privind salariații și membrii organelor de conducere și supraveghere. Utilizatorii de informație contabilă sunt interesați să cunoască structura salariaților în ceea ce privește salariații direct productivi sau administrativi, dar și dacă aceștia sunt remunerați corespunzător pentru a răspunde cerințelor proprietarilor. Se prezintă, totodată, structura consiliului de administrație și a altor organisme de supraveghere.

Exemple de calcul și analiză a principalilor indicatori. Indicatorii de calcul și analiză depind de profesionalismul contabil și dorința managementului de a prezenta rezultatele societății. Nu există un număr predefinit de indicatori, cei mai importanți fiind: indicatorii de lichidate, indicatorii de risc, indicatorii privind stocurile, clienții, furnizorii, imobilizările, indicatorii de profitabilitate și indicatorii de rezultat per acțiune.

Alte informații. În funcție de profesionalism, de dorința de informare a managementului și de solicitările utilizatorilor de informație contabilă, se pot prezenta și alte informații. Acestea pot fi despre: riscul de îndatorare, costurile pe diverse domenii sau structuri, rezultatele pe anumite proiecte etc. (de exemplu, se pot prezenta activele grevate de sarcini).

1.2. Principii contabile generale

Întocmirea și prezentarea situațiilor financiare respectă reguli și principii ce asigură o fundamentare și o coerență necesare utilizatorului de informație contabilă. Administrarea societății aprobă și urmărește respectarea principiilor contabile. Aplicarea acestora permite o comparabilitate a rezultatelor obținute, atât cu rezultatele perioadelor anterioare, dar și cu rezultatele altor societăți ce funcționează în condiții similare. Nu este permisă schimbarea metodelor și a principiilor de la o perioadă la alta.

Cele mai importante principii aplicate la întocmirea situațiilor financiare sunt prezentate în continuare.

1.2.1. Principiul continuității activității

Acest principiu presupune că entitatea își continuă în mod normal funcționarea, fără a intra în stare de lichidare sau reducere semnificativă a activității. O entitate nu va întocmi situațiile financiare anuale pe baza continuității activității dacă organele de conducere stabilesc după data bilanțului, fie că intenționează să lichideze entitatea sau să înceteze activitatea acesteia, fie că nu există nicio altă variantă realistă în afara acestora.

1.2.2. Principiul permanenței metodelor

Metodele de evaluare și politicile contabile, în general, trebuie aplicate în mod consecvent de la un exercițiu financiar la altul.

Totuși, pot exista modificări de politici contabile ce pot fi determinate de:

a) Inițiativa entității, caz în care modificarea trebuie justificată în notele explicative la situațiile financiare anuale.

Modificarea de politică contabilă la inițiativa entității poate fi determinată de:

- o modificare excepțională intervenită în situația entității sau în contextul economico-financiar în care aceasta își desfășoară activitatea;
- obținerea unor informații credibile și mai relevante.

b) O decizie a unei autorități competente și care se impune entității (modificare de reglementare), caz în care modificarea nu trebuie justificată în notele explicative, ci doar menționată în acestea.

Exemple de situații care justifică modificarea de politici contabile pot fi:

- admiterea la tranzacționare pe o piață reglementată a valorilor mobiliare pe termen scurt ale entității sau retragerea lor de la tranzacționare;
- schimbarea acționariatului, datorată intrării într-un grup, dacă noile metode asigură furnizarea unor informații mai fidele;
- fuziuni și operațiuni asimilate efectuate la valori contabile, caz în care se impune armonizarea politicilor contabile ale societății absorbite cu cele ale societății absorbante etc.

1.2.3. Principiul prudenței

La întocmirea situațiilor financiare anuale, evaluarea trebuie făcută pe o bază prudentă:

a) în contul de profit și pierdere poate fi inclus numai profitul realizat la data bilanțului;

b) trebuie să se țină cont de toate datoriile apărute în cursul exercițiului financiar curent sau al unui exercițiu precedent, chiar dacă acestea devin evidente numai între data bilanțului și data întocmirii acestuia;

c) trebuie să se țină cont de toate datoriile previzibile și pierderile potențiale apărute în cursul exercițiului financiar curent sau al unui exercițiu financiar precedent, chiar dacă acestea devin evidente numai între data bilanțului și data întocmirii acestuia. În acest scop sunt avute în vedere și eventualele provizioane, precum și datoriile rezultate din clauze contractuale;

d) trebuie să se țină cont de toate deprecierile, indiferent dacă rezultatul exercițiului financiar este pierdere sau profit. Înregistrarea ajustărilor pentru depreciere sau pierdere de valoare se efectuează pe seama conturilor de cheltuieli, indiferent de impactul acestora asupra contului de profit și pierdere.

Activele și veniturile nu trebuie să fie supraevaluate, iar datoriile și cheltuielile, subevaluate.

Exercitarea prudenței nu permite, de exemplu, constituirea de provizioane excesive, subevaluarea deliberată a activelor sau veniturilor, dar nici supraevaluarea deliberată a datoriilor sau cheltuielilor, deoarece situațiile financiare nu ar mai fi neutre și nu ar mai avea calitatea de a fi credibile.

1.2.4. Principiul independenței exercițiului

Potrivit acestui principiu trebuie să se țină cont de veniturile și cheltuielile aferente exercițiului financiar, indiferent de data încasării veniturilor sau data plății cheltuielilor.

Se vor evidenția în conturile de venituri și creanțele pentru care nu a fost întocmită încă factura (contul 418 „Clienți – facturi de întocmit”), respectiv în conturile de cheltuieli sau bunuri, datoriile pentru care nu s-a primit încă factura (contul 408 „Furnizori – facturi nesosite”). În toate cazurile, înregistrarea în aceste conturi se efectuează pe baza documentelor care atestă livrarea bunurilor, respectiv prestarea serviciilor (de exemplu, avize de însoțire a mărfii, situații de lucrări etc.).

1.2.5. Principiul evaluării separate a elementelor de active și de datorii

Conform acestui principiu, componentele elementelor de active și de datorii trebuie evaluate separat.

1.2.6. Principiul intangibilității

Bilanțul de deschidere pentru fiecare exercițiu financiar trebuie să corespundă cu bilanțul de închidere al exercițiului financiar precedent.

1.2.7. Principiul necompensării

Orice compensare între elementele de active și datorii sau între elementele de venituri și cheltuieli este interzisă.

1.2.8. Principiul prevalenței economicului asupra juridicului

Prezentarea valorilor din cadrul elementelor din bilanț și contul de profit și pierdere se face ținând seama de fondul economic al tranzacției sau al operațiunii raportate, și nu numai de forma juridică a acestora.

Respectarea acestui principiu are drept scop:

- înregistrarea în contabilitate și prezentarea fidelă a operațiunilor economico-financiare (conform cu realitatea economică) punând în evidență drepturile și obligațiile, dar și riscurile asociate acestor operațiuni.

Exemple de situații când se aplică principiul prevalenței economicului asupra juridicului pot fi considerate:

- încadrarea, de către utilizatori, a contractelor de leasing în leasing operațional sau financiar;
- încadrarea operațiunilor la vânzare în nume propriu sau comision, respectiv consignație;
- recunoașterea veniturilor, respectiv a cheltuielilor în contul de profit și pierdere sau ca venituri în avans, respectiv cheltuieli în avans;
- încadrarea participațiilor ca fiind deținute pe termen lung sau pe termen scurt;
- recunoașterea participațiilor deținute ca fiind de natura acțiunilor deținute la entități afiliate, a intereselor de participare sau sub forma altor imobilizări financiare;
- încadrarea reducerilor acordate, respectiv primite, la reduceri comerciale sau financiare.

1.2.9. Principiul pragului de semnificație

Valoarea elementelor de bilanț și de cont de profit și pierdere care sunt precedate de cifre arabe poate fi combinată dacă:

a) reprezintă o sumă nesemnificativă;

b) o astfel de combinare oferă un nivel mai mare de claritate, cu condiția ca elementele astfel combinate să fie prezentate separat în notele explicative.

În cazuri excepționale pot fi efectuate abateri de la principiile contabile generale prezentate, cu condițiile ca:

- să fie prezentate în notele explicative;
- prezentarea motivelor care le-au determinat, împreună cu o evaluare a efectului acestora asupra activelor, datoriilor, poziției financiare și a profitului sau pierderii.

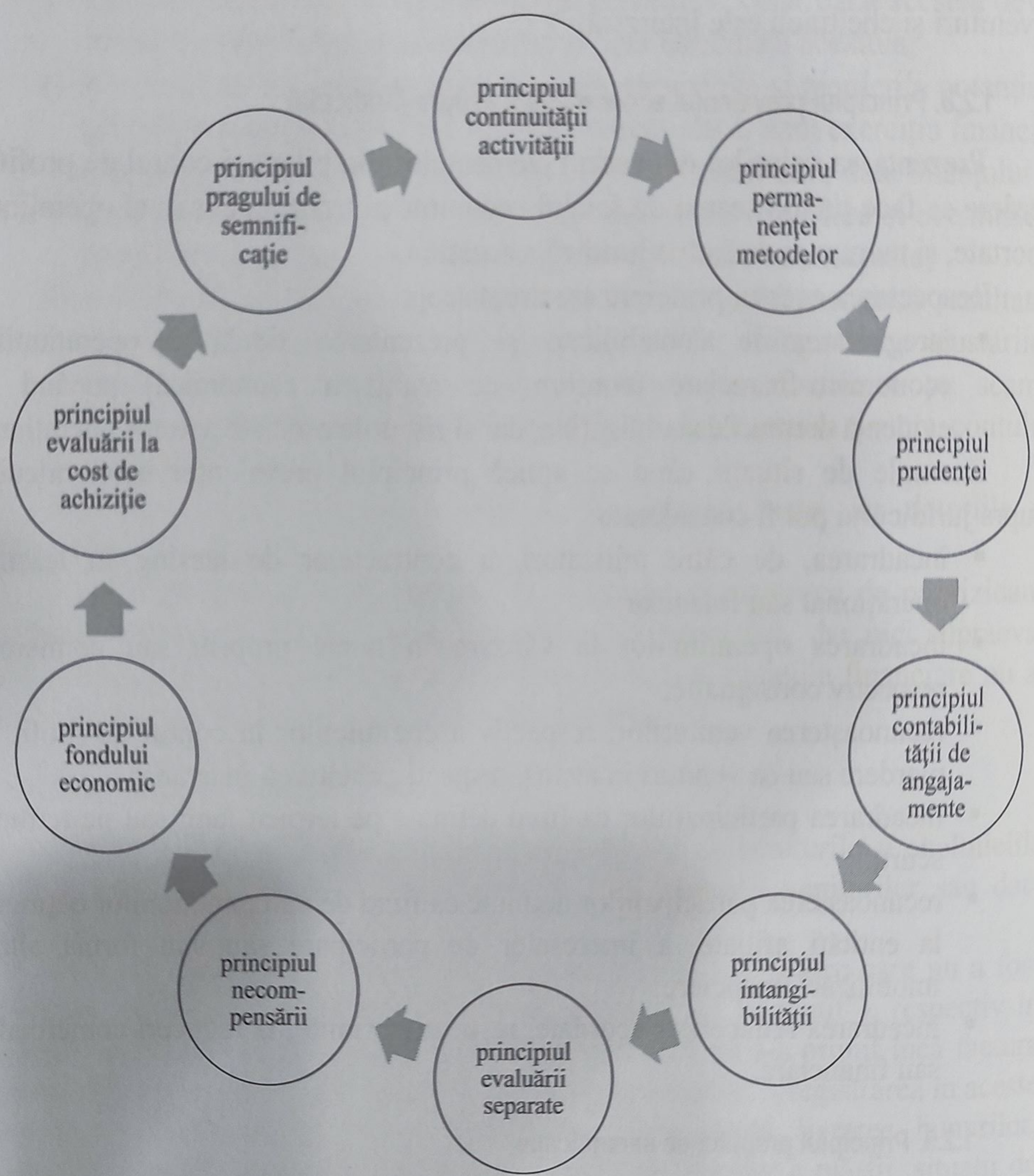

Figura 1.4. *Principiile contabilității*

În vederea aplicării unitare a principiilor, normele contabile reclasifică principiile contabile și se redefinesc anumite elemente conceptuale. Elementele prezentate în situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate sunt recunoscute și evaluate în conformitate cu principiile generale[2]:

Principiul continuității activității. Trebuie să se prezume că entitatea își desfășoară activitatea pe baza principiului continuității activității. Acest principiu presupune că *entitatea își continuă în mod normal funcționarea, fără a intra în stare de lichidare sau reducere semnificativă a activității.*

O entitate nu va întocmi situațiile financiare anuale pe baza principiului continuității activității dacă organele de conducere stabilesc după data bilanțului fie că intenționează să lichideze entitatea sau să înceteze activitatea acesteia, fie că nu există nicio altă variantă realistă în afara acestora. Deteriorarea rezultatelor din exploatare și a poziției financiare, ulterior datei bilanțului, indică nevoia de a analiza dacă presupunerea privind continuitatea activității este încă adecvată. Dacă administratorii unei entități au luat cunoștință de unele elemente de nesiguranță legate de anumite evenimente care pot duce la incapacitatea acesteia de a-și continua activitatea, aceste elemente trebuie prezentate în notele explicative. În cazul în care situațiile financiare anuale nu sunt întocmite pe baza principiului continuității, această informație trebuie prezentată, împreună cu motivele care au stat la baza deciziei conform căreia entitatea nu își mai poate continua activitatea. Evenimentele sau condițiile ce necesită prezentări de informații pot apărea și ulterior datei bilanțului.

Entitățile aflate în lichidare, potrivit legii, prezintă acest fapt în declarația care însoțește situațiile financiare anuale. În scopul prezentării bilanțului, acestea procedează la reclasificarea creanțelor pe termen lung în creanțe pe termen scurt, respectiv a datoriilor pe termen lung în datorii pe termen scurt.

Principiul permanenței metodelor. Politicile contabile și metodele de evaluare trebuie aplicate în mod consecvent de la un exercițiu financiar la altul.

Principiul prudenței. La întocmirea situațiilor financiare anuale recunoașterea și evaluarea trebuie realizate pe o bază prudentă și trebuie avute în vedere următoarele:

a) în contul de profit și pierdere poate fi inclus numai profitul realizat la data bilanțului;
b) sunt recunoscute datoriile apărute în cursul exercițiului financiar curent sau al unui exercițiu precedent, chiar dacă acestea devin evidente numai între data bilanțului și data întocmirii acestuia;

[2] Ghid privind reglementările contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, aprobate prin OMFP nr. 1802/2014, cu modificările ulterioare.

c) sunt recunoscute deprecierile, indiferent dacă rezultatul exercițiului financiar este pierdere sau profit. Înregistrarea ajustărilor pentru depreciere sau pierdere de valoare se efectuează pe seama conturilor de cheltuieli, indiferent de impactul acestora asupra contului de profit și pierdere.

Activele și veniturile nu trebuie să fie supraevaluate, iar datoriile și cheltuielile, subevaluate. Totuși, exercitarea prudenței nu permite, de exemplu, constituirea de provizioane excesive, subevaluarea deliberată a activelor sau veniturilor, dar nici supraevaluarea deliberată a datoriilor sau cheltuielilor, deoarece situațiile financiare nu ar mai fi neutre și nu ar mai avea calitatea de a fi credibile.

Trebuie recunoscute toate datoriile previzibile și pierderile potențiale care au apărut în cursul exercițiului financiar respectiv sau în cursul unui exercițiu precedent, chiar dacă acestea devin evidente numai între data bilanțului și data întocmirii acestuia.

Principiul contabilității de angajamente. Efectele tranzacțiilor și ale altor evenimente sunt recunoscute atunci când tranzacțiile și evenimentele se produc (și nu pe măsură ce numerarul sau echivalentul său este încasat sau plătit) și sunt înregistrate în contabilitate și raportate în situațiile financiare ale perioadelor aferente.

Trebuie să se țină cont de veniturile și cheltuielile aferente exercițiului financiar, indiferent de data încasării veniturilor sau data plății cheltuielilor. Astfel, se vor evidenția în conturile de venituri și creanțele pentru care nu a fost întocmită încă factura (contul 418 „Clienți – facturi de întocmit"), respectiv în conturile de cheltuieli sau bunuri, datoriile pentru care nu s-a primit încă factura (contul 408 „Furnizori – facturi nesosite"). În toate cazurile, înregistrarea în aceste conturi se efectuează pe baza documentelor care atestă livrarea bunurilor, respectiv prestarea serviciilor (de exemplu, avize de însoțire a mărfii, situații de lucrări etc.).

Veniturile și cheltuielile ce rezultă direct și concomitent din aceeași tranzacție sunt recunoscute simultan în contabilitate, prin asocierea directă între cheltuielile și veniturile aferente, cu evidențierea distinctă a acestor venituri și cheltuieli.

Principiul contabilității de angajamente se aplică inclusiv la recunoașterea dobânzii aferente perioadei, indiferent de scadența acesteia.

Principiul intangibilității. Bilanțul de deschidere pentru fiecare exercițiu financiar trebuie să corespundă cu bilanțul de închidere al exercițiului financiar precedent.

În cazul modificării politicilor contabile și al corectării unor erori aferente perioadelor precedente, nu se modifică bilanțul perioadei anterioare celei de

raportare. Înregistrarea pe seama rezultatului reportat a corectării erorilor semnificative aferente exercițiilor financiare precedente, precum și a modificării politicilor contabile nu se consideră încălcare a principiului intangibilității.

Principiul evaluării separate a elementelor de activ și de datorii. Componentele elementelor de active și de datorii trebuie evaluate separat.

Principiul necompensării. Orice compensare între elementele de active și datorii sau între elementele de venituri și cheltuieli este interzisă.

Toate creanțele și datoriile trebuie înregistrate distinct în contabilitate, pe bază de documente justificative. Eventualele compensări între creanțe și datorii față de aceeași entitate efectuate cu respectarea prevederilor legale pot fi înregistrate numai după contabilizarea creanțelor și veniturilor, respectiv a datoriilor și cheltuielilor corespunzătoare.

În cazul schimbului de active, în contabilitate se evidențiază distinct operațiunea de vânzare/scoatere din evidență și cea de cumpărare/intrare în evidență, pe baza documentelor justificative, cu înregistrarea tuturor veniturilor și cheltuielilor aferente operațiunilor. Tratamentul contabil este similar și în cazul prestărilor reciproce de servicii.

Contabilizarea și prezentarea elementelor din bilanț și din contul de profit și pierdere ținând seama de **fondul economic al tranzacției** sau al angajamentului în cauză **(principiul prevalenței economicului asupra juridicului)**. Respectarea acestui principiu are drept scop înregistrarea în contabilitate și prezentarea fidelă a operațiunilor economico-financiare, în conformitate cu realitatea economică, punând în evidență drepturile și obligațiile, precum și riscurile asociate acestor operațiuni. Evenimentele și operațiunile economico-financiare trebuie evidențiate în contabilitate așa cum acestea se produc, în baza documentelor justificative. Documentele justificative care stau la baza înregistrării în contabilitate a operațiunilor economico-financiare trebuie să reflecte întocmai modul cum acestea se produc, respectiv să fie în concordanță cu realitatea. De asemenea, contractele încheiate între părți trebuie să prevadă modul de derulare a operațiunilor și să respecte cadrul legal existent.

Forma juridică a unui document trebuie să fie în concordanță cu realitatea economică. Atunci când există diferențe între fondul sau natura economică a unei operațiuni sau tranzacții și forma sa juridică, entitatea va înregistra în contabilitate aceste operațiuni, cu respectarea fondului economic al acestora.

Exemple de situații când se aplică acest principiu pot fi considerate: încadrarea de către utilizatori a contractelor de leasing în leasing operațional sau financiar; recunoașterea veniturilor din chirii, respectiv a cheltuielilor din chirii în funcție de fondul economic al contractului și de eventualele gratuități (stimulente) aferente; încadrarea operațiunilor la vânzare în nume propriu sau comision, respectiv consignație; recunoașterea veniturilor, respectiv a cheltuielilor în contul

de profit și pierdere sau ca venituri în avans, respectiv cheltuieli în avans; recunoașterea participațiilor deținute ca fiind de natura acțiunilor deținute la entități afiliate sau sub forma altor imobilizări financiare; încadrarea reducerilor acordate, respectiv primite, la reduceri comerciale sau financiare.

Entitățile au obligația ca la întocmirea documentelor justificative și la contabilizarea operațiunilor economico-financiare să țină seama de toate informațiile disponibile, astfel încât să fie extrem de rare situațiile în care natura economică a operațiunii să fie diferită de forma juridică a documentelor care stau la baza acestora.

Principiul evaluării la cost de achiziție sau cost de producție. Elementele prezentate în situațiile financiare se evaluează, de regulă, pe baza principiului costului de achiziție sau al costului de producție. Cazurile în care nu se folosește costul de achiziție sau costul de producție sunt cele prevăzute de prezentele reglementări

Principiul pragului de semnificație. Entitatea se poate abate de la cerințele cuprinse în prezentele reglementări referitoare la prezentările de informații și publicare, atunci când efectele respectării lor sunt nesemnificative.

1.3. Reguli de evaluare

Bilanțul este documentul contabil de sinteză prin care se prezintă elementele de activ, datorii și capital propriu ale entității la sfârșitul exercițiului financiar, precum și în celelalte situații prevăzute de lege.

1.3.1. Definiții

În bilanț elementele de activ și datorii sunt grupate după natură și lichiditate, respectiv natură și exigibilitate.

Elementele de bilanț sunt definite[3] astfel:

a) un activ reprezintă o resursă controlată de către entitate ca rezultat al unor evenimente trecute, de la care se așteaptă să genereze beneficii economice viitoare pentru entitate.

Un activ este recunoscut în contabilitate și prezentat în bilanț atunci când este probabilă realizarea unui beneficiu economic viitor de către entitate și activul are un cost sau o valoare care poate fi evaluat(ă) în mod credibil;

b) o datorie reprezintă o obligație actuală a entității ce decurge din evenimente trecute și prin decontarea căreia se așteaptă să rezulte o ieșire de resurse care încorporează beneficii economice. O datorie este

[3] OMFP nr. 1.802/2014, „Reglementări contabile privind situațiile financiare individuale și situațiile financiare consolidate", MO nr. 963/30.12.2014.

recunoscută în contabilitate și prezentată în bilanț atunci când este probabil că o ieșire de resurse încorporând beneficii economice va rezulta din decontarea unei obligații prezente și când valoarea la care se va realiza această decontare poate fi evaluată în mod credibil;

c) capitalurile proprii reprezintă interesul rezidual al acționarilor sau asociaților în activele unei entități după deducerea tuturor datoriilor sale.

Beneficiile economice reprezintă potențialul de a contribui, direct sau indirect, la fluxul de numerar sau echivalente de numerar către entitate.

Această contribuție se reflectă fie:

- sub forma creșterii intrărilor de numerar;
- sub forma reducerii ieșirilor de numerar, de exemplu, prin reducerea costurilor de producție.

Potențialul poate fi unul productiv, atunci când activul este utilizat separat sau împreună cu alte active pentru prestarea de servicii sau producerea de bunuri destinate vânzării de către entitate. De asemenea, potențialul poate îmbrăca forma convertibilității în numerar sau echivalente de numerar.

Veniturile și cheltuielile unui exercițiu financiar sunt raportate în contul de profit și pierdere și potrivit reglementărilor contabile:

a) veniturile constituie creșteri ale beneficiilor economice înregistrate pe parcursul perioadei contabile, sub formă de intrări sau creșteri ale activelor ori reduceri ale datoriilor, care se concretizează în creșteri ale capitalurilor proprii, altele decât cele rezultate din contribuții ale acționarilor;

b) cheltuielile constituie diminuări ale beneficiilor economice înregistrate pe parcursul perioadei contabile sub formă de ieșiri sau scăderi ale valorii activelor ori creșteri ale datoriilor, care se concretizează în reduceri ale capitalurilor proprii, altele decât cele rezultate din distribuirea acestora către acționari.

1.3.2. Reguli de bază

Pentru evaluarea elementelor din situațiile financiare anuale sunt utilizate *reguli de bază și reguli alternative:*

Reguli de evaluare de bază →	Elementele prezentate în situațiile financiare anuale se evaluează, de regulă, pe baza principiului costului de achiziție sau al costului de producție.

Evaluarea elementelor de activ și datorii din bilanț au loc la următoarele momente:

1) **Evaluarea la data intrării în entitate**

La data intrării în entitate, bunurile se evaluează și se înregistrează în contabilitate la valoarea de intrare, determinată astfel:

- la cost de achiziție – pentru bunurile procurate cu titlu oneros;
- la cost de producție – pentru bunurile produse în entitate;
- la valoarea de aport, stabilită în urma evaluării – pentru bunurile reprezentând aport la capitalul social;
- la valoarea justă – pentru bunurile obținute cu titlu gratuit sau constatate plus la inventariere.

2) **Evaluarea la inventar și prezentarea elementelor în bilanț**

În scopul întocmirii situațiilor financiare anuale, entitățile trebuie să procedeze la inventarierea și evaluarea elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii.

La fiecare dată a bilanțului:

a) Elementele monetare exprimate în valută (disponibilități și alte elemente asimilate, cum sunt acreditivele și depozitele bancare, creanțe și datorii în valută) trebuie evaluate și prezentate în situațiile financiare anuale utilizând cursul de schimb valutar, comunicat de Banca Națională a României și valabil la data încheierii exercițiului financiar.

Diferențele de curs valutar, favorabile sau nefavorabile, între cursul de schimb al pieței valutare, comunicat de Banca Națională a României de la data înregistrării creanțelor sau datoriilor în valută, sau cursul la care acestea sunt înregistrate în contabilitate și cursul de schimb de la data încheierii exercițiului financiar, se înregistrează la venituri sau cheltuieli din diferențe de curs valutar, după caz.

b) Pentru creanțele și datoriile, exprimate în lei, a căror decontare se face în funcție de cursul unei valute, eventualele diferențe favorabile sau nefavorabile, ce rezultă din evaluarea acestora se înregistrează la alte venituri sau alte cheltuieli financiare, după caz.

c) Elementele nemonetare achiziționate cu plata în valută și înregistrate la cost istoric (imobilizări, stocuri) trebuie prezentate în situațiile financiare anuale folosind cursul de schimb valutar de la data efectuării tranzacției.

d) Elementele nemonetare achiziționate cu plata în valută și înregistrate la valoarea justă trebuie prezentate în situațiile financiare anuale la această valoare.

Prin elemente monetare se înțelege disponibilitățile bănești și activele/datoriile de primit/de plătit în sume fixe sau determinabile. Caracteristica esențială a unui element monetar este dreptul de a primi sau obligația de a plăti un număr fix sau determinabil de unități monetare.

Provizioane

- valoarea recunoscută ca provizion trebuie să constituie cea mai bună estimare la data bilanțului a costurilor necesare stingerii obligației curente corespunzătoare acestuia;
- provizioanele trebuie revizuite la data fiecărui bilanț și ajustate pentru a reflecta cea mai bună estimare curentă. În cazul în care pentru stingerea unei obligații nu mai este probabilă o ieșire de resurse, provizionul trebuie redus sau anulat prin reluare la venituri;
- acolo unde efectul valorii-timp a banilor este semnificativ, valoarea provizionului reprezintă valoarea actualizată a cheltuielilor estimate a fi necesare pentru stingerea obligației.

Necesitatea actualizării provizioanelor se face deoarece, datorită valorii în timp a banilor, provizioanele aferente unor ieșiri de resurse care apar la scurt timp de la data bilanțului sunt mult mai oneroase decât cele aferente unor ieșiri de resurse de aceeași valoare, dar care apar mai târziu.

Rata de actualizare utilizată reflectă evaluările curente pe piață ale valorii-timp a banilor și ale riscurilor specifice datoriei.

3. **Evaluarea la data ieșirii din entitate**

La momentul ieșirii din entitate sau la darea în consum, bunurile se evaluează și se scad din gestiune la valoarea lor de intrare sau la valoarea la care sunt înregistrate în contabilitate.

Exemplu: Valoarea reevaluată pentru imobilizările corporale care au fost reevaluate sau valoarea justă pentru valorile mobiliare pe termen scurt admise la tranzacționare pe o piață reglementată.

Activele constatate minus în gestiune se scot din evidență la data constatării lipsei acestora. La scoaterea din evidență a activelor, se reiau la venituri ajustările pentru depreciere sau pierdere de valoare aferente acestora.

1.3.3. Reguli alternative

Reguli de evaluare alternative →	Se referă la reevaluarea imobilizărilor corporale și la cele referitoare la evaluarea la valoarea justă a instrumentelor financiare.

Entitățile pot proceda la reevaluarea imobilizărilor corporale existente la sfârșitul exercițiului financiar, astfel încât acestea să fie prezentate în contabilitate la valoarea justă, cu reflectarea rezultatelor acestei reevaluări în situațiile financiare întocmite pentru acel exercițiu.

Evaluarea la valoarea justă a instrumentelor financiare se poate efectua numai în situațiile financiare anuale consolidate.

1.4. Utilizatorii situațiilor financiare anuale

Situațiile financiare trebuie întocmite cât mai coerent și ușor de interpretat. Utilitatea situațiilor financiare depinde de măsura în care ele satisfac cerințele unei game cât mai largi de utilizatori. Pentru a înțelege situațiile financiare, utilizatorii acestora trebuie să dispună de o minimă pregătire economică, financiară și fiscală. Dacă situațiile financiare publicate nu satisfac în totalitate cerințele utilizatorilor, aceștia pot să solicite și alte informații.

În literatura de specialitate, principalii utilizatori ai situațiilor financiare întocmite includ:

- investitorii actuali și potențiali;
- personalul angajat;
- creditorii;
- furnizorii;
- clienții;
- instituțiile statului și alte autorități;
- publicul.

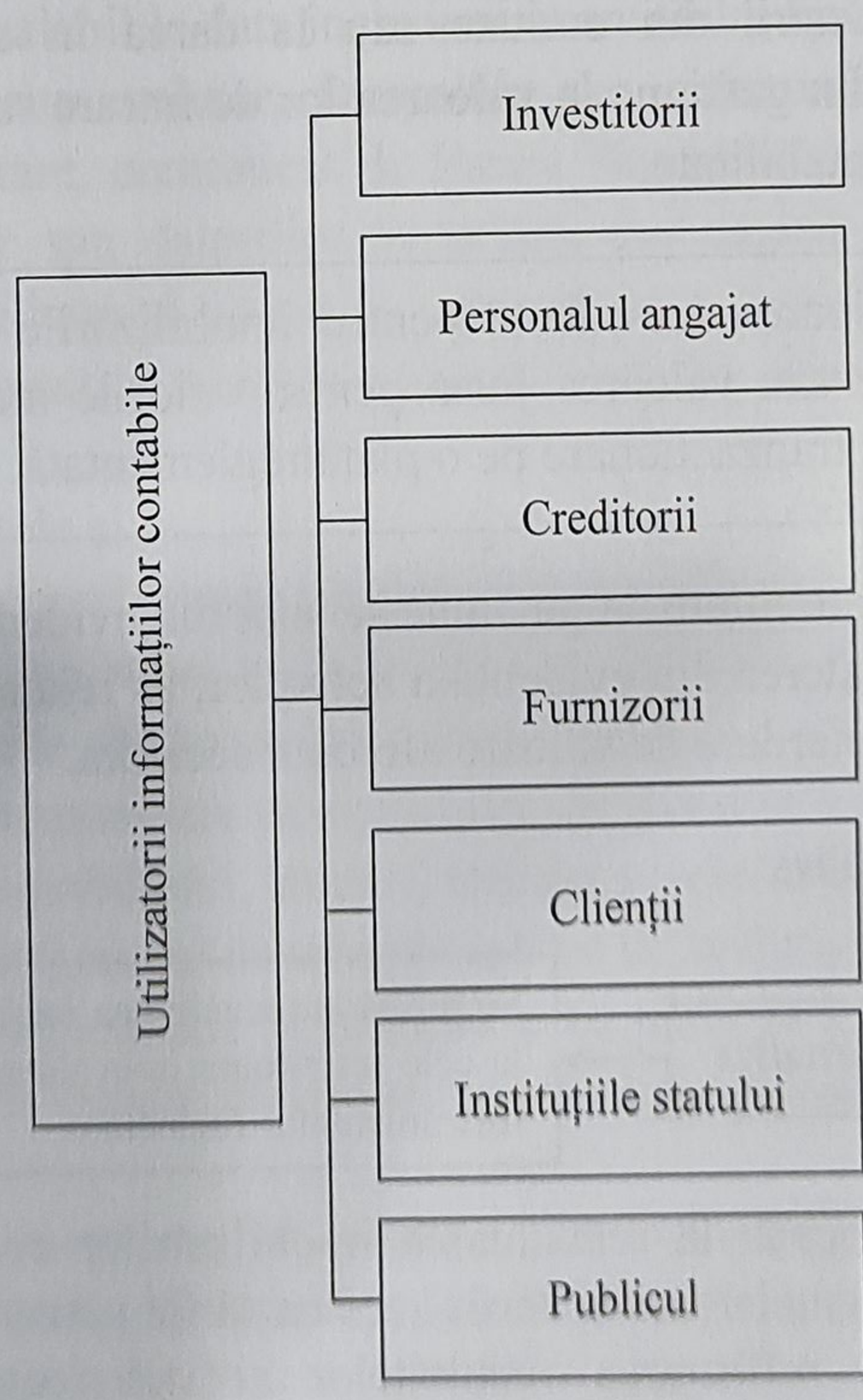

Figura 1.5. *Utilizatorii de informație contabilă*

În funcție de părțile interesate, necesitățile de informații pot include următoarele:

Investitorii →

Ofertanții de capital purtător de risc sunt preocupați de:
- riscul inerent tranzacțiilor
- rentabilitatea investițiilor lor

Ei au nevoie de informații pentru a decide dacă ar trebui să cumpere, să păstreze sau să vândă instrumente de capital.
Acționarii sunt interesați și de informații care le permit să evalueze capacitatea entității de a plăti dividende.

Angajații →

Ei sunt interesați de:
- informații privind stabilitatea și profitabilitatea angajatorilor
- informații care le permit să evalueze capacitatea entității de a oferi remunerații, pensii și alte beneficii de pensionare, oportunități profesionale.

Creditorii →

Sunt interesați de:
- informații care le permit să determine dacă împrumuturile acordate și dobânzile aferente vor fi rambursate la scadență

Furnizorii și alți creditori →

Sunt interesați de:
- informații care le permit să determine dacă sumele care le sunt datorate vor fi plătite la scadență.

Clienții →

Sunt interesați de:
- informații despre continuitatea activității unei entități, în special atunci când au o colaborare pe termen lung sau sunt dependenți de ea.

Instituțiile statului și alte autorități →

Sunt interesate de:
- alocarea resurselor
- activitatea entităților

Solicită informații:
- pentru a reglementa activitatea entităților
- pentru a determina politica fiscală
- ca bază pentru calculul venitului național, alți indicatori statistici similari.

Publicul →

Situațiile financiare pot ajuta publicul furnizând informații referitoare la evoluțiile recente și tendințele legate de prosperitatea entității și a sferei de activitate a acesteia.

O altă abordare de clasificare a utilizatorilor de informație contabilă pornește de la relația dintre proprietarii acesteia și managerii ei. Această relație trebuie judecată în contextul modului de guvernantă a întreprinderii. Dacă relația între administratorii întreprinderii și proprietarii ei este o relație primordială în guvernanța întreprinderii, nu este mai puțin adevărat că, la nivel internațional, contabilitatea trebuie să răspundă astăzi necesităților unei game diverse de utilizatori, ofertele ei având un caracter din ce în ce mai social.

Utilizatorii interni sunt reprezentați de manageri. Ei apelează la informațiile contabile ce reflectă operațiile de exploatare, de investiții, de finanțare și de gestiune a trezoreriei, pentru fundamentarea și luarea deciziilor lor. În acest sens, ei folosesc atât informații generate de contabilitatea curentă, cât și pe cele prezentate în situațiile financiare anuale sau trimestriale, ca produse finale ale contabilității. În condițiile internaționalizării contabilității românești, lor le revine un rol major în alegerile contabile: definirea opțiunilor privind politicile contabile cele mai adecvate întreprinderii, în vederea reflectării realității economice. Mandatați de proprietari să gestioneze averea și activitatea întreprinderii, managerii dispun de datele furnizate de contabilitatea financiară, dar și de cele aferente contabilității de gestiune (care le sunt destinate în exclusivitate).

Utilizatorii externi sunt reprezentați de finanțatorii întreprinderii, partenerii ei comerciali, partenerii sociali, puterea publică și alți utilizatori externi.

Finanțatorii sunt utilizatorii care, potențial sau efectiv, pun la dispoziția întreprinderii resursele necesare desfășurării activităților sale. În funcție de modalitatea de finanțare, în contextul diferitelor tipuri de întreprinderi, vom întâlni:

- finanțatori bursieri, dacă întreprinderile sunt cotate pe piața financiară;
- finanțatori bancari, dacă întreprinderile își procură resursele externe prin împrumuturi bancare;
- puterea publică, în calitatea ei de investitor în regiile autonome și în întreprinderile de interes național;
- alte categorii de finanțatori (de exemplu, finanțarea prin încheierea și derularea de contracte de locație-finanțare, numite și contracte de leasing financiar).

Nu trebuie neglijat faptul că o întreprindere cu o soliditate financiară asigurată duce o politică de echilibru între sursele externe de finanțare (enunțate mai sus) și generarea de surse proprii (calea autofinanțării, prin amortizarea diferitelor componente de activ imobilizat și prin repartizarea unei cote reprezentative din profit pentru constituirea de rezerve). În consecință, finanțatorii sunt reprezentați de investitori, creditori (în special bancari), statul și agențiile guvernamentale, locatorii (în cadrul contractelor de leasing financiar) etc.

În conformitate cu reglementarea contabilă internațională, utilizatorii externi de informații, definiți în cadrul proceselor și operațiilor de finanțare, sunt investitorii și creditorii.

Managerii și nevoia de fundamentare a deciziei. În cazul întreprinderilor mici, managerul coincide, de regulă, cu proprietarul. În celelalte întreprinderi, însă, acționarii fiind numeroși, ei nu se pot implica direct în activitatea cotidiană și deleagă autoritatea conducerii unui grup de manageri. Nevoile informaționale ale managerilor sunt acoperite, în principal, prin rapoarte care nu sunt publicate altor categorii de utilizatori. Aceste rapoarte sunt întocmite, de regulă, atât pe baza informațiilor din contabilitatea de gestiune, cât și pe baza informațiilor din contabilitatea financiară. Natura lor variază de la o întreprindere la alta, în funcție de tipul de activitate. De exemplu, managerul unei mari suprafețe comerciale poate cere informații despre profitabilitatea fiecărui departament, în timp ce managerul unei întreprinderi de producție va fi interesat de profitabilitatea fiecărui produs. Cu cât activitatea societății este mai complexă și mai diversă, cu atât managerii au nevoie de mai multe informații. De exemplu, proprietarul-manager al unui garaj mecanic din mediul rural poate ține minte toate informațiile care îi sunt necesare pentru desfășurarea activității zilnice. Acest lucru este posibil deoarece întreprinderea este mică și proprietarul manager, fiind implicat în desfășurarea activității, poate să întreprindă orice acțiune necesară. În societățile mari, însă, este necesar un sistem centralizat de informare. De exemplu, nevoile informaționale într-o societate care fabrică mai multe produse sunt așa de mari încât este imposibil ca managerul să țină minte toate detaliile necesare. În plus, cu cât societatea este mai mare, cu atât managerul se află mai departe de activitatea cotidiană, fapt care îl obligă să solicite informații adiționale, pe baza cărora să poată controla activitatea subalternilor. De asemenea, natura activității întreprinderii afectează nevoile informaționale ale managerilor. Astfel, informațiile necesare pentru a conduce un restaurant nu sunt aceleași cu informațiile necesare pentru a conduce un hotel: în cazul hotelului nu sunt necesare doar informații despre operațiile culinare, ca în cazul restaurantului, ci și informații despre gradul de ocupare a paturilor, profitul barului etc. Managerii au acces imediat și complet la informațiile contabile. Ei nu trebuie să aștepte și nici nu sunt limitați la informațiile publicate în situațiile financiare. Deși beneficiază de asimetrie informațională în raport cu celelalte categorii de utilizatori, managerii acordă, totuși, o atenție deosebită modului în care informațiile publicate sunt percepute de către aceștia. Un atare interes se datorează faptului că situațiile financiare publicate informează terții asupra capacității manageriale a colectivului de conducere. Altfel spus, managerii utilizează informațiile din situațiile financiare nu pentru a lua decizii privind gestiunea, ci pentru a comunica.

Investitorii și globalizarea pieților financiare. În general, investitorii (acționarii) doresc să măsoare rentabilitatea și riscul investițiilor lor, în funcție de

acestea ei luând decizia de menţinere, creştere sau reducere a aporturilor. Astfel, investitorii sunt interesaţi de capacitatea întreprinderii de a realiza câştiguri viitoare. Noţiunea de capacitate de a realiza câştiguri viitoare se referă la măsura în care întreprinderea va adopta o strategie al cărui scop să fie creşterea bogăţiei sale, obţinerea de fonduri noi şi va putea să convertească, ulterior, beneficiile în disponibilităţi. Investitorii raţionează, de regulă, în funcţie de fluxurile monetare, care au o reprezentare tangibilă, şi mai puţin în funcţie de beneficiul net care, depinzând de convenţii contabile, nu reflectă, întotdeauna, îmbogăţirea economică reală a firmei. Raţionamentele lor ţin cont, de asemenea, de faptul că, de regulă, întreprinderile utilizează o parte din câştigurile realizate pentru autofinanţare. Deşi acţionarii par a fi primele victime ale autofinanţării, în realitate, prin autofinanţare creşte activul net şi valoarea teoretică a acţiunii, ceea ce poate antrena o creştere a cursului bursier sau o distribuire gratuită de acţiuni. În aceste condiţii, acţionarul recuperează prin capital partea pe care a pierdut-o sub formă de dividende. Mai mult, în timp ce beneficiile distribuite sunt supuse, în majoritatea ţărilor, la numeroase prelevări fiscale în cascadă, diminuându-se suma ce ajunge efectiv la dispoziţia acţionarilor, plusurile de valoare bursiere sunt mai puţin impozitate. Acţionarii doresc însă şi informaţii privind dividendul, deoarece acesta nu reprezintă doar un simplu transfer de numerar. El şi rata sa de creştere pe termen lung vehiculează un bogat flux informaţional despre perspectivele întreprinderii. Creşterea numărului investitorilor „etici", grijulii să investească în firme care respectă mediul, a dus la o cerere sporită de informaţii privind gestiunea mediului întreprinderii. Astfel, investitorii solicită informaţii privind costurile gestiunii mediului (cheltuieli legale, cheltuieli cu decontaminarea unor zone, cheltuieli cu controlul poluării, investiţii în echipamente antipoluante etc.), care să le permită calculul datoriei implicate de această gestiune şi luarea deciziei de cumpărare, vânzare sau păstrare a acţiunilor. În ceea ce priveşte investitorii potenţiali, aceştia doresc să poată calcula rata rentabilităţii pe care au dreptul să o pretindă întreprinderii pentru a-şi investi fondurile lor, ţinând cont de riscul atribuit investiţiei lor şi de oportunităţile existente pe piaţă. Pentru a răspunde cererii de măsurare a bogăţiei ce se cuvine investitorilor, literatura de specialitate recomandă utilizarea capitalizării bursiere. Practica a reacţionat rapid la această propunere, numeroase cabinete de analiză financiară realizând o clasificare a societăţilor, în funcţie de cantitatea de bogăţie creată pentru acţionari. Metoda cel mai des utilizată este cea intitulată „valoarea adăugată de piaţă" *(market added value)*. Această metodă presupune retratarea anumitor posturi din bilanţ, calcularea valorii totale a capitalurilor proprii aportate de acţionari şi compararea lor cu valoarea bursieră a întreprinderii. O diferenţă favorabilă este interpretată ca o sporire a fondurilor investite, în timp ce o diferenţă nefavorabilă reprezintă o pierdere de bogăţie.

Creditorii și particularitățile pieței bancare. Creditorii bancari reprezintă terți care acordă împrumuturi societăților în scopul de a obține profitabilitate de pe urma acestor împrumuturi. Din acest motiv, ei sunt interesați de capacitatea întreprinderii debitoare de a crea profit, acesta reprezentând singura sursă de acoperire a dobânzilor aferente împrumuturilor. Dar cum doar o parte din profit rămâne la dispoziția întreprinderii, băncile acordă o atenție particulară dividendelor, veghind ca, prin distribuirea acestora, să nu se amputeze capitalul economic al entității în cauză. În plus, creditorii bancari vor să se asigure că întreprinderea va fi capabilă să ramburseze împrumuturile la scadență. Pentru calculul capacității de rambursare a împrumuturilor, ei nu țin cont nici de costul istoric, nici de valoarea justă. Din motive de prudență, se situează pe poziția cea mai defavorabilă și evaluează activele și datoriile la valoarea lor de lichidare. Ca urmare, o serie de elemente de activ (de exemplu, cheltuielile de constituire) sunt ignorate, altele sunt diminuate în mod sistematic în timp ce, pentru a asigura o marjă de securitate, datoriile sunt majorate în mod sistematic. De asemenea, băncile acordă o atenție deosebită indicatorului de lichiditate. Lichiditatea arată gradul în care activele întreprinderii sunt lichide (lichidități sau echivalente de lichidități), permițând acesteia să își plătească datoriile și să beneficieze de noi oportunități de investiții.

Partenerii comerciali. Partenerii comerciali ai întreprinderii sunt clienții și furnizorii.

Clienții sunt interesați de capacitatea întreprinderii de a-și continua activitatea și, în consecință, de a vinde bunuri sau de a presta servicii, într-un viitor previzibil. De exemplu, o societate care produce și comercializează autovehicule dorește să știe dacă există riscul ca furnizorul de frâne să intre în stare de faliment. Interesul pentru această informație a crescut pe măsura introducerii unor tehnici de management precum aprovizionarea *just-in-time.* În astfel de situații, clienții vor să vadă că întreprinderea este profitabilă, că dispune de suficiente resurse pentru plata datoriilor angajate și că ea este capabilă să supraviețuiască, furnizând bunuri în mod eficient și la timp. În plus, în cazul în care bunurile cumpărate necesită servicii, sub forma întreținerii și reparațiilor, ei vor să știe dacă vor putea beneficia de aceste servicii. Cerințele informaționale ale clienților sunt satisfăcute, într-o oarecare măsură, de contul de profit și pierdere și de bilanț.

Furnizorii sunt interesați, de măsura în care societatea debitoare va fi capabilă să-și îndeplinească obligațiile financiare. Acest interes este parțial satisfăcut de bilanțul contabil, care furnizează informații privind resursele de care dispune societatea, datoriile pe care le-a angajat și lichiditatea activelor. De asemenea, furnizorii vor să știe care este probabilitatea ca întreprinderea să-și continue activitatea și acordă o deosebită atenție perspectivelor sale de creștere economică, deoarece o eventuală creștere ar putea avea consecințe asupra volumului și valorii comenzilor ce le vor fi adresate. Aceste cerințe informaționale

se referă însă la viitor și nu pot fi satisfăcute în mod adecvat de informațiile din situațiile financiare anuale, care se referă, în special, la trecut.

Salariații: presiunea socială și avantajele personalului. Presiunea exercitată de salariați și sindicatele lor asupra ofertei de informații contabile poate fi motivată în diferite moduri:

- informațiile contabile sunt relevante pentru aprecierea perspectivelor viitoare ale întreprinderii, a securității locurilor de muncă și a validității planurilor de pensii;
- informațiile contabile permit aprecierea corectitudinii salariilor plătite de către întreprindere;
- informarea îi ajută pe salariați să-și mărească implicarea în activitatea întreprinderii și interesul pentru muncă;
- informarea este un drept natural al salariaților.

„Salariații și sindicatele se interesează de performanțele și perspectivele întreprinderii, din punct de vedere al negocierii salariale și al securității locurilor de muncă. De asemenea, ei au nevoie de informații privind performanțele sectoriale în scopul de a putea verifica și înțelege deciziile managerilor privind extinderea sau restrângerea de activități particulare. Lipsa de informații poate genera neîncredere și probleme în relațiile industriale". Altfel spus, pentru a evalua viabilitatea și perspectivele unei întreprinderi, salariații trebuie să o analizeze ca un întreg. Apoi, utilizând informații sectoriale, vor putea să înțeleagă mai bine cum propriile lor activități se regăsesc în acest întreg. Pentru că, indiferent că salariile sunt determinate de o manieră mai mult sau mai puțin descentralizată, în funcție de societate, viabilitatea sectoarelor pentru care lucrează salariații va avea o incidență importantă asupra securității locurilor lor de muncă. De asemenea, interesul salariaților vizează, uneori, informații care depășesc sfera actuală a contabilității financiare ca, de exemplu, cele referitoare la: programul de producție, evoluția generală a comenzilor, situația locurilor de muncă în întreprindere, măsurile prevăzute pentru ameliorarea, reînnoirea, transformarea echipamentului de lucru sau a metodelor de producție și de exploatare, precum și incidența acestora asupra condițiilor de muncă. Cerințele informaționale ale salariaților și ale sindicatelor sunt satisfăcute doar parțial de contul de profit și pierdere și de bilanț. O mai bună satisfacere a acestor cerințe necesită furnizarea unor informații suplimentare, fie în notele explicative, fie într-un bilanț social.

Administrația publică între macrocontabilitate și funcțiile fiscală și intervenționistă. Administrația publică este responsabilă cu politica economică a țării. Pentru a-și atinge obiectivele economice, ea are nevoie de informații financiar-contabile. Altfel spus, prin implicarea sa în procesul de normalizare contabilă, statul încearcă să se asigure că va obține informațiile de care are nevoie. În plus, contabilii naționali și statisticienii utilizează informațiile contabile pentru

analize la un nivel foarte agregat (sinteze macroeconomice) și la un nivel detaliat (micro). Nevoile lor informaționale, exprimate în termeni de variabile economice ce trebuie măsurate, se referă, în principal, la:

- măsurarea producției de bunuri și servicii și utilizarea acesteia (consumuri intermediare, investiții, exporturi etc.);
- măsurarea veniturilor degajate de producție și repartizarea acestora între diferiți factori de producție (acționari, salariați, creditori, stat etc.)
- măsurarea acumulării (investiții fizice și financiare) și a modului de finanțare (autofinanțare sau împrumuturi), descrierea patrimoniului, a evoluției structurii acestuia și a relațiilor financiare între agenți.

În calitatea sa de utilizator, administrația publică este, totuși, cel mai des reprezentată pe piața informațiilor contabile de administrația fiscală, informațiile contabile fiind utilizate pentru stabilirea bazei de calcul al impozitelor și taxelor. Astfel, pentru calculul impozitului pe profit curent, se pornește de la rezultatul contabil, acesta fiind corectat cu cheltuielile nedeductibile fiscal și cu deducerile fiscale. În plus, contabilitatea furnizează informații necesare pentru calculul taxei pe valoarea adăugată, a impozitului pe dividende, a impozitului pe clădiri, a impozitului pe salarii etc. În exercitarea funcției intervenționiste, administrația publică utilizează informația contabilă pentru analiza diferitelor cereri ce vizează acordarea de subvenții sau de împrumuturi cu dobândă redusă pentru diverse activități economice.

Analiștii financiari și diagnosticul întreprinderii. Analiștii financiari preiau informația brută și o transformă într-un alt tip de informație, care reflectă capacitatea lor de a înțelege, sintetiza și interpreta informația, în calitatea ei de materie primă. În mod concret, ei realizează trei tipuri de activități referitoare la informație:

a) căutarea de informații private, care nu sunt disponibile publicului;
b) analiza, procesarea și interpretarea informațiilor în scopul previziunii (analiza predictivă);
c) analiza performanțelor trecute (analiza retrospectivă).

Relația lor cu informația contabilă nu este una simplă: pe de o parte, informația contabilă reprezintă un factor de producție pentru analiști iar, pe de altă parte, aceeași informație reprezintă, pe piață, un produs competitiv pentru rapoartele de analiză.

1.5. Caracteristicile calitative ale situațiilor financiare anuale

Caracteristicile calitative sunt atributele care determină utilitatea informației oferite de situațiile financiare (tabelul 1.1).

Tabelul 1.1

Caracteristicile calitative ale situațiilor financiare

Caracteristici calitative principale ale utilității informației	Elemente definitorii
Inteligibilitatea	Informațiile furnizate de situațiile financiare trebuie să fie ușor înțelese de utilizatori. În acest scop, se presupune că utilizatorii dispun de cunoștințe suficiente privind: ▪ desfășurarea afacerilor și a activităților economice; ▪ unele noțiuni de contabilitate; ▪ dorința de a studia informațiile prezentate, cu atenția cuvenită. Informațiile asupra unor probleme complexe, care ar trebui incluse în situațiile financiare datorită relevanței lor în luarea deciziilor economice, nu ar trebui excluse doar pe motivul că ar putea fi prea dificil de înțeles pentru anumiți utilizatori.
Relevanța	Informațiile sunt relevante atunci când: ▪ influențează deciziile economice ale utilizatorilor, ajutându-i pe aceștia să evalueze evenimente trecute, prezente sau viitoare, să confirme sau să corecteze evaluările lor anterioare. Relevanța informației este influențată de: ▪ natura sa; ▪ pragul de semnificație. O informație este semnificativă dacă omisiunea sau prezentarea sa eronată poate influența deciziile economice ale utilizatorilor, luate pe baza situațiilor financiare anuale. În analiza semnificației unui element sunt luate în considerare mărimea și/sau natura omisiunii sau a declarației eronate judecate în contextul dat.
Credibilitatea	Informația este credibilă atunci când: ▪ nu conține erori semnificative; ▪ nu este părtinitoare. *Pentru a fi credibilă,* **informația trebuie să**: ▪ reprezinte cu fidelitate tranzacțiile și alte evenimente pe care aceasta fie și-a propus să le reprezinte, fie este de așteptat, în mod rezonabil, să le reprezinte; ▪ asigure necesitatea ca tranzacțiile să fie contabilizate și prezentate în concordanță cu fondul și realitatea lor economică, și nu doar cu forma lor juridică; ▪ fie neutră, adică lipsită de influențe. Situațiile financiare nu sunt neutre dacă, prin selectarea și prezentarea informației, influențează luarea unei decizii sau formularea unui raționament pentru a realiza un rezultat sau un obiectiv predeterminat; ▪ fie completă. O omisiune poate face ca informația să fie falsă sau să inducă în eroare și astfel să nu mai aibă caracter credibil și să devină defectuoasă din punct de vedere al relevanței.
Comparabilitatea	Utilizatorii trebuie: ▪ să poată compara situațiile financiare ale unei entități în timp, pentru a identifica tendințele în poziția financiară și performanțele sale; ▪ să poată compara situațiile financiare ale diverselor entități, pentru a le evalua poziția financiară și performanța. O consecință importantă a calității informației de a fi comparabilă este ca utilizatorii să fie informați despre politicile contabile utilizate în elaborarea situațiilor financiare și despre orice modificare a acestor politici, precum și despre efectele unor astfel de modificări – să fie în măsură să identifice diferențele dintre politicile contabile pentru tranzacții și alte evenimente asemănătoare utilizate de aceeași entitate de la o perioadă la alta, cât și de diferite entități.

Conform celor prezentate, concluzionăm că, pentru ca informația să fie relevantă și credibilă, sunt necesare următoarele:

- informația să fie oportună pentru luarea deciziilor de către utilizatori;
- beneficiile de pe urma informației să depășească costul acesteia;

- să se stabilească un echilibru între caracteristicile calitative ale informației financiare.

Normele contabile actuale[4] pun accent asupra caracteristicilor calitative ale situațiilor financiare.

Pentru ca informațiile financiare să fie utile, ele trebuie să fie **relevante** și să **reprezinte** exact ceea ce își propun să reprezinte. Utilitatea informațiilor financiare este amplificată dacă acestea sunt *comparabile, verificabile, oportune și inteligibile*.

Relevanța. Informațiile financiare relevante sunt cele care au capacitatea de a ajuta utilizatorii de informații în luarea deciziilor. Informațiile financiare au capacitatea de a ajuta utilizatorii de informații în luarea unor decizii dacă au *valoare predictivă, valoare de confirmare* sau ambele. Informațiile financiare au valoare predictivă dacă pot fi utilizate ca intrări în procesele aplicate de utilizatori pentru a previziona rezultate viitoare. Pentru a avea valoare predictivă informațiile financiare nu trebuie să reprezinte o previziune sau o prognoză. Informațiile financiare cu valoare predictivă sunt folosite de utilizatori pentru realizarea propriilor predicții.

Valoarea predictivă și valoarea de confirmare a informațiilor financiare sunt în strânsă legătură. Informațiile care au valoare predictivă au adesea și valoare de confirmare. De exemplu, informațiile privind veniturile pentru anul curent, care pot fi utilizate ca bază pentru prognozarea veniturilor în anii viitori, pot fi comparate cu previziunile efectuate în anii anteriori, pentru exercițiul curent. Rezultatele acestor comparații pot ajuta utilizatorii să corecteze și să îmbunătățească procesele care au fost utilizate pentru realizarea acelor previziuni.

Pragul de semnificație este un aspect al relevanței specific unei entități bazat pe natura și/sau mărimea elementelor la care se referă informațiile raportate de entitate. În consecință, prezentele reglementări nu specifică un nivel cantitativ pentru pragul de semnificație și nu predetermină ce ar putea fi semnificativ într-o anumită situație.

Reprezentarea exactă. Situațiile financiare anuale descriu fenomenele economice în cuvinte și cifre. Pentru a fi o reprezentare exactă, o descriere trebuie să fie *completă, neutră* și *fără erori*.

O descriere *completă* include toate informațiile necesare pentru ca un utilizator să înțeleagă fenomenul descris, inclusiv explicațiile necesare. De exemplu, o descriere completă a unui grup de active include cel puțin o descriere a naturii activelor respective, o descriere numerică a tuturor activelor și o mențiune privind descrierea numerică (de exemplu, costul inițial sau valoarea justă). Pentru unele elemente o descriere completă poate să impună explicații privind faptele semnificative referitoare la calitatea și natura elementelor, factorilor și

[4] Ghid privind reglementările contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, aprobate prin OMFP nr. 1802/2014, cu modificările ulterioare.

circumstanțelor care ar putea să le afecteze calitatea și natura, și procesul utilizat pentru a determina descrierile numerice.

O descriere *neutră* este cea care nu suportă influențe în selecția și prezentarea informațiilor financiare. O descriere neutră nu este denaturată, ponderată, accentuată, neaccentuată sau manipulată în alt fel pentru a crește probabilitatea ca informațiile financiare să fie primite favorabil sau nefavorabil de către utilizatori. Informații neutre nu înseamnă informații fără scop sau fără influență asupra comportamentului acestora. Informațiile financiare relevante sunt, prin definiție, cele care au capacitatea de a genera o diferență în deciziile luate de către utilizatori.

Reprezentarea fără erori înseamnă că nu există erori sau omisiuni în descrierea fenomenelor, iar procesul utilizat pentru a genera informațiile raportate a fost selectat și aplicat fără erori.

Comparabilitatea, verificabilitatea, oportunitatea și inteligibilitatea sunt caracteristici calitative care amplifică utilitatea informațiilor relevante și reprezentate exact.

Comparabilitatea. Informațiile privind o entitate raportoare sunt mult mai utile dacă pot fi comparate cu informații similare despre alte entități și cu informații similare despre aceeași entitate aferente unei alte perioade sau date.

Comparabilitatea este una dintre caracteristicile calitative care permite utilizatorilor să identifice și să înțeleagă similitudinile și diferențele dintre elemente. Spre deosebire de celelalte caracteristici calitative, comparabilitatea nu se referă la un singur element. O comparație necesită cel puțin două elemente.

Consecvența, deși este legată de comparabilitate, nu este identică cu aceasta. Consecvența se referă la utilizarea acelorași metode pentru aceleași elemente, fie de la o perioadă la alta în cadrul unei entități raportoare, fie într-o singură perioadă pentru entități diferite. Comparabilitatea este scopul; consecvența ajută la atingerea acestui scop.

Comparabilitatea nu presupune uniformitate. Pentru ca informațiile să fie comparabile, aspectele similare ca natură trebuie să fie prezentate similar, iar aspectele diferite trebuie să fie prezentate diferit.

Este posibil să se obțină un anumit grad de comparabilitate prin satisfacerea caracteristicilor calitative fundamentale. O reprezentare exactă a unui fenomen economic relevant trebuie, în mod firesc, să aibă un anumit grad de comparabilitate cu o reprezentare exactă a unui fenomen economic relevant similar al unei alte entități raportoare.

Deși un fenomen economic unic poate fi reprezentat exact în multiple moduri, permiterea unor metode contabile alternative pentru același fenomen economic diminuează comparabilitatea (de exemplu: evaluarea imobilizărilor corporale la cost sau la valoarea reevaluată).

Verificabilitatea ajută în a asigura utilizatorii că informațiile reprezintă exact fenomenele economice pe care își propun să le reprezinte. Prin

verificabilitate se înțelege că diferiți observatori independenți și în cunoștință de cauză ar putea ajunge la un consens cu privire la faptul că o anumită descriere este o reprezentare exactă.

Verificarea poate fi directă sau indirectă. *Verificarea directă* se referă la verificarea unei valori sau a altor reprezentări prin observare directă, de exemplu, prin numărarea banilor. *Verificarea indirectă* se referă la verificarea intrărilor pentru un model, o formulă sau o altă tehnică și la recalcularea rezultatelor prin utilizarea aceleiași metodologii. Un exemplu îl reprezintă verificarea valorilor contabile ale stocurilor prin verificarea intrărilor (cantități și costuri) și prin recalcularea stocurilor finale prin utilizarea acelorași ipoteze privind fluxul costurilor (de exemplu, utilizarea metodei primul intrat, primul ieșit).

În unele cazuri, se poate să nu fie posibilă verificarea unor explicații și informații cu caracter previzional până într-o perioadă viitoare sau chiar deloc. Pentru a ajuta utilizatorii să decidă dacă doresc să utilizeze respectivele informații, ar fi, în mod normal, necesar să se prezinte ipotezele fundamentale, metodele de compilare a informațiilor și alți factori și alte circumstanțe care susțin informațiile.

Oportunitatea înseamnă că informațiile sunt disponibile factorilor decizionali pentru ca aceștia să ia decizii în timp util. În general, cu cât sunt mai vechi informațiile, cu atât sunt mai puțin utile. Totuși, unele informații pot să rămână oportune mult timp după sfârșitul perioadei de raportare deoarece, de exemplu, unii utilizatori ar putea fi nevoiți să identifice și să aprecieze tendințele.

Inteligibilitate. Clasificarea, caracterizarea și prezentarea în mod clar și concis a informațiilor le fac pe acestea inteligibile.

Unele fenomene sunt complexe în mod inerent și nu pot fi transformate în fenomene ușor de înțeles. Excluderea informațiilor privind aceste fenomene din rapoartele financiare ar conduce la situația ca aceste rapoarte să fie incomplete.

Rapoartele financiare sunt întocmite pentru utilizatorii care dispun de cunoștințe suficiente privind activitățile de afaceri și economice și care studiază și analizează informațiile cu atenția cuvenită. Totuși, prezentarea rapoartelor financiare trebuie astfel efectuată încât să permită înțelegerea lor de către diferitele categorii de utilizatori ai informațiilor cuprinse în acestea.

Rapoartele financiare întocmite de entități se referă atât la situațiile financiare anuale propriu-zise, cât și la celelalte documente făcute publice odată cu acestea.

Capitolul 2

Redresarea societăților comerciale prin divizare

Diagnosticul activității economico-financiare a întreprinderii permite o evaluare a punctelor tari și slabe, fundamentând alegerea anumitor măsuri de redresare, dar și șansele întreprinderii de a fi redresată. Întreprinderile caracterizate printr-o insuficiență semnificativă a fondului de rulment, prin existența unor cheltuieli financiare care nu pot fi acoperite și care au un nivel de 5-10% din cifra de afaceri, printr-o rată de descreștere a activității de 20-30% sau pierderi de 10-40% în raport cu vânzările au șanse foarte reduse de redresare.

Întocmirea unui plan de redresare concretizează dorința părților interesate (acționari, manageri, creditori, parteneri de afaceri etc.) să asigure continuitatea exploatării, să salveze întreprinderea aflată în dificultate.

Practic, procesul de redresare presupune înlănțuirea unor acțiuni cu caracter juridic și economico-financiar, care pot fi concretizate în trei etape:

- informarea, care presupune efectuarea unui diagnostic global al activității întreprinderii;
- decizia, faza ce implică delimitarea unei politici și alegerea unei strategii de redresare;
- execuția, care presupune punerea în aplicare a planului de redresare, reprezintă acțiunea ultimă, dar cea mai îndelungată și costisitoare, în cadrul acesteia fiind implementate strategiile elaborate în faza de decizie.

Definirea situațiilor în care se impune aplicarea unei strategii de restructurare financiară este destul de dificilă, neexistând în realitate o definiție clară și precisă. Unii specialiști consideră că strategia de restructurare financiară se impune atunci când firma devine insolvabilă, respectiv atunci când se află în imposibilitate de a face față obligațiilor sale de plată, dar există și păreri conform cărora realizarea unei strategii de restructurare financiară se impune în cazul firmelor ale căror performanțe financiare indică faptul că într-un viitor apropiat vor deveni insolvabile sau chiar falimentare dacă nu se inițiază măsuri corective imediate.

2.1. Strategii aplicate societăților aflate în dificultate

2.1.1. Strategia de schimbare a managementului neperformant

O astfel de strategie vizează înlocuirea fie a întregii conduceri executive, fie a managementului de la nivelele inferioare. O conducere executivă necorespunzătoare este cea mai importantă cauză care duce la stagnare și declin.

Înlocuirea managementului unei firme s-a dovedit, de cele mai multe ori, a fi singura schimbare necesară pentru a asigura revenirea firmei la performanțele din trecut și aceasta deoarece conducerea unei firme aflate în dificultate este de cele mai multe ori incapabilă să ia măsurile de redresare necesare în cadrul unei strategii de restructurare. Totuși, chiar dacă aceste măsuri sunt luate, conducerea respectivă nu are puterea necesară de a le implementa într-o asemenea profunzime care să faciliteze producerea rezultatelor scontate.

2.1.2. Strategii de restructurare a datoriilor și de atragere de noi surse externe de finanțare

În marea majoritate a cazurilor, firmele care sunt într-o situație financiară precară au un grad ridicat de îndatorare. Strategia de restructurare a datoriilor presupune încheierea unui acord între firma debitoare și creditorii săi, privind fie reeșalonarea datoriilor pe o perioadă mai lungă de timp, fie transformarea datoriilor în titluri financiare sau acțiuni la firma respectivă sau chiar amândouă la un loc. O altă abordare o reprezintă convertirea împrumuturilor pe termen scurt în împrumuturi pe termen lung.

2.1.3. Strategia de îmbunătățire a marketingului

Aceasta strategie dă posibilitatea firmei să-și maximizeze profiturile sale potențiale în cadrul segmentului de piață pe care a ales să concureze, prin ajustarea elementelor cheie care intră în componența mixului de marketing: linia de produs, forța de vânzare, politica de prețuri, canalele de distribuție, reclamă și publicitate, service postgaranție etc. Este o strategie de adoptat de către firmele care întâmpină dificultăți generate de integrarea într-un mediu de afaceri concurențial și schimbător.

2.1.4. Strategia de schimbare organizațională

Presupune redimensionarea și, mai ales, descentralizarea structurii organizaționale existente. Prin implementarea unei astfel de strategii se urmărește reducerea complexității și a confuziei existente, câștigarea controlului asupra personalului de către noul management, asigurarea unei mai bune gestionări a resurselor alocate fiecărui departament în parte și, nu în ultimul rând, reducerea costurilor. Realizarea acestei strategii este destul de riscantă pentru un nou

management deoarece este posibil să nu dispună de unele informații referitoare la noile strategii produs-piață; punctele forte și slabe ale managementului existent; gradul de flexibilitate al structurii organizaționale existente, precum și de timpul necesar. În acest context, este recomandabil să se evite schimbările care nu sunt necesare acționându-se, în paralel, în direcția îmbunătățirii comunicării, școlarizării personalului, implementării unei noi politici salariale, mai stimulative etc.

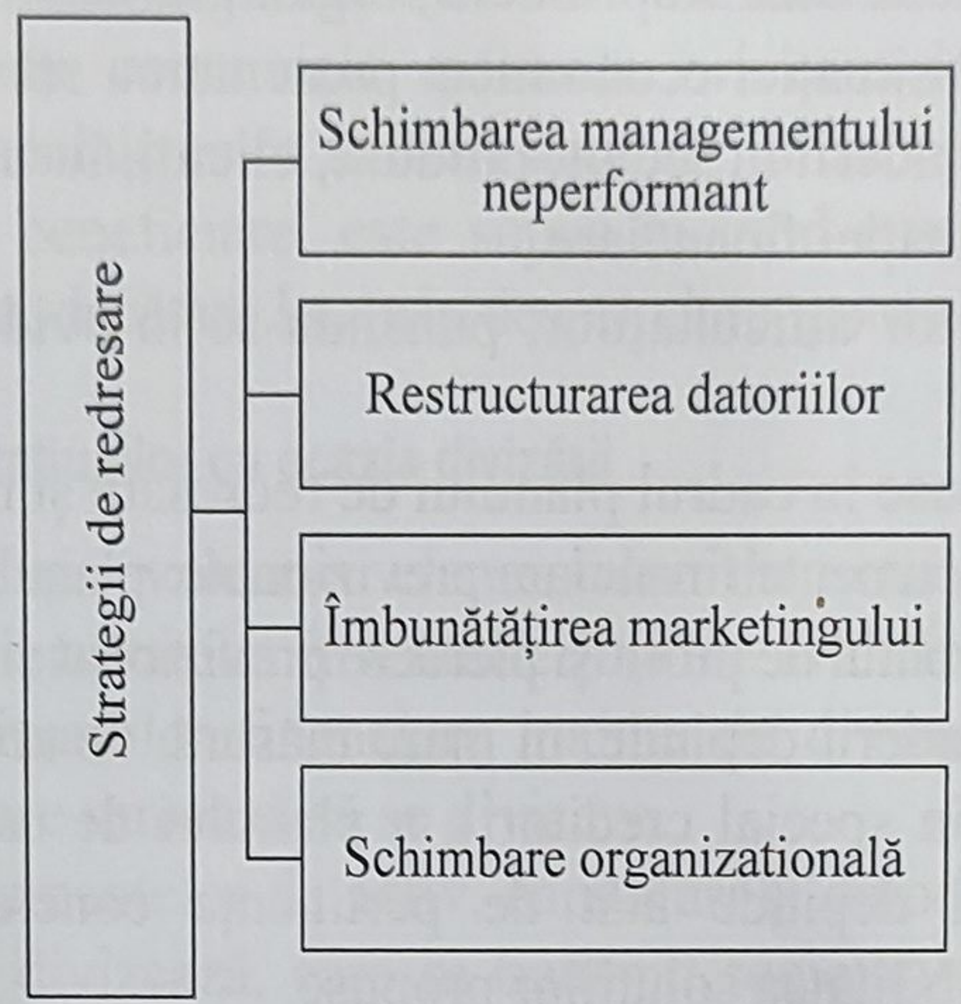

Figura 2.1. *Strategii de redresare*

Ca **o concluzie generală**, este foarte important de menționat că aplicarea doar a uneia sau alteia dintre strategiile de restructurare financiară prezentate este foarte puțin întâlnită. În practică este necesară folosirea combinată a unui ansamblu de strategii de restructurare financiară care să combată cauzele care stau la baza declinului economic înregistrat de firmă.

Salvarea unei întreprinderi în dificultate poate fi realizată în cadre juridice și financiare diferite.

Din punct de vedere **juridic** redresarea pot fi reprezentată de:

- majorarea de capital, ceea ce echivalează cu o nouă structură juridică;
- achiziționarea sau fuziunea întreprinderii cu o alta, în totalitate sau parțial;
- recursul la o procedură judiciară de reorganizare.

Din punct de vedere **financiar**, salvarea unei întreprinderi în dificultate implică restabilirea echilibrelor financiare, pe două niveluri: restabilirea echilibrelor financiare bilanțiere și gestionarea trezoreriei în perioada imediat următoare, astfel încât să se asigure echilibrul financiar și finanțarea dezvoltării întreprinderii.

Planul de redresare este judecat prin prisma a două elemente: abilitățile managerului care va pune în aplicare planul și conținutul lui.

Importanța întocmirii unui plan de redresare este relevată prin trei aspecte:

- susține credibilitatea demersului;
- formalizează cerințele și responsabilitățile legate de redresare;
- permite câștigarea unui timp considerabil în acțiunea de redresare a firmei.

Conținutul unui plan de redresare ar trebui să fie format din:

1) O prezentare a firmei: aspecte juridice, o descriere completă a activelor, structura financiară a întreprinderii, organigrama etc.
2) Un rezumat al situației economice: prezentarea sectorului de activitate și poziția întreprinderii în sector, produse, clienți, furnizori, concurență etc.
3) O analiză a situației financiare.
4) Analiza cauzelor dificultăților, punându-se în evidență punctele forte și slabe.
5) Măsurile propuse în cadrul planului de redresare și rezultatele așteptate.
6) O anexă cu documente financiare previzionate: planul de finanțare, un buget de trezorerie, contul de profit și pierdere previzionat și bilanțul previzionat.

Salvarea întreprinderii depinde, în mare măsură, de acceptarea, de către toți partenerii de afaceri (în special creditori), a planului de redresare propus. Consensul celor implicați depinde atât de pertinența concluziilor diagnosticului efectuat, cât și de credibilitatea soluțiilor propuse.

De regulă, un plan de redresare trebuie să fie conceput astfel încât întreprinderea să recupereze în maximum trei ani fondurile utilizate în acțiunea de redresare. În cazul în care planul de redresare și acțiunile întreprinderii în acest sens nu sunt cele mai potrivite, întreprinderea poate înregistra o nouă „cădere", care poate constitui falimentul. Acest fenomen este constatat, de regulă, în primul an de derulare a acțiunii de redresare.

Este esențial ca, pe lângă un plan de redresare cu un conținut de măsuri adecvate dificultăților cu care se confruntă întreprinderea, aceasta să-și folosească în totalitate resursele disponibile pentru aplicarea corespunzătoare și la timp a măsurilor și să urmărească permanent evoluția rezultatelor obținute.

2.2. Divizarea societăților aflate în dificultate

2.2.1. Definirea divizării

Divizarea se face prin împărțirea integrală a elementelor de activ, de datorii și de capitaluri ale unei societăți comerciale care își încetează existența sau între două sau mai multe societăți comerciale existente ori care iau ființă.

Divizarea este operațiunea prin care o societate, în momentul și ca efect al dizolvării fără lichidare, își transferă totalitatea activelor, datoriilor și capitalurilor către două sau mai multe societăți existente ori nou-înființate, în schimbul emiterii către participanții săi, pe bază de proporționalitate, de titluri de participare

reprezentând capitalul societăților beneficiare și, dacă este cazul, a sumei în numerar de maximum 10% din valoarea nominală sau, în absența valorii nominale, a valorii nominale contabile echivalente a titlurilor.

O societate comercială nu își încetează existența în cazul în care o parte din elementele de natura activelor, datoriilor și capitalurilor ei se desprind și se transmit către una sau mai multe societăți comerciale existente ori care iau ființă.

Aportul unei părți din elementele de activ ale unei societăți comerciale la una sau mai multe societăți comerciale existente ori care iau ființă, în schimbul acțiunilor sau părților sociale ce se atribuie acționarilor/asociaților acelei societăți la societățile comerciale beneficiare, este supus în mod corespunzător dispozițiilor legale privind divizarea, dacă are loc prin desprindere, potrivit alineatului precedent.

2.2.2. Etapele operațiunilor cu ocazia divizării

1) Inventarierea și evaluarea elementelor de activ, capitaluri și datorii, înregistrarea rezultatelor inventarierii și ale evaluării.
2) Întocmirea situațiilor financiare înainte de divizare de către societățile comerciale care urmează să se divizeze.
3) Împărțirea elementelor de activ, capitaluri și datorii ale societății comerciale care se divizează, care se transmit societăților beneficiare pe baza protocolului de predare-primire. În cadrul acestei etape se realizează următoarele calcule:
   A. Calculul valorilor matematic contabile pentru acțiunile societății divizate și a societății/societăților beneficiare. Acesta se calculează ca raport între activul net contabil și numărul de acțiuni.
   B. Calculul raportului de schimb prin împărțirea valorii matematic contabilă a acțiunilor societății divizată la valoarea matematic contabilă a acțiunilor societății beneficiare.
   C. Stabilirea numărului de acțiuni noi emise de societatea/societățile beneficiare. Există două metode de calcul:
      - număr acțiuni noi emise = activ net contabil societate divizată/ valoare cotabilă societatea/societăți beneficiare sau
      - număr acțiuni noi emise = raport de schimb × număr acțiuni societate divizată repartizate către societatea beneficiară.
   D. Calcul creștere capital social societate beneficiară, prin înmulțirea numărului de acțiuni noi cu valoarea nominală.
4) Calcularea primei de divizare, ca diferență între valoarea de aport a firmei divizate și creșterea de capital social la firma beneficiară.
5) Reflectarea în contabilitatea societăților comerciale beneficiare a elementelor de activ, capitaluri și datorii primite de la societatea comercială care s-a divizat.

6. Reflectarea în contabilitatea societății comerciale care s-a divizat a transmiterii elementelor de activ, capitaluri și datorii ca urmare a divizării.

2.2.3. Metode de contabilizare a operațiunilor de divizare

Reflectarea în contabilitatea societății(lor) beneficiare deja existente/societății(lor) nou-constituite a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii primite de la societatea divizată și preluate pe baza balanței de verificare sintetice, balanței de verificare analitice, altor registre, jurnale și documente, precum și a protocolului de predare-primire.

În situația folosirii metodei activului net contabil, recunoașterea în contabilitatea societății(lor) beneficiare deja existente/societății(lor) nou-constituite, a elementelor de natura activelor primite de la societatea divizată se efectuează la valoarea contabilă netă sau la valoarea contabilă brută, caz în care se preiau distinct ajustările corespunzătoare, așa cum sunt acestea evidențiate în contabilitatea societății divizate.

În cazul în care valoarea activului net contabil nu este egală cu valoarea aportului net de divizare (metoda evaluării globale), diferențele rezultate din evaluarea cu ocazia divizării societății care se divizează se vor recunoaște în contabilitatea societății(lor) beneficiare pe seama elementelor bilanțiere cărora le corespund.

Înregistrarea aportului net de divizare pe elemente de capitaluri proprii se evidențiază potrivit proiectului de divizare aprobat conform legii.

Diferențele rezultate din evaluarea, potrivit metodei evaluării globale, cu ocazia divizării, a societății(lor) beneficiare deja existentă(e) nu se înregistrează în contabilitatea acesteia/acestora.

Reflectarea în contabilitatea societății divizate a transmiterii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ca urmare a divizării.

În situația în care valoarea aportului net de divizare este egală cu valoarea activului net contabil, elementele de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale societății care se divizează sunt transferate la valoarea existentă în contabilitatea acesteia. În cazul în care valoarea activului net contabil nu este egală cu valoarea aportului net de divizare (metoda evaluării globale), la societatea care se divizează și își încetează existența, diferențele rezultate sunt recunoscute în contabilitate ca elemente de câștiguri sau pierderi din divizare, astfel:

- dacă valoarea aportului net este mai mare decât activul net contabil, diferența este recunoscută ca profit;
- dacă valoarea aportului net este mai mică decât activul net contabil, diferența este recunoscută ca pierdere.

Înregistrările contabile la **societatea beneficiară**:

- Înregistrarea majorării capitalului social

456 Decontări cu asociaţii %

1012 Capital social subscris vărsat
1042 Prime de fuziune

- Preluarea elementelor de natura activelor

% 891 Bilanţ de deschidere

Elemente de activ

- Preluarea elementelor de natura datoriilor

891 Bilanţ de deschidere %

Elemente de datorii
456 Decontări cu asociaţii

Înregistrările la **societatea ce se divizează**:

- Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura capitalurilor proprii transferate:

% 456 Decontări cu asociaţii privind capitalul

Elemente de capitaluri proprii la fuziune (inclusiv rezervele din reevaluare)

- Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura activelor transferate:

892 Bilanţ de închidere %

Active transferate

- Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura datoriilor:

% 892 Bilanţ de închidere

Datorii, obligaţii externe şi provizioane

- Înregistrarea acţiunilor primite de la societatea beneficiară:

501 Acţiuni deţinute la entităţile afiliate 892 Bilanţ de închidere

- Remunerarea transferul acţiunilor de la societatea beneficiară la societatea divizată:

456 Decontări cu asociaţii 501 Acţiuni deţinute la entităţile afiliate

2.3. Cazuri practice de divizare

2.3.1. Divizarea în condițiile în care societatea divizată este distribuită integral către două societăți: o societate existentă și o societate nouă

1) Societatea Alfa este societatea ce se divide, are un capital social în sumă de 25.000 lei, împărțit într-un număr de 1.000 acțiuni cu o valoare nominală de 25 lei/acțiune.

Societățile Betta și Tetta sunt societățile care preiau patrimoniul societății Alfa.

Societatea Betta are un capital social în sumă de 50.000 lei, împărțit într-un număr de 2.000 acțiuni cu o valoare nominală de 50 lei/acțiune și preia o cotă de 30% din societatea Alfa.

Societatea Tetta este o societate nou-înființată, din patrimoniul societății Alfa, și preia o cotă de 70% din Alfa.

2) S-au realizat operațiunile de inventariere și evaluare a patrimoniului societăților Alfa și Betta în urma cărora s-au întocmit următoarele bilanțuri:

Bilanț Societatea Alfa

Elemente	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	25.500
1.2. Imobilizări corporale:	25.500
Terenuri (ct. 211)	15.000
Mijloace de transport (ct. 2133)	12.500
Amortizarea mijloacelor de transport (ct. 2813)	-2.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	13.300
2.1. Stocuri	4.300
Mărfuri (ct. 371)	4.500
Provizion pentru deprecierea mărfurilor (ct. 397)	-200
2.2. Creanțe	4.000
Clienți (ct. 4111)	4.500
Provizioane pentru deprecierea clienților (ct. 491)	-500
2.4. Disponibil	5.000
Disponibil Casa	5.000
C. ACTIVE DE REGULARIZAT	0
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	8.800
Furnizori (ct. 401)	8.000
Credite bancare (ct. 519)	800
E. Active circulante nete/datorii curente nete	4.500
F. Total active minus datorii curente	30.000
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capitaluri proprii	30.000
Capital social (ct. 1012) (1.000 acțiuni × 25 lei/acțiune)	25.000
Prime de capital (ct. 104)	1.500
Rezultat curent (profit) (ct. 121)	3.500

Bilanț societatea Betta

Elemente	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	113.000
1.2. Imobilizări corporale:	113.000
Terenuri (ct. 211)	65.000
Construcții (ct. 212)	50.000
Amortizarea construcțiilor (ct. 2812)	-2.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	42.000
2.1. Stocuri	15.000
Mărfuri (ct. 371)	15.000
2.2. Creanțe	12.000
Clienți (ct. 4111)	12.500
Provizioane pentru deprecierea clienților (ct. 491)	-500
2.4. Disponibil	15.000
Disponibil Casa	15.000
C. ACTIVE DE REGULARIZAT	0
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	35.000
Furnizori (ct. 401)	23.000
Credite bancare (ct. 519)	12.000
E. Active circulante nete/datorii curente nete	7.000
F. Total active minus datorii curente	120.000
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capitaluri proprii	120.000
Capital social (ct. 1012) (2.000 acțiuni × 50 lei/acțiune)	100.000
Prime de capital (ct. 104)	8.000
Rezultat curent (profit) (ct. 121)	12.000

3) Calcule financiare

3.1) Calculul cotei-părți din activul societății Alfa preluat de societatea Betta și de societatea Tetta

Cota-parte preluată de Betta = 30.000 lei × 30% = 9.000 lei

Cota-parte preluată de Tetta = 30.000 lei × 70% = 21.000 lei

3.2) Calculul valorilor matematic contabil (VMC) pentru acțiunile celor două societăți (Alfa și Betta).

VMC = Capitaluri proprii/nr. de acțiuni

VMC Alfa = 30.000/1.000 = 30 lei/acțiune

AMC Betta = 120.000/2.000 = 60 lei/acțiune

3.3) Calculul raportului de schimb (RS) pentru acțiunile celor două societăți existente (Alfa și Betta)

RS = VMC divizată/VMC beneficiară

RS = 30/60 = ½

3.4) Calcul număr acțiuni noi emise de societatea beneficiară existentă (societatea Betta). Există două posibilități de calcul:

Nr. acțiuni noi = cota parte preluată de la societatea divizată/VMC beneficiar

sau

Nr. acțiuni noi = RS × Nr acțiuni societate divizată aferente cotei de preluare a societății beneficiare.

Nr. acțiuni societate divizată aferente cotei de preluare a societății beneficiare = 1.000 acțiuni × 30% = 300

Nr. acțiuni noi = 9.000/60 = 150

sau

Nr acțiuni noi = ½×300 = 150

3.5) Determinarea creșterii de capital social pentru societatea beneficiară existentă (societatea Betta)

Creșterea de capital social = nr. acțiuni noi × valoarea nominală

Creștere de capital social = 150 × 50 lei/acțiune = 7.500

3.6) Calcul primă de divizare pentru societatea beneficiară existentă (societatea Betta). Se calculează ca diferență între cota parte cuvenită societății beneficiare și creșterea de capital social.

Primă de divizare = 9.000 - 7.500 = 1.500 lei

4) Înregistrarea în contabilitățile societăților ce participă la divizare

4.1) Înregistrările în contabilitatea societății Alfa, societatea ce se divizează și încetează activitatea.

a) Scoaterea din evidență a elementelor de activ cedate:

2813 Amortizarea mijloacelor de transport	2133 Mijloace de transport	2.000
491 Provizioane pentru deprecierea clienților	4111 Clienți	500
397 Provizioane pentru deprecierea mărfurilor	371 Mărfuri	200
892 Bilanț de închidere	%	38.800
	211 Terenuri	15.000
	2133 Mijloace de transport	10.500
	371 Mărfuri	4.300
	4111 Clienți	4.000
	5311 Disponibil Casa	5.000

b) Scoaterea din evidenţă a elementelor de datorii cedate:

%	892 Bilanţ de închidere	8.800
401 Furnizori		8.000
519 Credite pe termen scurt		800

c) Evidenţierea drepturilor cuvenite acţionarilor societăţii Alfa, lichidate

%	456 Decontări cu acţionarii	30.000
1012 Capital social		25.000
104 Prime de capital		1.500
121 Rezultatul exerciţiului		3.500

d) Evidenţa acţiunilor primite de la cele două societăţi:

- acţiuni primite de la societatea Betta

501 Acţiuni deţinute la entităţile afiliate	892 Bilanţ de închidere	9.000

- Acţiuni primite de la societatea Tetta

501 Acţiuni deţinute la entităţile afiliate	892 Bilanţ de închidere	21.000

e. Transferul acţiunilor noi emise de societăţile beneficiare Betta şi Tetta către acţionarii societăţii ce se divizează Alfa

456 Decontări cu acţionarii	%	30.000
	501 Acţiuni deţinute la entităţile afiliate (acţiuni Betta)	9.000
	501 Acţiuni deţinute la entităţile afiliate (acţiuni Tetta)	21.000

4.2) Înregistrările în contabilitatea societăţii Betta, societatea beneficiară (societate existentă):

a) Înregistrarea emiterii noilor acţiuni

456 Decontări cu acţionarii	%	9.000
	1012 Capital social subscris vărsat	7.000
	1042 Prime de fuziune/divizare	1.500

b) Preluarea elementelor de activ

%	891 Bilanţ de deschidere	11.640

2133 Mijloace de transport		3.150
371 Mărfuri		1.290
4111 Clienți		1.200
5311 Disponibil Casa		1.500

c) preluarea elementelor de datorii

891 Bilanț de deschidere	%	11.640
	401 Furnizori	2.400
	519 Credite pe termen scurt	240
	456 Decontări cu acționarii	9.000

Bilanțul societății Betta, după preluarea elementelor de la societatea Alfa, se prezintă astfel:

Bilanț societatea Betta

Elemente	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	120.650
1.2. Imobilizări corporale:	120.650
Terenuri (ct. 211) (65.000+4.500)	69.500
Construcții (ct. 212)	50.000
Amortizarea construcțiilor (ct. 2812)	-2.000
Mijloace de transport (ct. 2133)	3.150
B. ACTIVE CIRCULANTE	45.990
2.1. Stocuri	16.290
Mărfuri (ct. 371) (15.000+1.290)	16.290
2.2. Creanțe	13.200
Clienți (ct. 4111) (12.500+1.200)	13.700
Provizioane pentru deprecierea clienților (ct. 491)	-500
2.4. Disponibil	16.500
Disponibil Casa (15.000+1.500)	16.500
C. ACTIVE DE REGULARIZAT	0
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	37.640
Furnizori (ct. 401) (23.000+2.400)	25.400
Credite bancare (ct. 519) (12.000+240)	12.240
E. Active circulante nete/datorii curente nete	8.350
F. Total active minus datorii curente	129.000
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capitaluri proprii	129.000
Capital social (ct. 1012) (2.000 + 150 = 2.150 acțiuni × 50 lei/acțiune)	107.500
Prime de capital (ct. 104) (8.000 + 1.500)	9.500
Rezultat curent (profit) (ct. 121)	12.000

4.3) Înregistrările în contabilitatea societății Tetta, societatea beneficiară (societate nouă). Valoarea capitalului social al societății noi Tetta trebuie să fie de 21.000 lei, respectiv 70% din valoarea capitalurilor proprii ale societății Alfa la divizare. Acționarii societății Tetta hotărăsc emiterea unui număr de 700 de acțiuni la o valoare nominală de 30 lei/acțiune.

a) Emiterea noilor acțiuni:

456 Decontări cu acționarii 1012 Capital subscris vărsat 21.000

b) Preluarea elementelor de activ

%	891 Bilanț de deschidere	27.160
211 Terenuri		10.500
2133 Mijloace de transport		7.350
371 Mărfuri		3.010
4111 Clienți		2.800
5311 Disponibil Casa		3.500

c) preluarea elementelor de datorii

891 Bilanț de deschidere	%	27.160
	401 Furnizori	5.600
	519 Credite pe termen scurt	560
	456 Decontări cu acționarii	21.000

Bilanțul societății Tetta se prezintă astfel:

Bilanț Societatea TETTA

Elemente	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	17.850
1.2. Imobilizări corporale:	17.850
Terenuri (ct. 211)	10.500
Mijloace de transport (ct. 2133)	7.350
Amortizarea mijloacelor de transport (ct. 2813)	
B. ACTIVE CIRCULANTE	9.310
2.1. Stocuri	3.010
Mărfuri (ct. 371)	3.010
Provizion pentru deprecierea mărfurilor (ct. 397)	
2.2. Creanțe	2.800
Clienți (ct. 4111)	2.800
Provizioane pentru deprecierea clienților (ct. 491)	
2.4. Disponibil	3.500
Disponibil Casa (ct. 5311)	3.500
C. ACTIVE DE REGULARIZAT	0
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	6.160
Furnizori (ct. 401)	5.600
Credite bancare (ct. 519)	560
E. Active circulante nete/datorii curente nete	3.150
F. Total active minus datorii curente	21.000
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capitaluri proprii	21.000
Capital social (ct. 1012) (700 acțiuni × 30 lei/acțiune)	21.000
Prime de capital (ct. 104)	
Rezultat curent (profit) (ct. 121)	

2.3.2. Divizarea în condițiile în care societatea divizată este distribuită parțial către două societăți: o societate existentă și o societate nouă

1) Societatea Alfa este societatea ce se divide, are un capital social în sumă de 100.000 lei, împărțit într-un număr de 10.000 acțiuni cu o valoare nominală de 10 lei/acțiune.

Societatea Betta preia parțial (80%) din patrimoniul societății Alfa.

Societatea Betta are un capital social în sumă de 100.000 lei, împărțit într-un număr de 5.000 acțiuni cu o valoare nominală de 20 lei/acțiune și preia o cotă de 80% din societatea Alfa.

2) S-au realizat operațiunile de inventariere și evaluare a patrimoniului societăților Alfa și Betta în urma cărora s-au întocmit următoarele bilanțuri:

Bilanț Societatea Alfa

Elemente	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	110.000
1.2. Imobilizări corporale:	110.000
Terenuri (ct. 211)	40.000
Construcții (212)	80.000
Amortizarea construcțiilor (ct. 2812)	-10.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	85.000
2.1. Stocuri	25.000
Materii prime (ct. 301)	14.000
Obiecte de inventar (ct. 303)	11.000
2.2. Creanțe	20.000
Clienți (ct. 4111)	20.000
2.4. Disponibil	40.000
Disponibil banca (ct. 5121)	40.000
C. ACTIVE DE REGULARIZAT	0
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	45.000
Furnizori (ct. 401)	31.000
Datorii salariale (ct. 421)	14.000
E. Active circulante nete/datorii curente nete	40.000
F. Total active minus datorii curente	150.000
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capitaluri proprii	150.000
Capital social (ct. 1012) (10.000 acțiuni × 10 lei/acțiune)	100.000
Rezerve (ct 106)	35.000
Rezultat curent (profit) (ct. 121)	15.000

Bilanț societatea Betta

Elemente	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	110.000
1.2. Imobilizări corporale:	110.000
Terenuri (ct. 211)	65.000
Construcții (ct. 212)	60.000
Amortizarea construcțiilor (ct. 2812)	-15.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	92.000
2.1. Stocuri	20.000
Mărfuri (ct. 371)	20.000
2.2. Creanțe	32.000
Clienți (ct. 4111)	32.000
2.4. Disponibil	40.000
Disponibil banca (ct. 5121)	40.000
C. ACTIVE DE REGULARIZAT	0
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	52.000
Furnizori (ct. 401)	32.000
Credite bancare (ct. 519)	20.000
E. Active circulante nete/datorii curente nete	40.000
F. Total active minus datorii curente	150.000
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capitaluri proprii	150.000
Capital social (ct. 1012) (5.000 acțiuni × 20 lei/acțiune)	100.000
Rezerve (ct. 106)	40.000
Rezultat curent (profit) (ct. 121)	10.000

3) Calcule financiare

3.1) Calculul cotei-părți din activul societății Alfa preluat de societatea Betta

Cota-parte preluată de Betta = 150.000 lei × 80% = 120.000 lei

3.2) Calculul valorilor matematic contabil (VMC) pentru acțiunilor celor două societăți (Alfa și Betta).

VMC = Capitaluri proprii/nr. de acțiuni

VMC Alfa = 150.000/10.000 = 15 lei/acțiune

AMC Betta = 150.000/5.000 = 30 lei/acțiune

3.3) Calculul raportului de schimb(RS) pentru acțiunile celor două societăți existente (Alfa și Betta)

RS = VMC divizată/VMC beneficiară

RS = 15/30 = ½

3.4) Calcul număr acțiuni noi emise de societatea beneficiară existentă (societatea Betta). Există două posibilități de calcul:

Nr. acțiuni noi = cota parte preluată de la societatea divizată/VMC beneficiar

sau

Nr. acțiuni noi = RS × Nr acțiuni societate divizată aferente cotei de preluare a societății beneficiare.

Nr acțiuni societate divizată aferente cotei de preluare a societății beneficiare = 10.000 acțiuni × 80% = 8.000

Nr. acțiuni noi = 120.000/30 = 4.000

sau

Nr. acțiuni noi = ½×8.000 = 4.000

3.5) Determinarea creșterii de capital social pentru societatea beneficiară existentă (societatea Betta)

Creșterea de capital social = nr. acțiuni noi × valoarea nominală

Creștere de capital social = 4.000 × 20 lei/acțiune = 80.000

3.6) Calcul primă de divizare pentru societatea beneficiară existentă (societatea Betta). Se calculează ca diferență între cota parte cuvenită societății beneficiare și creșterea de capital social.

Primă de divizare = 120.000 - 80.000 = 40.000 lei

4) Înregistrarea în contabilitățile societăților ce participă la divizare

4.1) Înregistrările în contabilitatea societății Alfa, societatea ce se divizează și transferă o parte din patrimoniu către societatea Betta.

a) Scoaterea din evidență a elementelor de activ cedate:

2812 Amortizarea construcțiilor	212 Construcții	8.000
892 Bilanț de închidere	%	156.000
	211 Terenuri	32.000
	212 Construcții	56.000
	301 Materii prime	11.200
	303 Obiecte de inventar	8.800
	4111 Clienți	16.000
	5121 Disponibil Banca	32.000

b) Scoaterea din evidență a elementelor de datorii cedate:

%	892 Bilanț de închidere	36.000
401 Furnizori		24.800
421 Datorii salariați		11.200

c) Evidențierea drepturilor cuvenite acționarilor societății Alfa, lichidate

%	456 Decontări cu acționarii	120.000
1012 Capital social		80.000
106 Rezerve		28.000
121 Rezultatul exercițiului		12.000

d) Evidența acțiunilor primite de la cele două societăți:

- acțiuni primite de la societatea Betta

501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	892 Bilanț de închidere	120.000

e) Transferul acțiunilor noi emise de societățile beneficiare Betta către acționarii societății ce se divizează Alfa

456 Decontări cu acționarii	501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate (acțiuni Betta)	120.000

Bilanțul societății Alfa după divizare se prezintă astfel:

Bilanț Societatea Alfa

Elemente	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	22.000
1.2. Imobilizări corporale:	22.000
Terenuri (ct. 211)	8.000
Construcții (212)	16.000
Amortizarea construcțiilor (ct. 2812)	-2.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	17.000
2.1. Stocuri	5.000
Materii prime (ct. 301)	2.800
Obiecte de inventar (ct. 303)	2.200
2.2. Creanțe	4.000
Clienți (ct. 4111)	4.000
2.4. Disponibil	8.000
Disponibil banca (ct. 5121)	8.000
C. ACTIVE DE REGULARIZAT	0
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	9.000
Furnizori (ct. 401)	6.200
Datorii salariale (ct. 421)	2.800
E. Active circulante nete/datorii curente nete	8.000
F. Total active minus datorii curente	30.000
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capitaluri proprii	30.000
Capital social (ct. 1012) (2.000 acțiuni ×10 lei/acțiune)	20.000
Rezerve (ct. 106)	7.000
Rezultat curent (profit) (ct. 121)	3.000

4.2) Înregistrările în contabilitatea societății Betta, societatea beneficiară (societate existentă):

a) Înregistrarea emiterii noilor acțiuni

456 Decontări cu acționarii	%	120.000
	1012 Capital social subscris vărsat	80.000
	1042 Prime de fuziune/divizare	40.000

b) Preluarea elementelor de activ

%	891 Bilanț de deschidere	156.000
211 Terenuri		32.000
2133 Mijloace de transport		56.000
301 Materii prime		11.200
303 Obiecte de inventar		8.800
4111 Clienți		16.000
5311 Disponibil Bancă		32.000

c) preluarea elementelor de datorii

891 Bilanț de deschidere	%	156.000
	401 Furnizori	24.800
	421 Datorii salariați	11.200
	456 Decontări cu acționarii	120.000

Bilanțul societății Betta după preluarea patrimoniului de la societatea Alfa se prezintă astfel:

Bilanț societatea Betta

Elemente	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	198.000
1.2. Imobilizări corporale:	198.000
Terenuri (ct. 211)	97.000
Construcții (ct. 212)	116.000
Amortizarea construcțiilor (ct. 2812)	-15.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	160.000
2.1. Stocuri	40.000
Mărfuri (ct. 371)	20.000
Materii prime (ct. 301)	11.200
Obiecte de inventar (ct. 303)	8.800
2.2. Creanțe	48.000
Clienți (ct. 4111)	48.000

2.4. Disponibil	72.000
Disponibil banca (ct. 5121)	72.000
C. ACTIVE DE REGULARIZAT	0
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	88.000
Furnizori (ct. 401)	56.800
Datorii salariați (ct. 421)	11.200
Credite bancare (ct. 519)	20.000
E. Active circulante nete/datorii curente nete	72.000
F. Total active minus datorii curente	270.000
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capitaluri proprii	270.000
Capital social (ct. 1012) (9.000 acțiuni × 20 lei/acțiune)	180.000
Rezerve (ct. 106)	68.000
Rezultat curent (profit) (ct. 121)	22.000

2.3.3. Divizarea unei societăți comerciale în condițiile în care unii dintre acționari se retrag, fără a mai participa la divizare. Societatea divizată este distribuită integral către două societăți: o societate existentă și o societate nouă

I. Operațiuni de retrage a acționarului (la societatea Alfa)

1) Societatea Alfa este societatea ce se divide, are un capital social în sumă de 100.000 lei, împărțit într-un număr de 10.000 acțiuni cu o valoare nominală de 10 lei/acțiune. Unul dintre acționari, ce deține 2.000 se retrage și primește pentru acțiunile deținute o sumă de 20 lei/acțiune. Astfel, societatea Alfa va achita suma de 40.000 lei către acționarul ce se retrage.

După retragerea acționarului, societatea se divide către două societăți: societatea Betta preia 70% dint patrimoniu, și societatea Tetta, societate nouă, preia 30% din patrimoniu.

2) S-au realizat operațiunile de inventariere și evaluare a patrimoniului societății Alfa în urma cărora s-a întocmit următorul bilanț:

Bilanț Societatea Alfa

Elemente	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	110.000
1.2. Imobilizări corporale:	110.000
Terenuri (ct. 211)	40.000
Construcții (212)	80.000
Amortizarea construcțiilor (ct. 2812)	-10.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	85.000
2.1. Stocuri	25.000
Mărfuri (ct. 371)	14.000
Ambalaje (ct. 381)	11.000
2.2. Creanțe	20.000
Clienți (ct. 4111)	20.000
2.4. Disponibil	40.000

Disponibil banca (ct. 5121)	40.000
C. ACTIVE DE REGULARIZAT	0
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	45.000
Furnizori (ct. 401)	31.000
Credite bancare termen scurt (ct. 519)	14.000
E. Active circulante nete/datorii curente nete	40.000
F. Total active minus datorii curente	150.000
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capitaluri proprii	150.000
Capital social (ct. 1012) (10.000 acțiuni ×10 lei/acțiune)	100.000
Rezerve (ct. 106)	35.000
Rezultat curent (profit) (ct. 121)	15.000

3) Calcule financiare:

3.1) Calcul valoare nominală (VN)

VN = capital social/nr. de acțiuni

VN = 100.000/10.000 = 10 lei/acțiune

3.2) Calcul valoare matematic contabilă (VMC)

VMC = capitaluri proprii/nr. de acțiuni

VMC = 150.000/10.000 = 15 lei/acțiune

3.3) Calcul valoare de răscumpărare pentru acțiunile aferente acționarului retras

Valoare răscumpărare = nr. acțiuni deținute × preț de răscumpărare

Valoare răscumpărare = 2.000 acțiuni × 20 lei/acțiune = 40.000 lei

3.4) Calcul reducere capital social și al rezultatului anulării acțiunilor răscumpărate

Reducere capital social = nr. acțiuni răscumpărate × valoare nominală

Reducere capital social = 2.000 acțiuni × 10 lei/acțiune = 20.000 lei

Rezultat din anularea acțiunilor răscumpărate = Reducere capital social – – valoare de răscumpărare

Rezultatul din anularea acțiunilor răscumpărate = 20.000 lei – 40.000 lei = –20.000 lei este negativ (pierdere), rezultat ce va fi acoperit din rezerve sau alte structuri de capitaluri proprii.

4) Înregistrări în contabilitate

4.1) Răscumpărarea acțiunilor proprii

109 Acțiuni proprii 5121 Conturi la bănci în lei 40.000

4.2) Anularea acțiunilor proprii răscumpărate

%	109 Acțiuni proprii	40.000
1012 Capital subscris vărsat		20.000
149 Pierderi din anularea acțiunilor proprii		20.000

4.3) Acoperirea pierderilor din anularea acțiunilor răscumpărate, conform hotărârii adunării generale a acționarilor, din rezerve

106 Rezerve	109 Acțiuni proprii	20.000

După operațiunile de retragere, bilanțul societății Alfa se prezintă astfel:

Bilanț Societatea Alfa

Elemente	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	110.000
1.2. Imobilizări corporale:	110.000
Terenuri (ct. 211)	40.000
Construcții (212)	80.000
Amortizarea construcțiilor (ct. 2812)	-10.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	45.000
2.1. Stocuri	25.000
Mărfuri (ct. 371)	14.000
Ambalaje (ct. 381)	11.000
2.2. Creanțe	20.000
Clienți (ct. 4111)	20.000
2.4. Disponibil	0
Disponibil banca (ct. 5121)	0
C. ACTIVE DE REGULARIZAT	0
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	45.000
Furnizori (ct. 401)	31.000
Credite bancare termen scurt (ct. 519)	14.000
E. Active circulante nete/datorii curente nete	0
F. Total active minus datorii curente	110.000
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capitaluri proprii	110.000
Capital social (ct. 1012) (8,000 acțiuni ×10 lei/acțiune)	80.000
Rezerve (ct. 106)	15.000
Rezultat curent (profit) (ct. 121)	15.000

II. Operațiuni de divizare a societății Alfa

1) După retragerea acționarului, societatea se divide către două societăți: societatea Betta preia 70% dint patrimoniu, și societatea Tetta, societate nouă, preia 30% din patrimoniu.

2) S-au realizat operațiunile de inventariere și evaluare a patrimoniului societăților Alfa și Betta în urma cărora s-au întocmit următoarele bilanțuri:

Bilanț Societatea Alfa

Elemente	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	110.000
1.2. Imobilizări corporale:	110.000
Terenuri (ct. 211)	40.000
Construcții (212)	80.000
Amortizarea construcțiilor (ct. 2812)	-10.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	45.000
2.1. Stocuri	25.000
Mărfuri (ct. 371)	14.000
Ambalaje (ct. 381)	11.000
2.2. Creanțe	20.000
Clienți (ct. 4111)	20.000
2.4. Disponibil	0
Disponibil banca (ct. 5121)	0
C. ACTIVE DE REGULARIZAT	0
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	45.000
Furnizori (ct. 401)	31.000
Credite bancare termen scurt (ct. 519)	14.000
E. Active circulante nete/datorii curente nete	0
F. Total active minus datorii curente	110.000
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capitaluri proprii	110.000
Capital social (ct. 1012) (8.000 acțiuni ×10 lei/acțiune)	80.000
Rezerve (ct. 106)	15.000
Rezultat curent (profit) (ct. 121)	15.000

Bilanț societatea Betta

Elemente	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	110.000
1.2. Imobilizări corporale:	110.000
Terenuri (ct. 211)	65.000
Construcții (ct. 212)	60.000
Amortizarea construcțiilor (ct. 2812)	-15.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	79.500
2.1. Stocuri	20.000
Mărfuri (ct. 371)	20.000
2.2. Creanțe	25.000
Clienți (ct. 4111)	25.000

2.4. Disponibil	34.500
Disponibil banca (ct. 5121)	34.500
C. ACTIVE DE REGULARIZAT	0
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	52.000
Furnizori (ct. 401)	32.000
Credite bancare (ct. 519)	20.000
E. Active circulante nete/datorii curente nete	27.500
F. Total active minus datorii curente	137.500
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capitaluri proprii	137.500
Capital social (ct. 1012) (5.000 acțiuni × 20 lei/acțiune)	100.000
Rezerve (ct. 106)	27.500
Rezultat curent (profit) (ct. 121)	10.000

3) Calcule financiare

3.1) Calculul cotei-părți din activul societății Alfa preluat de societatea Betta

Cota-parte preluată de Betta = 110.000 lei × 70% = 77.000 lei

3.2) Calculul valorilor matematic contabil (VMC) pentru acțiunile celor două societăți (Alfa și Betta).

VMC = Capitaluri proprii/nr de acțiuni

VMC Alfa = 110.000/8.000 = 13,75 lei/acțiune

AMC Betta = 137.500/5.000 = 27,50 lei/acțiune

3.3) Calculul raportului de schimb (RS) pentru acțiunile celor două societăți existente (Alfa și Betta)

RS = VMC divizată/VMC beneficiară

RS = 13,75/27,50 = ½

3.4) Calcul număr acțiuni noi emise de societatea beneficiară existentă (societatea Betta). Există două posibilități de calcul:

Nr. acțiuni noi = cota parte preluată de la societatea divizată/VMC beneficiar

sau

Nr. acțiuni noi = RS × Nr acțiuni societate divizată aferente cotei de preluare a societății beneficiare.

Nr acțiuni societate divizată aferente cotei de preluare a societății beneficiare = 8.000 acțiuni × 70% = 5.600

Nr. acțiuni noi = 77.000/27,50 = 2.800

sau

Nr acțiuni noi = ½×5.600 = 2.800

3.5) Determinarea creșterii de capital social pentru societatea beneficiară existentă (societatea Betta)

Creșterea de capital social = nr. acțiuni noi × valoarea nominală

Creștere de capital social = 2.800 × 20 lei/acțiune = 56.000

3.6) Calcul primă de divizare pentru societatea beneficiară existentă (societatea Betta). Se calculează ca diferență între cota parte cuvenită societății beneficiare și creșterea de capital social.

Primă de divizare = 77.000-56.000 = 21.000 lei

4) Înregistrările contabile aferente societăților ce participă la divizare

4.1) Înregistrările în contabilitatea societății Alfa, societatea ce se divizează și încetează activitatea.

a) Scoaterea din evidență a elementelor de activ cedate:

2812 Amortizarea clădirilor	212 Clădiri	10.000
892 Bilanț de închidere	%	155.000
	211 Terenuri	40.000
	212 Clădiri	70.000
	371 Mărfuri	14.000
	381 Ambalaje	11.000
	4111 Clienți	20.000

b) Scoaterea din evidență a elementelor de datorii cedate:

%	892 Bilanț de închidere	45.000
401 Furnizori		31.000
519 Credite pe termen scurt		14.000

c) Evidențierea drepturilor cuvenite acționarilor societății Alfa, lichidate

%	456 Decontări cu acționarii	110.000
1012 Capital social		80.000
106 Rezerve		15.000
121 Rezultatul exercițiului		15.000

d) Evidența acțiunilor primite de la cele două societăți:

- acțiuni primite de la societatea Betta

501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	892 Bilanț de închidere	77.000

- Acțiuni primite de la societatea Tetta

501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	892 Bilanț de închidere	33.000

e) Transferul acțiunilor noi emise de societățile beneficiare Betta și Tetta către acționarii societății ce se divizează Alfa

456 Decontări cu acționarii	%	110.000
	501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate (acțiuni Betta)	77.000
	501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate (acțiuni Tetta)	33.000

4.2) Înregistrările în contabilitatea societății Betta, societatea beneficiară (societate existentă):

a) Înregistrarea emiterii noilor acțiuni

456 Decontări cu acționarii	%	77.000
	1012 Capital social subscris vărsat	56.000
	1042 Prime de fuziune/divizare	21.000

b) Preluarea elementelor de activ

%	891 Bilanț de deschidere	108.500
211 Terenuri		28.000
212 Construcții		49.000
371 Mărfuri		9.800
381 Ambalaje		7.700
4111 Clienți		14.000

c) preluarea elementelor de datorii

891 Bilanț de deschidere	%	108.500
	401 Furnizori	21.700
	519 Credite bancare termen scurt	9.800
	456 Decontări cu acționarii	77.000

Bilanțul societății Betta după preluarea patrimoniului de la societatea Alfa se prezintă astfel:

Elemente	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	187.000
1.2. Imobilizări corporale:	187.000
Terenuri (ct. 211)	93.000
Construcții (ct. 212)	109.000
Amortizarea construcțiilor (ct. 2812)	-15.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	111.000

2.1. Stocuri	37.500
Mărfuri (ct. 371)	29.800
Ambalaje (ct. 381)	7.700
2.2. Creanțe	39.000
Clienți (ct. 4111)	39.000
2.4. Disponibil	34.500
Disponibil banca (ct. 5121)	34.500
C. ACTIVE DE REGULARIZAT	0
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	83.500
Furnizori (ct. 401)	53.700
Credite bancare (ct. 519)	29.800
E. Active circulante nete/datorii curente nete	27.500
F. Total active minus datorii curente	214.500
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capitaluri proprii	214.500
Capital social (ct. 1012) (7.800 acțiuni × 20 lei/acțiune)	156.000
Prime de fuziune/divizare (ct. 1042)	21.000
Rezerve (ct. 106)	27.500
Rezultat curent (profit) (ct. 121)	10.000

4.3) Înregistrările în contabilitatea societății Tetta, societatea beneficiară (societate nouă). Valoarea capitalului social al societății noi Tetta trebuie să fie de 33.000 lei, respectiv 30% din valoarea capitalurilor proprii a societății Alfa la divizare. Acționarii societății Tetta hotărăsc emiterea unui număr de 3.300 de acțiuni la o valoare nominală de 10 lei/acțiune.

a) Emiterea noilor acțiuni:

456 Decontări cu acționarii 1012 Capital subscris vărsat 33.000

b) Preluarea elementelor de activ

%	891 Bilanț de deschidere	46.500
211 Terenuri		12.000
212 Clădiri		21.000
371 Mărfuri		4.200
381 Ambalaje		3.300
4111 Clienți		6.000

c) preluarea elementelor de datorii

891 Bilanț de deschidere	%	46.500
	401 Furnizori	9.300
	519 Credite pe termen scurt	4.200
	456 Decontări cu acționarii	33.000

Bilanțul societății Tetta se prezintă astfel:

Bilanț Societatea Tetta

Elemente	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	33.000
1.2. Imobilizări corporale:	33.000
Terenuri (ct. 211)	12.000
Construcții (212)	21.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	13.500
2.1. Stocuri	7.500
Mărfuri (ct. 371)	4.200
Ambalaje (ct. 381)	3.300
2.2. Creanțe	6.000
Clienți (ct. 4111)	6.000
2.4. Disponibil	0
Disponibil banca (ct. 5121)	0
C. ACTIVE DE REGULARIZAT	0
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	13.500
Furnizori (ct. 401)	9.300
Credite bancare termen scurt (ct. 519)	4.200
E. Active circulante nete/datorii curente nete	0
F. Total active minus datorii curente	33.000
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capitaluri proprii	33.000
Capital social (ct. 1012) (3.300 acțiuni ×10 lei/acțiune)	33.000

Capitolul 3

Redresarea societăților comerciale prin fuziune

Fuziunea este operațiunea prin care două sau mai multe societăți comerciale hotărăsc separat transmiterea elementelor de activ, de datorii și de capitaluri la una dintre societăți sau înființarea unei noi societăți comerciale în scopul comasării activităților, după cum urmează:

a) una sau mai multe societăți, în momentul și ca efect al dizolvării fără lichidare, își transfera totalitatea activelor, datoriilor și capitalurilor către o altă societate existentă, în schimbul emiterii către participanții lor a titlurilor de participare reprezentând capitalul celeilalte societăți iar dacă este cazul, al plății in numerar a maximum 10% din valoarea nominală sau în absența valorii nominale, a valorii nominale contabile echivalente a titlurilor respective;

b) doua sau mai multe totalitatea activelor, datoriilor și capitalurilor unei alte societăți care se înființează, în schimbul emiterii către participanții lor a unor titluri de participare reprezentând capitalul noii societăți și, dacă este cazul, a plății în numerar a maximum 10% din valoarea nominală ori, în absenta valorii nominale, a valorii nominale contabile echivalente a titlurilor respective;

c) o societate, în momentul dizolvării fără lichidare, își transferă totalitatea activelor, datoriilor si capitalurilor către societatea care deține toate titlurile de participare ce reprezintă capitalul său.

Din punct de vedere juridic, fuziunea societăților este un mod de reorganizare a societăților comerciale, fiind o operațiune complexă, care se realizează prin absorbție sau contopire, și care poate avea toate cele trei efecte ale reorganizării:

- efectul creator, prezent în cazul fuziunii prin contopire, când se înființează noi societăți; acest efect lipsește în cazul fuziunii prin absorbție;
- efectul modificator, prezent mai ales la fuziunea prin absorbție, când o serie de elemente societare se modifică la societatea absorbantă;

- efectul extinctiv, prezent atât în cazul fuziunii prin absorbție, când încetează societatea absorbită, cât și în cazul fuziunii prin contopire, când încetează toate societățile participante la fuziune, pentru a se crea o societate nouă.

Fuziunea, ca mod de reorganizare, este întâlnită atât între societăți independente, cât și între societățile afiliate sau între cele din cadrul unui grup de societăți. Indiferent de relația existentă între societățile care fuzionează, motivele fuziunii sunt similare. Prin fuziune, din mai multe societăți rămâne una singură. Motiv pentru care putem spune că fuziunea are ca scop concentrarea societăților. Obiectivele care stau la baza acestui scop sunt în principal de ordin economic. Astfel, prin fuziune se urmărește în principal o optimizare economică, respectiv creșterea eficienței economice, o rentabilitate superioară, reducerea costurilor, sporirea profiturilor, a forței economice, a capacității concurențiale a societății rezultate în urma fuziunii.

Din punct de vedere economic, fuziunea este o modalitate de concentrare a societăților și din cauza efectelor pe care le poate avea în piață, în special asupra concurenței, fapt pentru care este o operațiune supusă controlului concurențial, în vederea evitării efectelor negative ale concentrării.

Fuziunea poate fi nu doar o modalitate de dezvoltare a unor societăți, dar și un mod de salvare a acestora din situații dificile, probleme financiare, dizolvare sau insolvență. În astfel de cazuri, avantajele se răsfrâng asupra creditorilor cărora le cresc șansele de a-și recupera creanțele pe care le aveau față de societatea absorbită, de la societatea absorbantă. Un alt avantaj este că fuziunea nu implică mobilizarea imediată a unor fonduri bănești, spre deosebire de procesul de achiziție a unei societăți în dificultate, care, deși permite cumpărarea societății la un preț mai mic, implică niște costuri, deloc neglijabile. Și, dacă tot vorbim despre costuri, trebuie amintit că un avantaj al realizării unei fuziuni este și tratamentul neutru din punct de vedere fiscal, aceasta nefiind supusă vreunei impozitări. De altfel, prin fuziune, mai multe societăți se reorganizează nu doar din punct de vedere juridic, dar și din punct de vedere.

Motivele fuziunii s-ar putea împărți în mai multe categorii, și anume:

- *Motive strategice* – specifice cazului în care o societate dorește: să își extindă regiunea în care activează și clientela, să își diversifice produsele sau serviciile pe care le oferă sau să își extindă activitatea într-un alt domeniu, mai profitabil, și, prin urmare, optează pentru fuziunea cu o altă societate care poate să îi permită realizarea unui surplus sau a unei extinderi.
- *Motive comportamentale* – care au la bază motivații personale ale managerilor/ale administratorilor/ale directorilor societăților care fuzionează, spre exemplu: dorința managerilor de a-și depăși sau de a-și elimina concurenții, frica de a pierde o cotă din piață, dorința de a-și atinge criteriile

de performanță sau de a crea o mai bună imagine pentru societate prin fuziunea cu o alta de renume și, nu în ultimul rând, ambiții personale manageriale.

- *Motive economice* – optimizarea costurilor, creșterea economică, dobândirea unei afaceri la costuri mici, optimizarea fiscală, creșterea competitivității produselor și a serviciilor oferite, sinergie, înțeleasă ca mod prin care două societăți se reunesc și își cresc valoarea.
- *Motive organizatorice* – care determină restructurarea managementului societății rezultate din fuziune, formarea unei structuri decizionale optime etc.

Operațiunile de fuziune implică și **avantaje:**

1) creșterea capacității concurențiale a întreprinderilor;

2) se obține reducerea prețurilor și ameliorarea condițiilor de producție, celor de distribuție și celor de studii și cercetări.

Pe lângă avantaje, fuziunea poate avea și dezavantaje care se pot aprecia din trei puncte de vedere:

- raportat la societățile implicate, dacă fuziunea se realizează între două societăți, ambele cu diverse dificultăți, în principal financiare, este posibil ca fuziunea să crească aceste dificultăți, în loc să le atenueze. De asemenea, raportul de schimb poate fi unul dezavantajos pentru asociații minoritari;
- raportat la salariați, fuziunea poate determina o restrângere a personalului societăților implicate, ajungându-se la concedierea unor salariați; chiar dacă angajații respectivi vor beneficia de protecție sporită, fiind concediați pe motive economice, în final tot la șomaj se va ajunge;
- raportat la interesul public, fuziunea a două societăți concurente poate determina creșterea prețurilor sau scăderea calității produselor.

Proiectul de fuziune

Este întocmit de către Consiliul de Administrație al societăților interesate și semnat de reprezentantul fiecăreia dintre societățile participante la operațiune.

Este necesar: pentru fuziune – acordul societății absorbante și al celor absorbite sau al fiecăreia dintre societățile ce fuzionează – dacă se creează o societate nouă.

Conținutul planului de fuziune

Proiectul planului de fuziune trebuie să aibă incluse cel puțin următoarele indicații:

- formă, denumirea și sediul social al tuturor societăților participante la operațiune;

- fundamentarea – scopurile (cauzele, obiectivele) și condițiile fuziunii sau divizării;
- stabilirea și evaluarea activului și pasivului care trebuie transmise la societățile absorbante sau noi;
- modalitățile de predare a acțiunilor sau părților sociale și data la care acestea au dreptul la dividende;
- paritatea (raportul de schimb) acțiunilor sau părților sociale;
- cuantumul primei de fuziune sau al primei de divizare;
- drepturile ce se acordă obligatarilor – deținătorilor de obligațiuni și orice avantaje speciale (acțiuni preferențiale, drepturi de fondator);
- data la care trebuie să fie încheiate bilanțurile contabile de fuziune sau bilanțul de divizare (dată care trebuie să fie aceeași pentru toate societățile participante la operațiune).

Fuziunea are ca efect dizolvarea, fără lichidare a societăților comerciale care își încetează existența, și transmiterea universală a elementelor lor de activ, de datorii și de capitaluri către societatea sau societățile comerciale beneficiare, în starea în care se află la data fuziunii.

Data fuziunii este reprezentată de data înmatriculării la Registrul Comerțului a noii societăți sau a ultimeia dintre ele în cazul constituirii uneia sau mai multor societăți, iar în celelalte cazuri la data înscrierii în Registrul Comerțului a mențiunii privind majorarea capitalului social al societății absorbante.

3.1. Tipuri de fuziuni

3.1.1. Fuziunea din punct de vedere economic

Clasificarea operațiunilor de fuziune se pot realiza după mai multe criterii, conform schemei următoare:

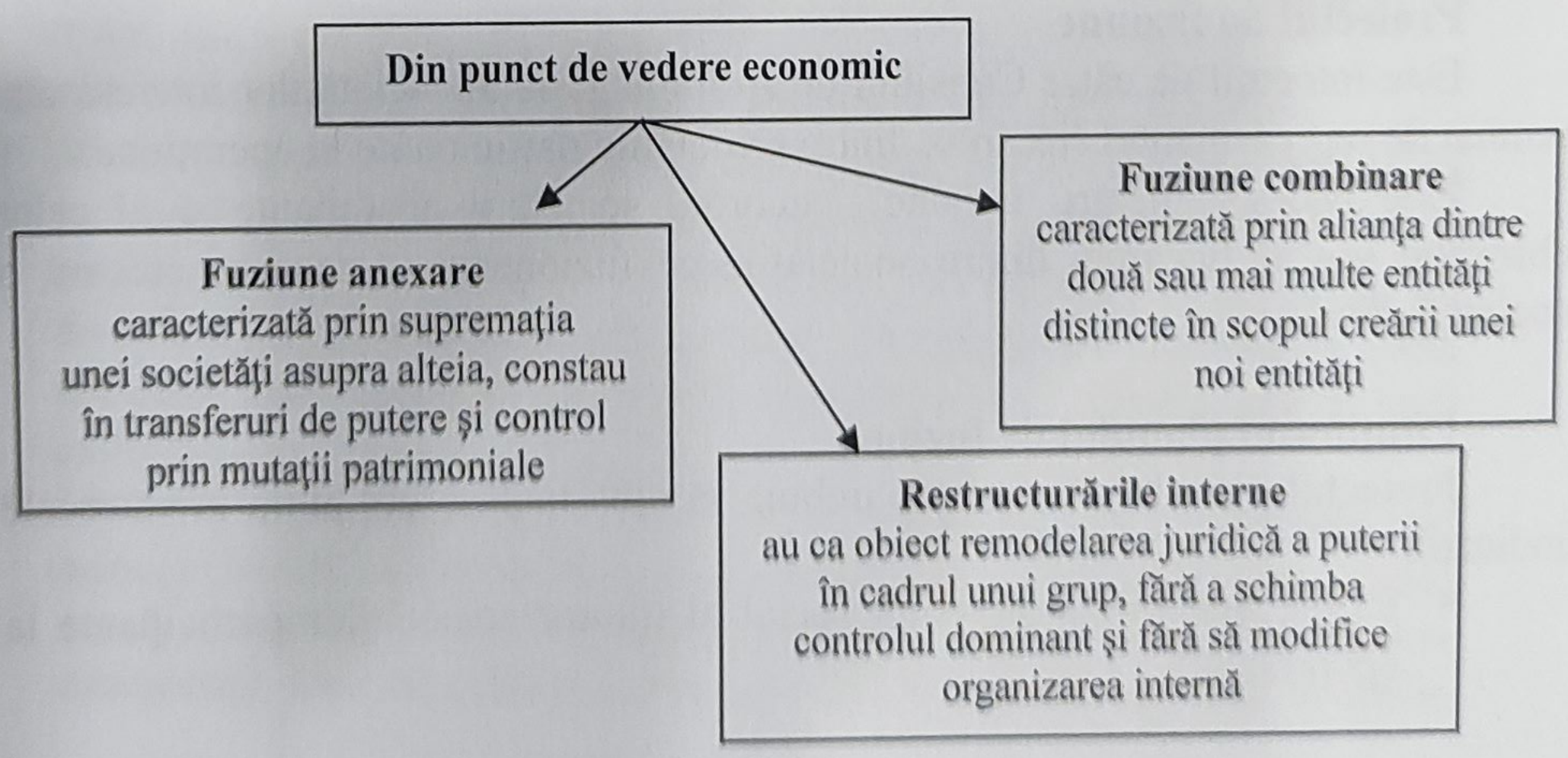

3.1.2. Fuziunea din punct de vedere juridic

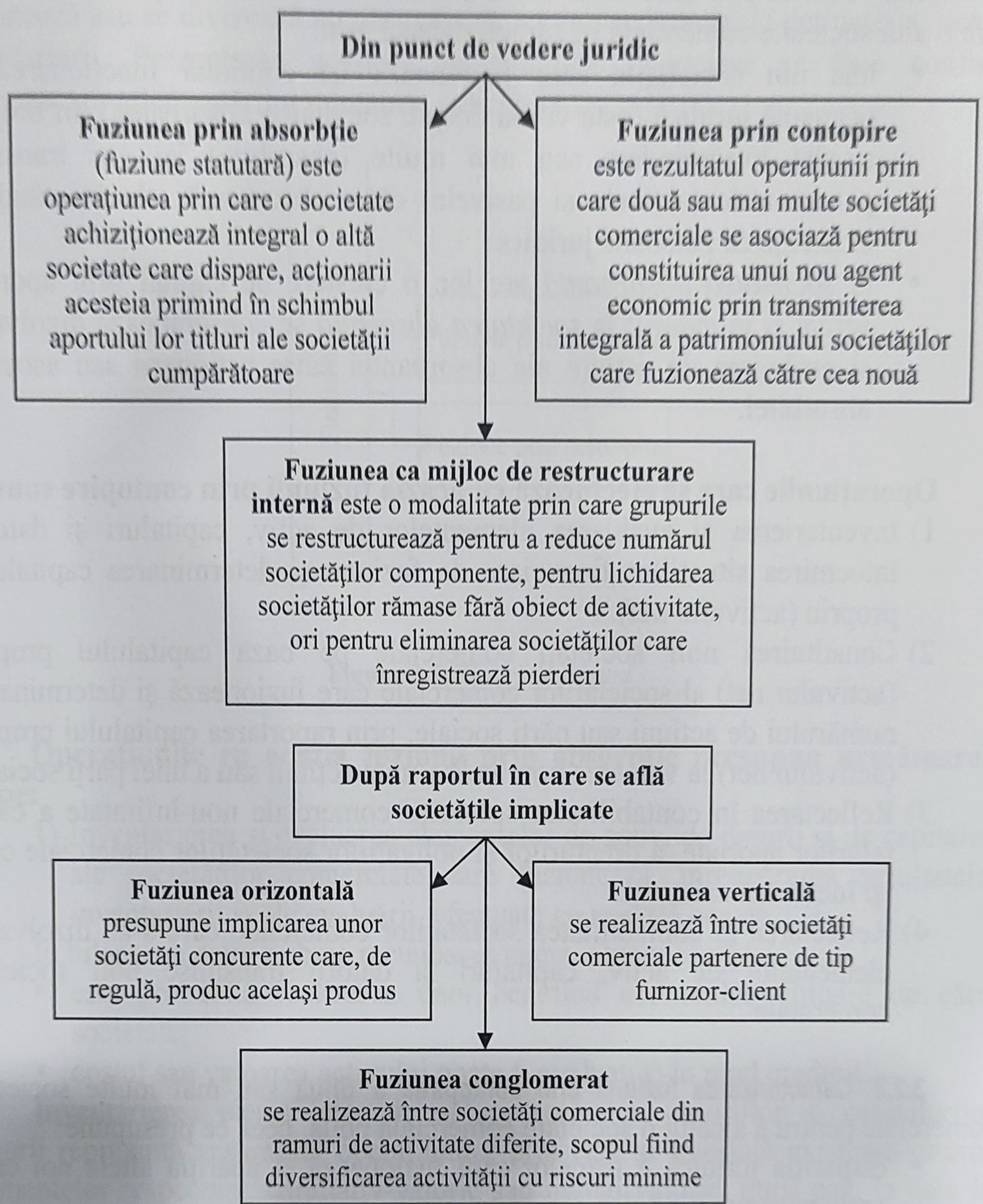

Sursa: Toma, M., *Reorganizarea întreprinderilor prin fuziune şi divizare*, Editura CECCAR, Bucureşti, 2003.

Strategia de concentrare pe orizontală are avantajul că permite firmei ce promovează concentrarea să valorifice mai bine atuurile tehnologice şi manageriale pe care le are, dar prezintă şi dezavantajul că prin orientarea majorităţii resurselor într-un singur domeniu de afaceri, firma poate avea greutăţi semnificative în cazul apariţiei unor schimbări neprevăzute şi neaşteptate.

3.2. Caracteristicile fuziunii prin absorbţie şi prin contopire

3.2.1. Fuziunea prin absorbirea uneia sau mai multor societăţi comerciale de către o altă societate comercială se caracterizează prin:

- una din societăţile care fuzionează îşi continuă funcţionarea ca persoană juridică (este vorba despre societatea absorbantă), în timp ce o altă întreprindere sau mai multe (absorbite) îşi vor transmite patrimoniile (activele şi pasivele) către absorbantă, ele încetându-şi existenţa ca persoane juridice;
- la *societatea absorbantă* are loc o creştere de capital prin aport în active şi în datorii; la *societatea absorbită* se consemnează dizolvarea şi atribuirea de acţiuni ale absorbantei către acţionarii sau asociaţii absorbitei.

Operaţiunile care se efectuează cu ocazia fuziunii prin contopire sunt:

1) Inventarierea şi evaluarea elementelor de activ, capitaluri şi datorii, întocmirea situaţiilor financiare de fuziune şi determinarea capitalului propriu (activului net).
2) Constituirea noii societăţi comerciale pe baza capitalului propriu (activului net) al societăţilor comerciale care fuzionează şi determinarea numărului de acţiuni sau părţi sociale, prin raportarea capitalului propriu (activului net) la valoarea nominală a unei acţiuni sau a unei părţi sociale.
3) Reflectarea în contabilitatea societăţii comerciale nou-înfiinţate a capitalurilor aportate, a drepturilor şi obligaţiilor societăţilor comerciale care îşi încetează existenţa.
4) Reflectarea în contabilitatea societăţilor comerciale care s-au dizolvat a elementelor de activ, capitaluri şi datorii transmise noii societăţi comerciale.

3.2.2. Caracterizarea fuziunii prin contopirea a două sau mai multe societăţi comerciale pentru a alcătui o societate comercială nouă, ceea ce presupune:

- dispariţia juridică a firmelor care fuzionează şi apariţia alteia noi care preia patrimoniile celor dispărute;
- la noua societate se consemnează constituirea prin aporturi în active şi în datorii, în timp ce la societăţile care dispar se înregistrează dizolvarea şi atribuirea de acţiuni sau părţi sociale ale noii societăţi către acţionarii sau asociaţii celor dispărute.

Din punct de vedere fiscal, se vor avea în vedere prevederile din legislaţia fiscală aplicabilă situaţiilor respective (ex. pierderea fiscală înregistrată de societatea absorbită nu se recuperează de către societatea absorbantă).

Fiecare societate comercială are obligația să întocmească situații financiare cu ocazia fuziunii sau divizării, în condițiile legii. Societățile comerciale care fuzionează sau se divizează au obligația de a evalua elementele deținute cu ocazia inventarierii. Prezentarea acestora în situațiile financiare se face conform normelor şi reglementărilor contabile aplicabile.

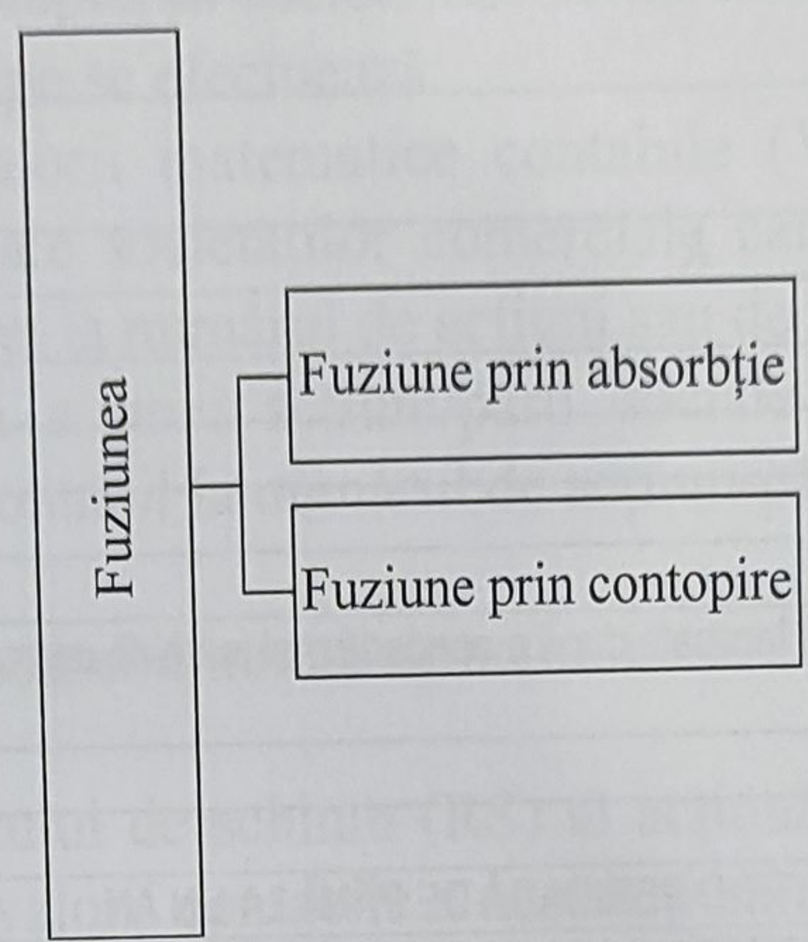

Figura 3.1. *Tipuri de fuziuni*

Operațiunile cu ocazia fuziunii prin absorbție presupun următoarele etape:

1) Inventarierea și evaluarea elementelor de activ, de datorii și de capitaluri ale societăților comerciale care fuzionează, înregistrarea rezultatelor inventarierii și ale evaluării, efectuate cu această ocazie.

În bilanț, un activ trebuie recunoscut numai atunci când:

- este probabilă realizarea unor beneficii economice viitoare de către societate;
- costul sau valoarea activului poate fi evaluat(ă) în mod credibil.

Inventarierea elementelor de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii reprezintă ansamblul operațiunilor prin care se constată existența tuturor elementelor respective, cantitativ-valoric sau numai valoric, după caz, la data la care aceasta se efectuează.

Scopul principal al inventarierii este stabilirea situației reale a tuturor elementelor de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale fiecărei entități, precum şi a bunurilor şi valorilor deținute cu orice titlu, aparținând altor persoane juridice sau fizice, în vederea întocmirii situațiilor financiare anuale care trebuie să ofere o imagine fidelă a poziției financiare şi a performanței entității pentru respectivul exercițiu financiar.

2) Întocmirea situațiilor financiare înainte de fuziune

Prezentarea elementelor de activ, capitaluri și datorii se realizează conform bilanțurilor celor două societăți comerciale care fuzionează, în baza datelor din contabilitate, date care au fost puse de acord cu rezultatele inventarierii efectuate cu această ocazie.

Informațiile minime ce se vor regăsi în bilanț sunt următoarele:

	Nr. rd.	Sold la data fuziunii
A	B	1
A. ACTIVE IMOBILIZATE		
II. IMOBILIZĂRI CORPORALE	02	
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	04	
B. ACTIVE CIRCULANTE		
I. STOCURI	05	
II. CREANȚE (Sumele ce urmează a fi încasate după o perioadă mai mare de un an sunt prezentate separat.)	06	
IV. CASA ȘI CONTURI LA BĂNCI	08	
ACTIVE CIRCULANTE – TOTAL	09	
D. DATORII CE TREBUIE PLĂTITE ÎNTR-O PERIOADĂ DE PÂNĂ LA UN AN	11	
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE (rd. 09+10-11-18)	12	
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE (rd. 04+12-17)	13	
J. CAPITAL ȘI REZERVE		
I. CAPITAL din care:	19	
- capital subscris vărsat	21	
III. REZERVE DIN REEVALUARE	24	
IV. REZERVE	26	
TOTAL CAPITALURI PROPRII	32	
TOTAL CAPITALURI	34	

Pe baza bilanțului întocmit înainte de fuziune se determină activul net contabil, potrivit formulei:

ANC = TOTAL ACTIV – DATORII.

Activul net contabil (ANC) reprezintă capitalul propriu și mai poate fi definit ca diferența dintre activul și datoriile externe ale întreprinderii.

3) Evaluarea globală a societăților. Determinarea aportului net

Pentru evaluarea societăților intrate în fuziune se poate folosi una dintre următoarele metode:

- metoda patrimonială sau metoda activului net;
- metoda bursieră;
- metoda bazată pe rezultate (valoarea de rentabilitate, valoarea de randament, valoarea de supraprofit);
- metode mixte;
- metoda bazată pe fluxul financiar sau *cash-flow*.

Conform Standardelor Internaționale de Evaluare a afacerii, „abordarea pe bază de active *(asset based approach)* este calea de estimare a valorii unei afaceri și/sau participații la acestea, utilizând metode bazate pe valoarea de piață a activelor individuale ale afacerii, scăzându-se datoriile acesteia".

4) Determinarea raportului de schimb al acțiunilor sau al părților sociale, pentru a acoperi capitalul societăților comerciale absorbite.

În cadrul acestei etape se efectuează:

A. Determinarea valorii matematice contabile (VMC) a acțiunilor sau a părților sociale ale societăților comerciale care fuzionează, prin raportarea aportului net la numărul de acțiuni sau de părți sociale emise.

Valoarea contabilă a unei acțiuni/părți sociale se poate obține și prin raportarea activului net contabil la numărul de acțiuni/părți sociale:

VMC = Activ net contabil/număr de acțiuni.

B. stabilirea raportului de schimb (RS) al acțiunilor sau al părților sociale, prin raportarea valorii contabile a unei acțiuni ori părți sociale a societății absorbite la valoarea contabilă a unei acțiuni sau părți sociale a societății absorbante.

RS = (VMC absorbit) / (VMC absorbant).

Acest raport de schimb arată numărul de acțiuni ce urmează să-l primească un acționar de la societatea absorbită de la societatea absorbantă, în schimbul acțiunilor deținute la absorbit.

5) Determinarea numărului de acțiuni (NA) sau părți sociale de emis de societatea absorbantă pentru remunerarea aportului net de fuziune de la societatea absorbită presupune:

a) determinarea numărului de acțiuni sau de părți sociale ce trebuie emise de societatea comercială care absoarbe, se poate realiza fie prin raportarea capitalului propriu (activului net) al societăților comerciale absorbite la valoarea contabilă a unei acțiuni sau părți sociale a societății comerciale absorbante, fie prin înmulțirea numărului de acțiuni ale societății comerciale absorbite cu raportul de schimb;

NA = (ANC soc. absorbită) / (VMC absorbant)

sau

NA = (Nr. acțiuni absorbit) × RS.

b) majorarea capitalului social la societatea comercială care absoarbe, se determină prin înmulțirea numărului de acțiuni care trebuie emise de societatea comercială care absoarbe cu valoarea nominală a unei acțiuni sau a unei părți sociale de la această societate comercială.

Creşterea capital social absorbant = NA × Valoare nominală acţiuni absorbant

e) calcularea primei de fuziune, ca diferenţă între valoarea contabilă a acţiunilor sau a părţilor sociale şi valoarea nominală a acestora.

Prima de fuziune = ANC absorbit – Creştere de capital social.

6) Evidenţierea în contabilitatea societăţilor a operaţiunilor efectuate cu ocazia fuziunii.

Înregistrările contabile în contabilităţile celor două societăţi se va realiza conform normelor contabile în vigoare, dar implicaţiile vor fi diferite.

Societatea absorbantă va avea un plus valoare determinată de aportul adus de societatea absorbită. Se vor înregistra aporturile de active dar şi aporturile de datorii. Totodată emiterea de noi acţiuni va influenţa creşterea de capitaluri proprii.

Societatea absorbită va evidenţia aporturile de active şi datorii aduse către societatea absorbantă, iar în schimbul acestor aporturi va primi acţiuni de la societatea absorbantă ce vor fi distribuite către proprii acţionari pentru ai remunera. În urma acestor înregistrări contabile, firma absorbită va dispărea ca entitate.

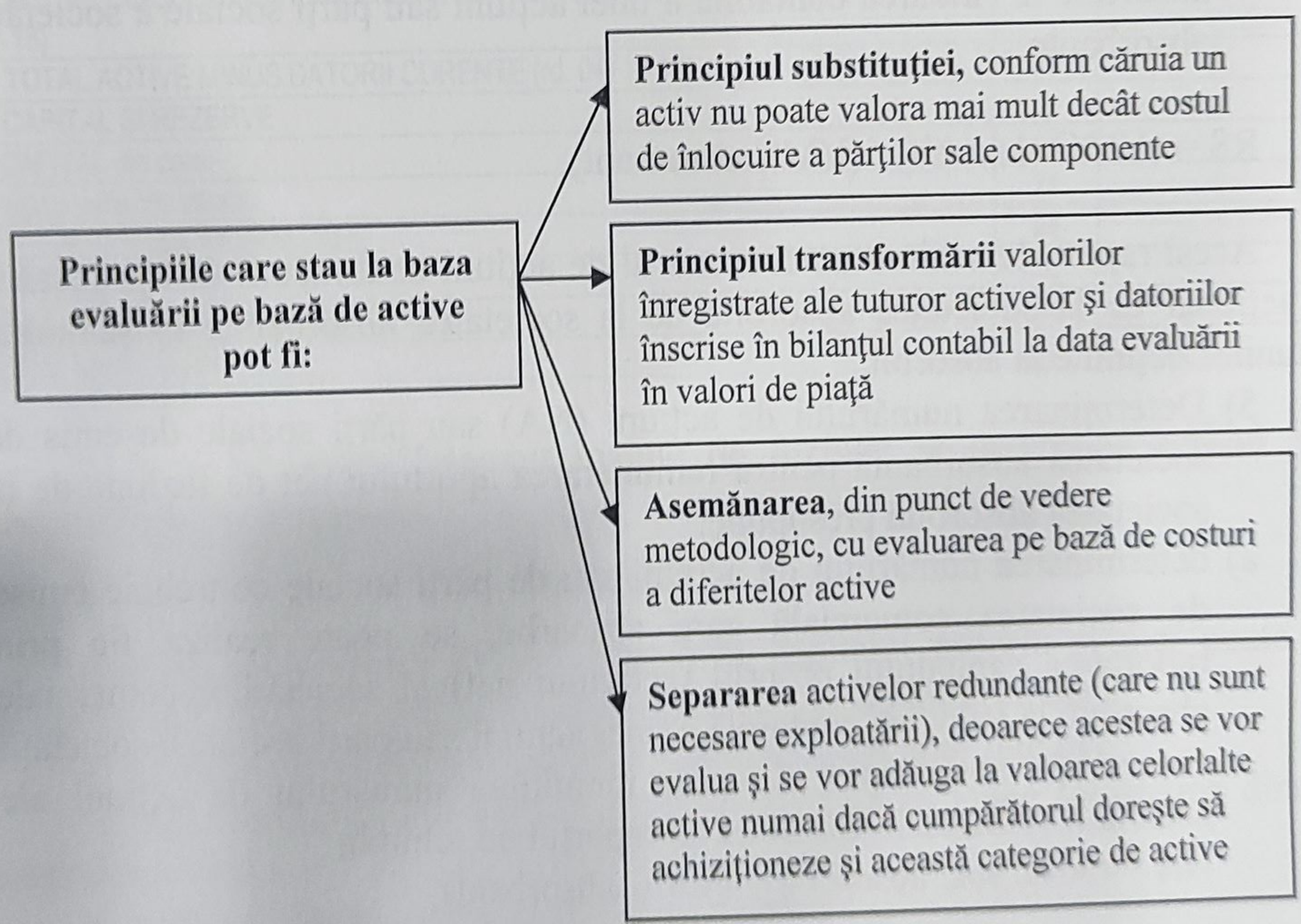

Figura 3.2. *Principii de evaluare la fuziune*

3.3. Metode de contabilizare a operațiilor de fuziune

Literatura de specialitate cunoaște două metode contabile de înregistrare a operațiunilor de fuziune. Rezultatul înregistrărilor contabile, din punct de vedere al principiilor contabile, al Directivelor Europene și al Standardelor de Contabilitate, este similar și prezintă o imagine fidelă a patrimoniului. Cele două metode de înregistrare în contabilitate sunt: **metoda rezultatului** și **metoda capitalizării.**

Reflectarea în contabilitatea **societății absorbante/societății nou-constituite** a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii primite ca aport și preluate pe baza balanței de verificare sintetice, balanței de verificare analitice, altor registre, jurnale și documente, precum și a protocolului de predare-primire. În situația folosirii metodei activului net contabil, recunoașterea în contabilitatea societății absorbante/societății nou-constituite a elementelor de natura activelor primite de la societatea absorbită/societățile care își încetează existența se efectuează la valoarea contabilă netă sau la valoarea contabilă brută, caz în care se preiau distinct ajustările corespunzătoare, așa cum sunt acestea evidențiate în contabilitatea societății absorbite/societății care își încetează existența. În cazul în care valoarea activului net contabil nu este egală cu valoarea aportului net de fuziune (în cazul utilizării metodei evaluării globale), diferențele rezultate din evaluarea cu ocazia fuziunii a societății absorbite se recunosc în contabilitatea societății absorbante/societății nou-constituite pe seama elementelor bilanțiere cărora le corespund. Eventuala diferență nealocată reprezintă fond comercial.

Reflectarea în contabilitatea **societății absorbite**, respectiv a fiecărei societăți care își încetează existența, a transmiterii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii către societatea absorbantă/societatea nou-constituită. În situația în care valoarea aportului net de fuziune este egală cu valoarea activului net contabil, elementele de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale societății absorbite/respectiv ale fiecărei societăți care își încetează existența sunt scoase din evidența acesteia/acestora la valoarea existentă în contabilitate. În cazul în care valoarea activului net contabil nu este egală cu valoarea aportului net de fuziune (metoda evaluării globale), la societatea absorbită/societățile care își transferă în totalitate patrimoniul către o societate nou-constituită în acest scop, diferențele rezultate sunt recunoscute în contabilitate ca elemente de câștiguri sau pierderi din fuziune, astfel:

- dacă valoarea aportului net este mai mare decât activul net contabil, diferența este recunoscută ca profit;
- dacă valoarea aportului net este mai mică decât activul net contabil, diferența este recunoscută ca pierdere.

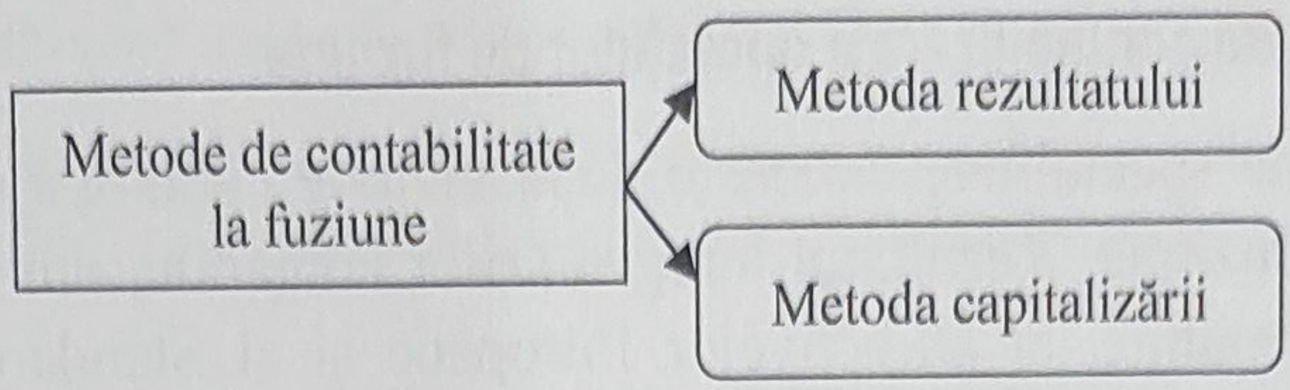

Figura 3.3. *Metode de contabilitate la fuziune*

3.3.1. Metoda rezultatului presupune înregistrarea operațiunilor de transfer de active și datorii de la societatea absorbită către societatea absorbantă prin utilizarea conturilor de venituri și cheltuieli și, implicit, a contului de rezultate.

Principalele tipuri de înregistrări contabile în contabilitatea celor două societăți se prezintă schematic astfel:

Înregistrările contabile la societatea absorbantă

- Înregistrarea majorării capitalului social

456 Decontări cu asociații %
1012 Capital social subscris vărsat
1042 Prime de fuziune

- Preluarea elementelor de activ

% 456 Decontări cu asociații
Elemente de activ

- Preluarea elementelor de datorii

456 Decontări cu asociații %
Elemente de datorii

Întocmirea situațiilor financiare după fuziune

Înregistrările la societatea absorbită:

- Transferul activului la valoarea de fuziune:

461 Debitori 7583 Venituri din vânzarea activelor

- Descărcarea de gestiune pentru activele transferate:

6583 Cheltuieli cu activele cedate %
Active transferate

- Închiderea conturilor de venituri și cheltuieli și determinarea rezultatului din transferul activelor la fuziune:

7583 Venituri din vânzarea activelor 121 contul de profit și pierdere
121 contul de profit și pierdere 6583 Cheltuieli cu activele cedate

- Transferul elementelor de datorii și obligații externe:

%	461 Debitori
Datorii și obligații externe	

- Înregistrarea acțiunilor primite de la societatea absorbită în schimbul aporturilor transmise

501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	461 Debitori

- Înregistrarea drepturilor acționarilor/asociaților asupra activului net din momentul fuziunii

%	456 Decontări cu asociații privind capitalul
Elemente de capitaluri proprii la fuziune (inclusiv rezultatul fuziunii)	

- Remunerarea transferului acțiunilor de la societatea absorbantă la societatea absorbită:

456 Decontări cu asociații	501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate

3.3.2. Metoda capitalizării presupune înregistrarea diferențelor de reevaluare la fuziune prin utilizarea conturilor de capitaluri proprii, respectiv a contului 105 Rezerve din reevaluare. Totodată se vor utiliza conturile din clasa 8, respectiv la societatea absorbantă conturile 891 Bilanț de deschidere și iar la societatea absorbită contul 892 Bilanț de închidere.

Principalele tipuri de înregistrări contabile în contabilitatea celor două societăți se prezintă schematic astfel:

Înregistrările contabile la societatea absorbantă:

- Înregistrarea rezultatului din reevaluare cu ocazia fuziunii

%	105 Rezerve din reevaluare
Elemente de activ	

- Înregistrarea majorări capitalului social

456 Decontări cu asociații	%
	1012 Capital social subscris vărsat
	1042 Prime de fuziune

- Preluarea elementelor de activ

%	891 Bilanț de deschidere
Elemente de activ	

- Preluarea elementelor de datorii

891 Bilanț de deschidere	%
	Elemente de datorii
	456 Decontări cu asociații

- Întocmirea situațiilor financiare după fuziune

Înregistrările la societatea absorbită

- Înregistrarea rezultatului din reevaluare cu ocazia fuziunii

%	105 Rezerve din reevaluare
Elemente de activ	

- Transferul activului la valoarea de fuziune:

892 Bilanț de închidere	%
	Active transferate

- Transferul elementelor de datorii, obligații externe și a elementelor de provizioane

%	892 Bilanț de închidere
Datorii, obligații externe și provizioane	

- Înregistrarea acțiunilor primite de la societatea absorbită în schimbul aporturilor transmise

501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	892 Bilanț de închidere

- Înregistrarea drepturilor acționarilor/asociaților asupra activului net din momentul fuziunii

%	456 Decontări cu asociații privind capitalul
Elemente de capitaluri proprii la fuziune (inclusiv rezervele din reevaluare)	

- Remunerarea transferului acțiunilor de la societatea absorbantă la societatea absorbită

456 Decontări cu asociații	501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate

Din punct de vedere fiscal, fuziunea implică mai multe operațiuni, după cum urmează:

I. Societatea absorbită

1) Veniturile provenite din transferul activelor (contul 7583 „Venituri din cedarea activelor și alte operații de capital") sunt venituri neimpozabile. În mod similar, cheltuielile privind activele cedate (contul 6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital") sunt cheltuieli nedeductibile.
2) Societatea absorbită trebuie să transmită societății absorbante valoarea fiscală a fiecărui element de activ, datorie și capital transferat. Valoarea fiscală a mijloacelor fixe amortizabile, se determină luând în calcul valoarea utilizată pentru calculul amortizării fiscale fără a folosi datele din contabilitate sau orice reevaluare contabilă a acestor active, urmând să se amortizeze pe durata normală rămasă.
3) Reducerea sau anularea oricărui provizion, ori a rezervei care a fost anterior dedusă la determinarea profitului impozabil, se include în veniturile impozabile ale societății absorbite, cu excepția situației în care societatea absorbantă preia provizionul sau rezerva respectivă. Exemple de rezerve anterior deduse: rezerva legală de 5% din profitul contabil brut până ce aceasta va atinge 20% din capitalul social vărsat, rezervele constituite ca urmare a aplicării facilității fiscale privind neimpunerea unei părți din profitul impozabil, rezerve din reevaluare.
4) Societatea absorbită are obligația să depună declarația de impunere și să plătească impozitul pe profit cu 10 zile înainte de data înregistrării încetării existenței la registrul comerțului.

II. Societatea absorbantă

1) Pierderea fiscală înregistrată de societatea absorbită nu se recuperează de către societatea absorbantă.
2) Societatea absorbantă folosește la determinarea profitului impozabil valorile fiscale ale activelor, datoriilor și capitalurilor transmise de către societatea absorbită; societatea absorbantă amortizează din punct de vedere fiscal valoarea fiscală a mijloacelor fixe amortizabile transferate de la societatea absorbită.

În situația în care societatea absorbantă nu cunoaște valoarea fiscală pe care activele și pasivele transferate au avut-o la societatea absorbită, valoarea fiscală a activelor și pasivelor respective pentru societatea absorbantă este zero.

3) În cazul în care se preiau de la societatea absorbită rezerve și/sau provizioane care au fost deductibile la determinarea profitului impozabil acestea urmează regimul deductibil inițial.

4) În situația în care valoarea rezervei legale, rezultată în urma operației de fuziune, depășește o cincime din capitalul subscris și vărsat al societății absorbante, diferența nu se tratează ca venit impozabil atâta timp cât această rezervă se menține la valoarea rezultată. Valoarea corespunzătoare diminuării rezervei legale reprezintă venit impozabil reconstituirea ulterioară a rezervei nefiind deductibilă la determinarea profitului impozabil.

3.4. Metode de evaluare patrimonială a întreprinderii la fuziune

3.4.1. Metoda activului net contabil

Ideea fundamentală a metodelor patrimoniale este ca valoarea întreprinderii este echivalentă cu valoarea patrimoniului pe care îl deține.

Metodele presupun o identificare a bunurilor de evaluat și nu au în vedere rezultatul potențial asociat activității viitoare.

Punctul de plecare pentru această estimare este valoarea patrimoniului reflectat in situațiile financiare și calculată după relația:

Patrimoniul =Activ net = Valoarea activelor deținute – Datorii contractate

Există două posibilități de calcul al valorii patrimoniului astfel definit:

- prin scăderea valorii datoriilor din activul total;
- prin adunarea elementelor ce reprezintă capitalul propriu cuvenit acționarilor (capital social, prime legate de capital, diferențe din reevaluări, rezervele, profitul reinvestit, diferite fonduri proprii etc.).

Nu vor fi luate în calcul elementele puse la dispoziția întreprinderii de actualii ei acționari, destinate întăririi fondurilor proprii, dar care nu se află încă în proprietatea acestora.

Această valoare este departe de valoarea căutată de evaluator din cauza:

- costului istoric utilizat de evidența contabilă;
- existenței unor elemente reflectate parțial sau chiar omise de evidența contabilă, dar care au o influență importantă pentru valoarea elementelor de activ, capitaluri și datorii;
- judecății de valoare care se bazează pe datele din bilanțurile realizate în alte perioade decât în momentul în care se efectuează evaluarea și, prin urmare, realitatea reflectată de bilanț ar putea fi diferită de realitatea întreprinderii.

3.4.2. Metoda activului net corectat

Activul net corectat (ANC) are drept scop eliminarea limitele activului net contabil și de a da o dimensiune valorii întreprinderii mai apropiată de realitatea economică. Pentru determinarea activului net corectat este necesară analiza critica a fiecărui element de calcul, în funcție de realitatea concretă și de valoarea acestuia chiar în momentul evaluării. Relația de calcul este:

ANC = Active totale corectate – Datorii totale la valoarea curentă

Valoarea activului net contabil este egală cu valoarea aportului net numai în cazul în care s-a folosit metoda patrimonială de evaluare globală a societății.

În cazul în care cele două valori nu sunt egale, la societatea absorbită sau intrată în contopire, diferențele sunt recunoscute ca elemente de câștiguri sau pierderi din fuziune, astfel:

- dacă valoarea aportului net este mai mare decât activul net contabil, diferența este recunoscută ca profit;
- în situația inversă, diferența este recunoscută ca pierdere.

Recunoașterea se poate realiza fie prin conturile 6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital" și 7583 „Venituri din cedarea activelor și alte operații de capital", iar pe această bază în contul 121 „Profit și pierdere", fie la rezultatul reportat, cont 117 „Rezultatul reportat".

Pentru respectarea principiului independenței exercițiului, recunoașterea câștigurilor și pierderilor aferente perioadelor anterioare se va reflecta în contul 117 „Rezultatul reportat cu identificarea acestora pe exerciții financiare, dacă aceasta este posibilă". Această recunoaștere în rezultatul reportat este determinată de semnificația valorii, respectiv dacă prezintă o valoare semnificativă se reflectă în rezultatul reportat, iar dacă valoarea nu este semnificativă pentru societate se va reflecta în rezultatul curent.

3.5. Studiu de caz privind calculele financiare la fuziune

Pentru a evidenția etapele de fuziune, calculele financiar-contabile, prezentăm următorul exemplu:

Două societăți comerciale, SC Alfa SA și SC Beta SA, decid fuziunea prin absorbție, SC Alfa SA societate absorbantă și SC Beta SA societate absorbită. Situațiile financiare simplificate aferente celor două societăți comerciale, înainte de reevaluarea la fuziune, se prezintă astfel:

SOCIETATEA ABSORBANTA SC ALFA SA	Sume -lei-
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
II. IMOBILIZARI CORPORALE (CT. 212-281)	8.500.000
CONSTRUCTII SI TERENURI	11.425.000
AMORTIZAREA CONSTRUCTIILOR SI TERENURILOR	2.925.000
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	8.500.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. STOCURI (ct. 371)	1.000.000
II.CREANTE (ct. 411-491)	2.125.000
CLIENTI	2.200.000
PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA CLIENTILOR	75.000
IV. CASA SI CONTURI LA BANCI	250.000
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	3.375.000
D. DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AUN	3.875.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	-500.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	8.000.000
J. CAPITALURI SI REZERVE	
I. CAPITAL SOCIAL (200.000 ACŢIUNI × 10 LEI/ACŢIUNE)	2.000.000
III. REZERVE DIN REEVALUARE (CT. 105)	3.125.000
IV. REZERVE (CT. 106)	2.875.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	8.000.000
TOTAL CAPITALURI	8.000.000

SOCIETATE ABSORBITA SC BETTA SA	Sume -lei-
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
II. IMOBILIZARI CORPORALE (CT. 212-281)	1.150.000
CONSTRUCTII SI TERENURI	2.125.000
AMORTIZAREA CONSTRUCTIILOR SI TERENURILOR	975.000
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	1.150.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. STOCURI (ct. 371)	825.000
II.CREANTE (ct. 411-491)	1.600.000
CLIENTI	1.875.000
PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA CLIENTILOR	275.000
IV. CASA SI CONTURI LA BANCI	50.000
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	2.475.000
D. DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AUN	1.225.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	1.250.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	2.400.000
J. CAPITALURI SI REZERVE	
I. CAPITAL SOCIAL (125.000 ACŢIUNI × 10.000 LEI/ACŢIUNE)	1.250.000
III. REZERVE DIN REEVALUARE (CT. 105)	0
IV. REZERVE (CT. 106)	1.150.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	2.400.000
TOTAL CAPITALURI	2.400.000

Etapele la fuziune:

1) Inventarierea generală a patrimoniului celor două societăţi – etapă realizată în prealabil.
2) Întocmirea situaţiilor financiare – etapă realizată.

3) Stabilirea valorii juste a celor două societăți și determinarea activului net contabil. În urma operațiunii de evaluare a celor două societăți comerciale care fuzionează, evaluatorul a stabilit că toate elementele din situațiile financiare au valoarea justă neschimbată cu excepția imobilizărilor corporale care prezintă următoarele valori juste:

- active imobilizate SC Alfa SA valoarea justă în sumă de 8.500.000 lei;
- active imobilizate SC Beta SA valoarea justă în sumă de 2.500.000 lei.

Aceste valori juste sunt acceptate de reprezentanții legali ai celor două societăți.

Prin compararea valorilor juste cu valorile nete din situațiile financiare simplificate se vor determina plusurile sau minusurile de valoare la fuziune astfel:

- SC Alfa SA – activele din situațiile financiare au o valoare netă de 8.500.000 lei, iar valoarea justă reevaluată este de 8.500.000 lei – nu se înregistrează diferențe din reevaluare.
- SC Beta SA – activele din situațiile financiare au o valoare netă de 1.150.000 lei, iar valoarea justă reevaluată este de 2.500.000 lei – se înregistrează diferențe din reevaluare favorabilă în sumă de 1.350.000 lei.

Activul net contabil (ANC) se poate determina ca diferență între activele reevaluate la fuziune și datoriile totale sau ca sumă a capitalurilor proprii.

SC Alfa SA:

ANC = (8.500.000+3.375.000) -3.875.000 = 8.000.000 lei,

sau

ANC = 2.000.000+3.125.000+2.875.000 = 8.000.000 lei

SC Beta SA

ANC = (2.500.000 + 2.475.000) – 1.225.000 = 3.750.000 lei

sau

ANC = 1.250.000+1.150.000+1.350.000 = 3.750.000 lei

4) Calculul valorii matematic contabile (VMC) a acțiunilor la fuziune și a raportului de schimb (RS)

VMC = ANC / Nr. acțiuni

SC Alfa SA

VMC = 8.000.000/200.000 = 40 lei/acțiune

SC Beta S.A

VMC = 3.750.000/125.000 = 30 lei/acțiune

RS = VMC absorbit / VMC absorbant

RS = 30/40 sau ¾

Acest raport de schimb arată că un acționar de la societatea absorbită (SC Beta SA) în schimbul a 4 acțiuni deținute la absorbit, va primi de la societatea absorbantă (SC Alfa SA) un număr de 3 acțiuni nou-emise.

5) Determinarea numărului de acțiuni (NA) sau părți sociale de emis de societatea absorbantă (SC Alfa SA) pentru remunerarea aportului net de fuziune de la societatea absorbită (SC Beta SA)

Determinarea numărului de acțiuni (NA) emise de societatea comercială care absoarbe (SC Alfa SA), se poate realiza fie prin două metode:

- raportarea capitalului propriu (activului net) al societăților comerciale absorbite la valoarea contabilă a unei acțiuni societății comerciale absorbante, NA = (ANC soc. absorbita) / (VMC absorbant)

NA = 3.750.000 / 40 = 93.750 acțiuni noi

- prin înmulțirea numărului de acțiuni ale societății comerciale absorbite cu raportul de schimb; NA = (Nr. acțiuni absorbit) × RS

NA = 125.000 × ¾ = 93.750 acțiuni noi

6) Majorarea capitalului social la societatea comercială care absoarbe, se determină prin înmulțirea numărului de acțiuni care trebuie emise de societatea comercială care absoarbe cu valoarea nominală a unei acțiuni de la această societate comercială;

Creșterea capital social absorbant = NA × valoare nominală acțiuni absorbant

Creșterea capital social absorbant (SC Alfa SA) = 93.750 × 10 = 937.500 lei

7) Calcularea primei de fuziune, ca diferență între valoarea contabilă a acțiunilor sau a părților sociale și valoarea nominală a acestora, respectiv ca diferență între ANC absorbit și creștere de capital social absorbant

Prima de fuziune = ANC absorbit – Creștere de capital social

Prima de fuziune = 3.750.000 – 937.500 = 2.812.500 lei

Schematic, etapele enumerate mai sus se pot prezenta astfel:

Nr. crt.	Elemente de calcul	SC Alfa SA	SC Beta SA
1	Active conform situațiilor financiare	11.875.000	3.625.000
2	Plusuri/minusuri din reevaluare la fuziune	0	1.350.000
3	Datorii Totale	3.875.000	1.225.000
4	Activ Net Contabil – ANC	8.000.000	3.750.000
5	Nr. acțiuni	200.000	125.000
6	Valoare Matematic Contabil – VMC	40	30
7	Raport de schimb	30/40=3/4	
8	Determinarea numărului de acțiuni noi – NA	NA = 3.750.000/40 = 93.750 sau NA = 125.000 × ¾ = 93.750	
9	Calcul creștere capital social	Creștere capital social = 93.750 × 10 = 937.500	
10	Calcul primă de fuziune	Primă fuziune = 3.750.000 – 937.500 = 2.812.500	

3.6. Studii de caz privind fuziunea prin absorbție

În funcție de reciprocitatea participațiilor deținute de cele două societăți, întâlnim următoarele patru cazuri:

1) Societățile sunt independente, respectiv nu au participații reciproce.
2) Societatea absorbantă deține acțiuni la societatea absorbită.
3) Societatea absorbită deține acțiuni la societatea absorbantă.
4) Societățile dețin participații reciproce, respectiv societatea absorbantă deține acțiuni la societatea absorbită, iar societatea absorbită deține participații la societatea absorbantă.

Petru cele patru cazuri prezentate mai sus calculele financiare și înregistrările contabile vor fi diferite.

3.6.1. Societățile comerciale sunt independente, nu au participații reciproce

În cazul acestui tip de fuziune calculele financiare și înregistrările contabile nu prezintă particularități și se vor respecta etapele generale, anume:

1) Inventarierea elementele patrimoniale a celor două societăți ce vor participa la fuziune.
2) Întocmirea situațiilor financiare înainte de fuziune
3) Evaluarea globală a societăților. Determinarea aportului net.
4) Determinarea raportului de schimb al acțiunilor sau al părților sociale, pentru a acoperi capitalul societăților comerciale absorbite.
5) Determinarea numărului de acțiuni (NA) sau părți sociale de emis pentru remunerarea aportului net de fuziune. Evidențierea în contabilitatea societăților a operațiunilor efectuate cu ocazia fuziunii.

Situațiile financiare ale două societăți comerciale ce fuzionează, întocmite în urma inventarierii elementelor de activ, datorii și capitaluri proprii se prezintă astfel:

SOCIETATEA ABSORBANTA SC ALFA SA	Sume -lei-
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
II. IMOBILIZARI CORPORALE (CT. 212-281)	10.000.000
CONSTRUCTII SI TERENURI	11.000.000
AMORTIZAREA CONSTRUCTIILOR SI TERENURILOR	1.000.000
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	10.000.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. STOCURI (ct. 371)	2.500.000
II.CREANTE (ct. 411-491)	3.000.000
CLIENTI	3.500.000
PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA CLIENTILOR	500.000
IV. CASA SI CONTURI LA BANCI	500.000
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	6.000.000

D. DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AUN	5.000.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	1.000.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	11.000.000
J. CAPITALURI SI REZERVE	
I. CAPITAL SOCIAL (300.000 ACȚIUNI × 10 LEI/ACȚIUNE)	3.000.000
III. REZULTAT REPORTAT (PROFIT)	6.000.000
IV. REZERVE (CT. 106)	2.000.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	11.000.000
TOTAL CAPITALURI	11.000.000

SOCIETATE ABSORBITA SC BETTA SA	Sume -lei-
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
II. IMOBILIZARI CORPORALE (CT. 212-281)	5.000.000
CONSTRUCTII SI TERENURI	5.500.000
AMORTIZAREA CONSTRUCTIILOR SI TERENURILOR	500.000
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	5.000.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. STOCURI (ct. 371)	1.500.000
II.CREANTE (ct. 411-491)	4.200.000
CLIENTI	4.500.000
PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA CLIENTILOR	300.000
IV. CASA SI CONTURI LA BANCI	1.150.000
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	6.850.000
D. DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AUN	4.250.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	2.600.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	7.600.000
J. CAPITALURI SI REZERVE	
I. CAPITAL SOCIAL (100.000 ACȚIUNI × 10 LEI/ACȚIUNE)	1.000.000
III. REZERVE DIN REEVALUARE (CT. 105)	0
IV. REZERVE (CT. 106)	6.600.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	7.600.000
TOTAL CAPITALURI	7.600.000

În urma realizării operațiunilor de reevaluare a celor două societăți ce urmează a fuziona, construcțiile și terenurile de la societatea Alfa au fost evaluate la o valoare justă de 11.000.000 lei, iar terenurile și clădirile de la societatea Beta au fost reevaluate la o valoare justă de 5.400.000 lei, celelalte elemente de activ, datorii și capitaluri proprii au fost evaluate la valoarea din bilanț.

Schematic, calculele financiare se prezintă astfel:

Nr. crt.	Elemente de calcul	SC Alfa SA	SC Beta SA
1	Active conform situațiilor financiare	16.000.000	11.850.000
2	Plusuri/minusuri din reevaluare la fuziune	1.000.000	400.000
3	Datorii Totale	5.000.000	4.250.000
4	Activ Net Contabil ANC	12.000.000	8.000.000
5	Nr. acțiuni	300.000	100.000
6	Valoare Matematic Contabil VMC	40	80
7	Raport de schimb	80/40=2/1	
8	Determinarea numărului de acțiuni noi NA	NA = 8.000.000/40 = 200.000 sau NA = 100.000 × 2/1 = 200.000	
9	Calcul creștere capital social	Creștere capital social = 200.000 × 10 = 2.000.000	
10	Calcul primă de fuziune	Primă fuziune = 8.000.000 – 2.000.000 = 6.000.000	

Înregistrările în contabilitate folosind metoda rezultatului ce presupune înregistrarea operațiunilor de transfer de active și datorii de la societatea absorbită către societatea absorbantă prin utilizarea conturilor de venituri și cheltuieli, și implicit a contului de rezultate sunt prezentate în continuare.

Înregistrările contabile la societatea absorbantă

- Înregistrarea majorări capitalului social

456 Decontări cu asociații	%	8.000.000
	1012 Capital social subscris vărsat	2.000.000
	1042 Prime de fuziune	6.000.000

- Preluarea elementelor de activ

%	456 Decontări cu asociații	12.250.000
212 Construcții și terenuri		5.400.000
Stocuri		1.500.000
Creanțe (valoare brută)		4.500.000
Provizion pentru deprecierea creanțelor		-300.000
Casa și Disponibil la bancă		1.150.000

- Preluarea elementelor de datorii

456 Decontări cu asociații	%	4.250.000
	Elemente de datorii	4.250.000

Situaţiile financiare ale societăţii absorbante după fuziune se prezintă astfel:

SOCIETATEA ABSORBANTA SC ALFA SA	Sume -lei-
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
II. IMOBILIZARI CORPORALE (CT. 212-281)	15.400.000
CONSTRUCTII SI TERENURI	16.400.000
AMORTIZAREA CONSTRUCTIILOR SI TERENURILOR	1.000.000
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	15.400.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. STOCURI (ct. 371)	4.000.000
II.CREANTE (ct. 411-491)	7.200.000
CLIENTI	8.000.000
PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA CLIENTILOR	800.000
IV. CASA SI CONTURI LA BANCI	1.650.000
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	12.850.000
D. DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AUN	9.250.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	3.600.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	19.000.000
J. CAPITALURI SI REZERVE	
I. CAPITAL SOCIAL (500.000 ACŢIUNI × 10 LEI/ACŢIUNE)	5.000.000
III. REZULTAT REPORTAT (PROFIT)	6.000.000
IV. REZERVE (CT. 106)	2.000.000
V. 1042 PRIME DE FUZIUNE	6.000.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	19.000.000
TOTAL CAPITALURI	19.000.000

Înregistrările la societatea absorbită

- Transferul terenurilor și construcțiilor la valoarea de fuziune

461 Debitori	7583 Venituri din vânzarea activelor	5.400.000

- Descărcarea de gestiune pentru terenuri și construcții transferate

%	212 Construcții și terenuri	5.500.000
281 Amortizarea terenurilor și construcțiilor		500.000
6583 Cheltuieli cu activele cedate		5.000.000

- Transferul elementelor de active circulante la valoarea de fuziune

461 Debitori	7583 Venituri din vânzarea activelor	5.850.000

- Descărcarea de gestiune pentru activele circulante transferate

6583 Cheltuieli cu activele cedate	%	5.850.000
	Stocuri	500.000
	Creanțe	4.500.000
	Provizion pentru depreciere creanțe	-300.000
	Casa și disponibil la bancă	1.150.000

- Închiderea conturilor de venituri și cheltuieli și determinarea rezultatului din transferul activelor la fuziune

7583 Venituri din vânzarea activelor	121 contul de profit și pierdere	11.250.000
121 contul de profit și pierdere	6583 Cheltuieli cu activele cedate	10.850.000

În urma operațiunilor de fuziune se determină un rezultat favorabil de 400.000 lei.

- Transferul elementelor de datorii curente

Datorii curente	461 Debitori	4.250.000

- Înregistrarea acțiunilor primite de la societatea absorbită în schimbul aporturilor transmise

501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	461 Debitori	8.000.000

- Înregistrarea drepturilor acționarilor/asociaților asupra activului net din momentul fuziunii

%	456 Decontări cu asociații privind capitalul	8.000.000
1012 Capital social		1.000.000
106 Rezerve		6.600.000
121 Contul de profit și pierdere		400.000

- Remunerarea transferului acțiunilor de la societatea absorbantă la societatea absorbită

456 Decontări cu asociații	501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	8.000.000

După înregistrarea operațiunilor de fuziune toate conturile societății absorbite prezintă sold final zero.

Înregistrările contabile prin metoda capitalizării presupun înregistrarea diferențelor de reevaluare la fuziune prin utilizarea conturilor de capitaluri proprii, respectiv a contului 105 Rezerve din reevaluare. Totodată se vor utiliza conturile din clasa 8, respectiv la societatea absorbantă conturile 891 Bilanț de deschidere și iar la societatea absorbită contul 892 Bilanț de închidere.

Înregistrările contabile la societatea absorbantă

- Înregistrarea rezultatului din reevaluare cu ocazia fuziunii, presupune înregistrarea terenurilor și construcțiilor la valoarea justă pe baza următoarelor note contabile.
- Înregistrarea ajustării amortizării cumulate pentru a evidenția valoarea netă a terenurilor și construcțiilor.

281 Amortizarea imobilizărilor corporale	212 Terenuri și construcții	1.000.000

Valoarea netă este de 10.000.000 lei, valoarea evaluată la fuziune este de 11.000.000 lei, rezultă o diferență din reevaluare favorabilă de 1.000.000 lei.

- Înregistrarea diferenței din reevaluare

212 Terenuri și construcții	105 Rezerve din reevaluare	1.000.000

- Înregistrarea majorării capitalului social

456 Decontări cu asociații	%	8.000.000
	1012 Capital social subscris vărsat	2.000.000
	1042 Prime de fuziune	6.000.000

- Preluarea elementelor de activ

%	891 Bilanț de deschidere	12.250.000
212 Construcții și terenuri		5.400.000
Stocuri		1.500.000
Creanțe (valoare brută)		4.500.000
Provizion pentru deprecierea creanțelor		-300.000
Casa și Disponibil la bancă		1.150.000

- Preluarea elementelor de datorii

891 Bilanț de deschidere	%	12.250.000
	Elemente de datorii	4.250.000
	456 Decontări cu asociații	8.000.000

Situațiile financiare ale societății absorbante după fuziune se prezintă astfel:

SOCIETATEA ABSORBANTA SC ALFA SA	Sume -lei-
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
II. IMOBILIZARI CORPORALE (CT. 212-281)	16.400.000
CONSTRUCTII SI TERENURI	16.400.000
AMORTIZAREA CONSTRUCTIILOR SI TERENURILOR	
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	16.400.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. STOCURI (ct. 371)	4.000.000
II.CREANTE (ct. 411-491)	7.200.000
CLIENTI	8.000.000
PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA CLIENTILOR	800.000
IV. CASA SI CONTURI LA BANCI	1.650.000
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	12.850.000
D. DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AUN	9.250.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	3.600.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	20.000.000
J. CAPITALURI SI REZERVE	
I. CAPITAL SOCIAL (500.000 ACȚIUNI × 10 LEI/ACȚIUNE)	5.000.000
III REZERVE DIN REEVALUARE	1.000.000
IV. REZULTAT REPORTAT (PROFIT)	6.000.000
V. REZERVE (CT. 106)	2.000.000
VI. 1042 PRIME DE FUZIUNE	6.000.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	20.000.000
TOTAL CAPITALURI	20.000.000

Înregistrările la societatea absorbită

- Înregistrarea rezultatului din reevaluare cu ocazia fuziunii, presupune înregistrarea terenurilor și construcțiilor la valoarea justă pe baza următoarelor note contabile.
- Înregistrarea ajustării amortizării cumulate pentru a evidenția valoarea netă a terenurilor și construcțiilor.

281 Amortizarea imobilizărilor corporale	212 Terenuri și construcții	500.000

Valoarea netă este de 5.000.000 lei, valoarea evaluată la fuziune este de 5.400.000 lei, rezultă o diferență din reevaluare favorabilă de 400.000 lei

- Înregistrarea diferenţei din reevaluare

212 Terenuri şi construcţii	105 Rezerve din reevaluare	400.000

- Transferul activului la valoarea de fuziune

892 Bilanţ de închidere	%	12.250.000
	212 Construcţii şi terenuri	5.400.000
	Stocuri	1.500.000
	Creanţe (valoare brută)	4.500.000
	Provizion pentru deprecierea creanţelor	-300.000
	Casa şi Disponibil la bancă	1.150.000

- Transferul elementelor de datorii

Datorii curente	892 Bilanţ de închidere	4.250.000

- Înregistrarea acţiunilor primite de la societatea absorbită în schimbul aporturilor transmise

501 Acţiuni deţinute la entităţile afiliate	892 Bilanţ de închidere	8.000.000

- Înregistrarea drepturilor acţionarilor/asociaţilor asupra activului net din momentul fuziunii

%	456 Decontări cu asociaţii privind capitalul	8.000.000
1012 Capital social		1.000.000
106 Rezerve		6.600.000
105 Rezerve din reevaluare		400.000

- Remunerarea transferului acţiunilor de la societatea absorbantă la societatea absorbită

456 Decontări cu asociaţii	501 Acţiuni deţinute la entităţile afiliate	8.000.000

După înregistrarea operaţiunilor de fuziune toate conturile societăţii absorbite prezintă sold final zero.

3.6.2. Societatea absorbantă deţine participaţii la societatea absorbită

Particularitatea acestui tip de fuziune constă în faptul că societatea absorbantă deţine un număr de acţiuni la societatea absorbită. În acest caz acţiunile nou-emise de societatea absorbantă vor remunera numai partea din activul net contabil al societăţii absorbite deţinut de alţi acţionari (fără acţiunile deja deţinute de absorbant).

Bilanțurile simplificate a două societăți comerciale ce urmează a fuziona, conform deciziilor Consiliilor de Administrație, sunt prezentate astfel:

SOCIETATEA ABSORBANTA SC ALFA SA	Sume -lei-
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
I. IMOBILIZARI CORPORALE (CT. 212-281)	10.000.000
CONSTRUCTII SI TERENURI	11.000.000
AMORTIZAREA CONSTRUCTIILOR SI TERENURILOR	1.000.000
II. IMOBILIZĂRI FINANCIARE	600.000
ACȚIUNI DEȚINUTE LA SOICETATEA BETA (20.000 acțiuni × 30 lei/acțiune)	600.000
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	10.600.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. STOCURI (ct. 371)	2.500.000
II.CREANTE (ct. 411-491)	2.125.000
CLIENTI	2.500.000
PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA CLIENTILOR	475.000
III. CASA SI CONTURI LA BANCI	650.000
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	5.275.000
D. DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AUN	4.875.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	400.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	11.000.000
J. CAPITALURI SI REZERVE	
I. CAPITAL SOCIAL (200.000 ACȚIUNI × 10 LEI/ACȚIUNE)	2.000.000
II. REZULTAT REPORTAT (ROFIT (117)	3.250.000
III. REZERVE (CT. 106)	4.750.000
IV. REZULTAT CURENT PROFIT (121)	1.000.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	11.000.000
TOTAL CAPITALURI	11.000.000

SOCIETATEA ABSORBITĂ SC BETTA SA	Sume -lei-
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
I. IMOBILIZARI CORPORALE (CT. 212-281)	3.000.000
CONSTRUCTII SI TERENURI	10.000.000
AMORTIZAREA CONSTRUCTIILOR SI TERENURILOR	7.000.000
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	3.000.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. STOCURI (ct. 371)	850.000
II.CREANTE (ct. 411-491)	835.000
CLIENTI	835.000
PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA CLIENTILOR	
III. CASA SI CONTURI LA BANCI	250.000
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	1.935.000
D. DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AUN	1.385.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	550.000

F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	3.550.000
J. CAPITALURI SI REZERVE	
I. CAPITAL SOCIAL (100.000 ACȚIUNI × 10 LEI/ACȚIUNE)	1.000.000
II. REZULTAT REPORTAT (ROFIT (117)	
III. REZERVE (CT. 106)	1.750.000
IV. REZULTAT CURENT PROFIT (121)	800.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	3.550.000
TOTAL CAPITALURI	3.550.000

Raportul de evaluare întocmit la fuziune, raport aprobat de cele două societăți, evaluează clădirile și terenurile la valoare justă astfel:

- Pentru societatea Alfa clădirile și terenurile sunt evaluate la o valoare justă de 12.800.000 lei.
- Pentru societatea Betta, clădirile și terenurile sunt evaluate la o valoare justă de 2.950.000 lei.

Celelalte elemente de active si datorii rămân nemodificate.

Calcule financiare

În situația prezentată calculele financiare pornesc de la societatea absorbită deoarece la această societate cunoaștem toate elementele de active și datorii evaluate la fuziune. Pentru societatea absorbantă nu cunoaștem ca element de activ valoarea la fuziune a celor 20.000 de acțiuni cumpărate la prețul de cumpărare de 30 lei/acțiune.

Societatea absorbită Betta:

A. Calculul ANC = active total – datorii pe termen scurt =
= 4.935.000 – 1.385.000 = 3.550.000 lei.

B. Diferența la reevaluare: valoarea netă din bilanț a clădirilor și terenurilor este de 3.000.000 lei, valoarea justă la fuziune este de 2.950.000, rezultă o diferență la fuziune nefavorabilă de 50.000 lei.

Activul net contabil ANC corijat, la fuziune al societății Betta este =
= 3.550.000 – 50.000 = 3.500.000 lei.

C. Calculul VMC la fuziune: VMC = 3.500.000/100.000 = 35 lei/acțiune.

Societatea absorbantă Alfa:

A. Calculul ANC = 15.875.000 – 4.875.000 = 11.000.000

B. Diferența din reevaluare la fuziune. În acest caz întâlnim două componente:

- Diferența din reevaluare aferentă clădirilor și terenurilor: valoarea netă din bilanț a clădirilor și terenurilor este de 10.000.000 lei, valoarea justă la fuziune este de 12.900.000, rezultă o diferență la fuziune favorabilă de 2.900.000 lei.

- Diferența din evaluare a acțiunilor deținute la societatea absorbită Betta: valoarea de achiziție (20.000 acțiuni × 30 lei/acțiune) și valoarea la fuziune (20.000 acțiuni × 35 lei/acțiune). Valoarea de 35 lei/acțiune reprezintă VMC Betta calculată anterior. Rezultă o valoare favorabilă de 100.000 lei

Activul net contabil ANC corijat este = 11.000.000 + 2.900.000 + 100.000 = 14.000.000 lei.

C. Calculul VMC la fuziune = 14.000.000/200.000 = 70 lei/acțiune.

Urmează etapele comune de calcul financiar:

D. Calcul raport de paritate = VMC Betta/VMC Alfa = 35/70 = ½, respectiv pentru două acțiuni Betta se va primi o acțiune Alfa.

E. Calculul de acțiuni noi emise de Alfa pentru remunerarea aportului Betta, prin cele două metode:

a) Nr. acțiuni noi = ANC Betta/VMC Alfa = 3.500.000/70 = 50.000

sau

b) Nr. acțiuni noi = RP × nr. acțiuni Betta = ½ × 100.000 = 50.000.

În cazul prezentat societatea absorbantă Alfa, deține 20.000 acțiuni la societatea absorbită Betta, respectiv deține 20% din acțiunile Betta. În această situație se vor emite acțiuni numai pentru diferența de 80%, acțiuni deținute de alți acționari.

În consecință nr. acțiuni noi = 50.000 × 80% = 40.000 acțiuni Alfa

F. Calcul creștere capital social = 40.000 acțiuni × 10 lei/acțiune = 400.000 lei.

G. Calcul primă de fuziune: în acest caz prima de fuziune are două componente, și anume:

a) prima de fuziune principală, calculată ca diferență dintre valoarea de aport și creșterea de capital social = 2.800.000 – 400.000 lei = 2.400.000 lei;

b) prima de fuziune aferentă acțiunilor deținute de absorbant la absorbit = 2.000 acțiuni (35 lei/acțiune – 30 lei/acțiune) = 100.000 lei.

Rezultă prima de fuziune = 2.400.000 + 100.000 = 2.500.000 lei.

Înregistrările în contabilitate folosind metoda rezultatului presupun înregistrarea operațiunilor de transfer de active și datorii de la societatea absorbită către societatea absorbantă prin utilizarea conturilor de venituri și cheltuieli, și implicit a contului de rezultate.

Înregistrările contabile la societatea absorbantă

- Înregistrarea majorării capitalului social

456 Decontări cu asociații	%	3.500.000
	1012 Capital social subscris vărsat	400.000
	1042 Prime de fuziune	2.500.000
	261 Titluri de participare	600.000

- Preluarea elementelor de activ

%	456 Decontări cu asociații	4.885.000
212 Construcții și terenuri		2.950.000
Stocuri		850.000
Creanțe		835.000
Casa și Disponibil la bancă		250.000

- Preluarea elementelor de datorii

456 Decontări cu asociații	%	1.385.000
	Elemente de datorii	1.385.000

Situațiile financiare ale societății absorbante după fuziune se prezintă astfel:

SOCIETATEA ABSORBANTA SC ALFA SA	Sume -lei-
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
I. IMOBILIZARI CORPORALE (CT. 212-281)	12.950.000
CONSTRUCTII SI TERENURI	13.950.000
AMORTIZAREA CONSTRUCTIILOR SI TERENURILOR	1.000.000
II. IMOBILIZĂRI FINANCIARE	
ACȚIUNI DEȚINUTE LA SOICETATEA BETA	
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	12.950.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. STOCURI (ct. 371)	3.350.000
II.CREANTE (ct. 411-491)	2.960.000
CLIENTI	3.435.000
PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA CLIENTILOR	475.000
III. CASA SI CONTURI LA BANCI	900.000
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	7.210.000
D. DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AUN	6.260.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	950.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	13.900.000
J. CAPITALURI SI REZERVE	
I. CAPITAL SOCIAL (240.000 ACȚIUNI × 10 LEI/ACȚIUNE)	2.400.000
II PRIME DE FUZIUNE	2.500.000
III. REZULTAT REPORTAT (ROFIT (117)	3.250.000
IV. REZERVE (CT. 106)	4.750.000
V. REZULTAT CURENT PROFIT (121)	1.000.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	13.900.000
TOTAL CAPITALURI	13.900.000

Înregistrările la societatea absorbită

- Transferul terenurilor şi construcţiilor la valoarea de fuziune:

461 Debitori	7583 Venituri din vânzarea activelor	2.950.000

- Descărcarea de gestiune pentru terenuri și construcții transferate:

%	212 Construcții și terenuri	3.000.000
281 Amortizarea terenurilor și construcțiilor		
6583 Cheltuieli cu activele cedate		3.000.000

- Transferul elementelor de active circulante la valoarea de fuziune:

461 Debitori	7583 Venituri din vânzarea activelor	1.935.000

- Descărcarea de gestiune pentru activele circulante transferate:

6583 Cheltuieli cu activele cedate	%	1.935.000
	Stocuri	850.000
	Creanțe	835.00
	Casa și disponibil la bancă	250.000

- Închiderea conturilor de venituri și cheltuieli și determinarea rezultatului din transferul activelor la fuziune:

7583 Venituri din vânzarea activelor	121 contul de profit și pierdere	4.885.000
121 contul de profit și pierdere	6583 Cheltuieli cu activele cedate	4.935.000

În urma operațiunilor de fuziune se determină un rezultat nefavorabil de 50.000 lei.

- Transferul elementelor de datorii curente:

Datorii curente	461 Debitori	1.385.000

- Înregistrarea acțiunilor primite de la societatea absorbită în schimbul aporturilor transmise

501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	461 Debitori	3.500.000

- Înregistrarea drepturilor acționarilor/asociaților asupra activului net din momentul fuziunii

%	456 Decontări cu asociații privind capitalul	3.500.000
1012 Capital social		1.000.000
106 Rezerve		1.750.000
121 Contul de profit și pierdere (800.000-50.000)		750.000

- Remunerarea transferului acțiunilor de la societatea absorbantă la societatea absorbită:

456 Decontări cu asociații	501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	3.500.000

După înregistrarea operațiunilor de fuziune toate conturile societății absorbite prezintă sold final zero

Înregistrările contabile prin metoda capitalizării presupune înregistrarea diferențelor de reevaluare la fuziune prin utilizarea conturilor de capitaluri proprii, respectiv a contului 105 Rezerve din reevaluare. Totodată se vor utiliza conturile din clasa 8, respectiv la societatea absorbantă conturile 891 Bilanț de deschidere și iar la societatea absorbită contul 892 Bilanț de închidere.

Înregistrările contabile la societatea absorbantă

- Înregistrarea rezultatului din reevaluare cu ocazia fuziunii, presupune înregistrarea terenurilor și construcțiilor la valoarea justă pe baza următoarelor note contabile.
- Înregistrarea ajustării amortizării cumulate pentru a evidenția valoarea netă a terenurilor și construcțiilor.

281 Amortizarea imobilizărilor corporale	212 Terenuri și construcții	1.000.000

Valoarea netă este de 10.000.000 lei, valoarea evaluată la fuziune este de 12.800.000 lei, rezultă o diferență din reevaluare favorabilă de 2.800.000 lei.

- Înregistrarea diferenței din reevaluare

212 Terenuri și construcții	105 Rezerve din reevaluare	2.800.000

- Înregistrarea majorări capitalului social

456 Decontări cu asociații	%	3.500.000
	1012 Capital social subscris vărsat	400.000
	1042 Prime de fuziune	2.500.000
	261 Titluri de participare	600.000

- Preluarea elementelor de activ

%	891 Bilanț de deschidere	4.885.000
212 Construcții și terenuri		2.950.000
Stocuri		850.000
Creanțe		835.000
Casa și Disponibil la bancă		250.000

- Preluarea elementelor de datorii

891 Bilanț de deschidere	%	4.885.000
	Elemente de datorii	1.385.000
	456 Decontări cu asociații	3.500.000

Situațiile financiare ale societății absorbante după fuziune se prezintă astfel:

SOCIETATEA ABSORBANTA SC ALFA SA	Sume -lei-
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
I. IMOBILIZARI CORPORALE (CT. 212-281)	15.750.000
CONSTRUCTII SI TERENURI	15.750.000
AMORTIZAREA CONSTRUCTIILOR SI TERENURILOR	
II. IMOBILIZĂRI FINANCIARE	
ACȚIUNI DEȚINUTE LA SOICETATEA BETA	
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	15.750.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. STOCURI (ct. 371)	3.350.000
II.CREANTE (ct. 411-491)	2.960.000
CLIENTI	3.435.000
PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA CLIENTILOR	475.000
III. CASA SI CONTURI LA BANCI	900.000
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	7.210.000
D. DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AUN	6.260.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	950.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	16.700.000
J. CAPITALURI SI REZERVE	
I. CAPITAL SOCIAL (240.000 ACȚIUNI × 10 LEI/ACȚIUNE)	2.400.000
II PRIME DE FUZIUNE	2.500.000
III. REZERVE DIN REEVALUARE	2.800.000
IV. REZULTAT REPORTAT (ROFIT (117)	3.250.000
V.REZERVE (CT. 106)	4.750.000
VI. REZULTAT CURENT PROFIT (121)	1.000.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	16.700.000
TOTAL CAPITALURI	16.700.000

Înregistrările contabile la societatea absorbită

- Înregistrarea rezultatului din reevaluare cu ocazia fuziunii, presupune înregistrarea terenurilor și construcțiilor la valoarea justă.

Valoarea netă este de 3.000.000 lei, valoarea evaluată la fuziune este de 2.950.000 lei, rezultă o diferență din reevaluare nefavorabilă de 400.000 lei. Conform normelor legale în vigoare, pentru o diferență din reevaluare nefavorabilă, aceasta va influența cheltuiala activității curente (dacă nu există o diferență din reevaluare favorabilă calculată în perioada anterioară).

- Înregistrarea diferenței din reevaluare

6583 Cheltuieli cu activele cedate	212 Terenuri și construcții	50.000

- Înregistrarea închiderii contului de cheltuieli

121 contul de profit și pierdere	6583 Cheltuieli cu activele cedate	50.000

- Transferul activului la valoarea de fuziune

892 Bilanț de închidere	%	4.885.000
	212 Construcții și terenuri	2.950.000
	Stocuri	850.000
	Creanțe	835.000
	Casa și Disponibil la bancă	250.000

- Transferul elementelor de datorii

Datorii curente	892 Bilanț de închidere	1.385.000

- Înregistrarea acțiunilor primite de la societatea absorbită în schimbul aporturilor transmise

501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	892 Bilanț de închidere	3.500.000

- Înregistrarea drepturilor acționarilor/asociaților asupra activului net din momentul fuziunii

%	456 Decontări cu asociații privind capitalul	3.500.000
1012 Capital social		1.000.000
106 Rezerve		1.750.000
121 Contul de profit și pierdere (800.000-50.000)		750.000

- Remunerarea transferului acțiunilor de la societatea absorbantă la societatea absorbită

456 Decontări cu asociații	501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	3.500.000

După înregistrarea operațiunilor de fuziune toate conturile societății absorbite prezintă sold final zero.

3.6.3. Societatea absorbită deține acțiuni la societatea absorbantă

Particularitatea acestui tip de fuziune constă în faptul că societatea absorbită deține un număr de acțiuni la societatea absorbantă. În acest caz acțiunile noi emise de societatea absorbantă vor remunera integral activul net contabil al societăți absorbite și va apărea o primă de fuziune suplimentară aferentă plusurilor/minusurilor de valoarea dintre valoarea acțiunilor deținute de absorbită la absorbantă și valoare de achiziție. Totodată societatea absorbantă cumpără propriile acțiuni, acțiuni ce vor anulate după realizare absorbției.

Bilanțurile simplificate a două societăți comerciale ce urmează a fuziona, conform deciziilor consiliilor de administrație, sunt prezentate astfel:

SOCIETATEA ABSORBANTA SC ALFA SA	Sume -lei-
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
I. IMOBILIZARI CORPORALE (CT. 212-281)	20.000.000
CONSTRUCTII SI TERENURI	25.000.000
AMORTIZAREA CONSTRUCTIILOR SI TERENURILOR	5.000.000
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	20.000.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. STOCURI (ct. 371)	4.500.000
II.CREANTE (ct. 411-491)	5.000.000
CLIENTI	5.500.000
PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA CLIENTILOR	500.000
III. CASA SI CONTURI LA BANCI	800.000
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	10.300.000
D. DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AUN	7.000.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	3.300.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	23.300.000
J. CAPITALURI SI REZERVE	
I. CAPITAL SOCIAL (200.000 ACȚIUNI × 100 LEI/ACȚIUNE)	20.000.000
III. REZERVE (CT. 106)	2.000.000
IV. REZULTAT CURENT PROFIT (121)	1.300.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	23.300.000
TOTAL CAPITALURI	23.300.000

SOCIETATEA ABSORBITĂ SC BETTA SA	Sume -lei-
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
I. IMOBILIZARI CORPORALE (CT. 212-281)	15.000.000
CONSTRUCTII SI TERENURI	18.000.000
AMORTIZAREA CONSTRUCTIILOR SI TERENURILOR	3.000.000
II. IMOBILIZĂRI FINANCIARE	2.100.000
ACȚIUNI DEȚINUTE LA SOICETATEA BETA (20.000 acțiuni ×105 lei/acțiune)	2.100.000
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	17.100.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. STOCURI (ct. 371)	4.550.000
II.CREANTE (ct. 411-491)	2.850.000
CLIENTI	2.850.000
PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA CLIENTILOR	
III. CASA SI CONTURI LA BANCI	1.400.000
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	8.800.000
D. DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AUN	3.800.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	5.000.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	22.100.000
J. CAPITALURI SI REZERVE	
I. CAPITAL SOCIAL (150.000 ACȚIUNI × 100 LEI/ACȚIUNE)	15.000.000
II. REZULTAT REPORTAT (PROFIT (117)	2.100.000
III. REZERVE (CT. 106)	4.000.000
IV. REZULTAT CURENT PROFIT (121)	1.000.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	22.100.000
TOTAL CAPITALURI	22.100.000

Raportul de evaluare întocmit la fuziune, raport aprobat de cele două societăți, evaluează clădirile și terenurile la valoare justă astfel:

- Pentru societatea Alfa clădirile și terenurile sunt evaluate la o valoare justă de 21.700.000 lei.
- Pentru societatea Betta, clădirile și terenurile sunt evaluate la o valoare justă de 30.000.000 lei.

Celelalte elemente de active și datorii rămân nemodificate.

Calcule financiare

În situația prezentată calculele financiare pornesc de la societatea absorbantă deoarece la această societate cunoaștem toate elementele de active și datorii evaluate la fuziune. Pentru societatea absorbită nu cunoaștem ca element de activ valoarea la fuziune a celor 20.000 de acțiuni cumpărate la prețul de cumpărare de 105 lei/acțiune.

Societatea absorbantă Alfa:

A. Calculul ANC = active total – datorii pe termen scurt =
= 30.300.000 – 7.000.000 = 23.300.000 lei.

B. Diferența la reevaluare: valoarea netă din bilanț a clădirilor și terenurilor este de 20.000.000 lei, valoarea justă la fuziune este de 21.700.000, rezultă o diferență la fuziune favorabilă de 1.700.000 lei.

Activul net contabil ANC corijat, la fuziune al societății Betta este =
= 23.300.000 + 1.700.000 = 25.000.000 lei.

C. Calculul VMC la fuziune: VMC = 25.000.000/200.000 = 125 lei/acțiune.

Societatea absorbită Betta:

A. Calculul ANC = 25.900.000 – 3.800.000 = 22.100.000 lei.

B. Diferența din reevaluare la fuziune. În acest caz întâlnim două componente:

- Diferența din reevaluare aferentă clădirilor și terenurilor: valoarea netă din bilanț a clădirilor și terenurilor este de 15.000.000 lei, valoarea justă la fuziune este de 30.000.000, rezultă o diferență la fuziune favorabilă de 15.000.000 lei.
- Diferența din valoare a acțiunilor deținute la societatea absorbantă Alfa: valoarea de achiziție (20.000 acțiuni × 105 lei/acțiune) și valoarea la fuziune (20.000 acțiuni × 125 lei/acțiune). Valoarea de 125 lei/acțiune. reprezintă VMC Alfa calculată anterior. Rezultă o valoare favorabilă de 400.000 lei.

Activul net contabil ANC corijat este = 22.100.000 + 15.000.000 + 400.000 = 37.500.000 lei.

C. Calculul VMC la fuziune = 37.500.000/150.000 = 250 lei/acțiune.

Urmează etapele comune de calcul financiar:

A. Calcul raport de paritate = VMC Betta/VMC Alfa = 250/125 = 2/1, respectiv pentru o acțiune Betta se vor primi două acțiuni Alfa.

B. Calculul de acțiuni noi emise de Alfa pentru remunerarea aportului Betta, prin cele două metode:

a) Nr. acțiuni noi = ANC Betta/VMC Alfa = 37.500.000/125 = 300.000

sau

b) Nr. acțiuni noi = RP × nr. acțiuni Betta = 2/1 × 150.000 = 300.000.

D. Calcul creștere de capital social la societatea absorbantă Alfa
Creștere capital social = 300.000 acțiuni × 100 lei/acțiune = 30.000.000 lei.

E. Calcul primă de fuziune = valoare de aport – creștere de capital social = 37.500.000 – 30.000.000 = 7.500.000 lei.

Atenție! Societatea absorbantă Alfa va cumpăra propriile acțiuni, acțiuni ce urmează a fi anulate la valoarea nominală, diferența dintre valoarea de cumpărare și valoarea nominală reprezintă o reducere a primei de fuziune.

Înregistrările în contabilitate folosind metoda rezultatului presupun înregistrarea operațiunilor de transfer de active și datorii de la societatea absorbită către societatea absorbantă prin utilizarea conturilor de venituri și cheltuieli, și implicit a contului de rezultate.

Înregistrările contabile la societatea absorbantă

- Înregistrarea majorării capitalului social

456 Decontări cu asociații	%	37.500.000
	1012 Capital social subscris vărsat	30.000.000
	1042 Prime de fuziune	7.500.000

- Preluarea elementelor de activ

%	456 Decontări cu asociații	41.300.000
212 Construcții și terenuri		30.000.000
501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate (20.000 acțiuni × 125 lei/acțiune)		2.500.000
Stocuri		4.550.000
Creanțe		2.850.000
Casa și Disponibil la bancă		1.400.000

- Preluarea elementelor de datorii

456 Decontări cu asociații	%	3.800.000
	Elemente de datorii	3.800.000

- Anularea acțiunilor proprii preluate de la societatea Betta

%	501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	2.500.000
1012 Capital social subscris vărsat (20.000 act × 100 lei/acțiune)		2.000.000
1042 Prime de fuziune		500.000

Situațiile financiare ale societății absorbante după fuziune se prezintă astfel:

SOCIETATEA ABSORBANTA SC ALFA SA	Sume -lei-
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
I. IMOBILIZARI CORPORALE (CT. 212-281)	50.000.000
CONSTRUCTII SI TERENURI	55.000.000
AMORTIZAREA CONSTRUCTIILOR SI TERENURILOR	5.000.000
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	50.000.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. STOCURI (ct. 371)	9.050.000
II.CREANTE (ct. 411-491)	7.850.000
CLIENTI	8.350.000
PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA CLIENTILOR	500.000
III. CASA SI CONTURI LA BANCI	2.200.000
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	19.100.000
D. DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AUN	10.800.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	8.300.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	58.300.000
J. CAPITALURI SI REZERVE	
I. CAPITAL SOCIAL (480.000 ACȚIUNI × 100 LEI/ACȚIUNE)	48.000.000
II PRIME DE FUZIUNE	7.000.000
III. REZERVE (CT. 106)	2.000.000
IV. REZULTAT CURENT PROFIT (121)	1.300.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	58.300.000
TOTAL CAPITALURI	58.300.000

Înregistrările la societatea absorbită:

- Transferul terenurilor și construcțiilor la valoarea de fuziune

461 Debitori	7583 Venituri din vânzarea activelor	30.000.000

- Descărcarea de gestiune pentru terenuri și construcții transferate

%	212 Construcții și terenuri	18.000.000
281 Amortizarea terenurilor și construcțiilor		3.000.000
6583 Cheltuieli cu activele cedate		15.000.000

- Transferul elementelor de imobilizări financiare

461 Debitori	7583 Venituri din vânzarea activelor	2.500.000

- Descărcarea de gestiune pentru imobilizările financiare transferate

6583 Cheltuieli cu activele cedate	261 Titluri de participare	2.100.000

- Transferul elementelor de active circulante la valoarea de fuziune

461 Debitori	7583 Venituri din vânzarea activelor	8.800.000

- Descărcarea de gestiune pentru activele circulante transferate

6583 Cheltuieli cu activele cedate	%	8.800.000
	Stocuri	4.550.000
	Creanțe	2.850.000
	Casa și disponibil la bancă	1.400.000

- Închiderea conturilor de venituri și cheltuieli și determinarea rezultatului din transferul activelor la fuziune

7583 Venituri din vânzarea activelor	121 contul de profit și pierdere	41.300.000
121 contul de profit și pierdere	6583 Cheltuieli cu activele cedate	25.900.000

În urma operațiunilor de fuziune se obține un rezultat favorabil de 15.400.000 lei.

- Transferul elementelor de datorii curente

Datorii curente	461 Debitori	3.800.000

- Înregistrarea acțiunilor primite de la societatea absorbită în schimbul aporturilor transmise

501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	461 Debitori	37.500.000

- Înregistrarea drepturilor acționarilor/asociaților asupra activului net din momentul fuziunii

%	456 Decontări cu asociații privind capitalul	37.500.000
1012 Capital social		15.000.000
117 Rezultat reportat		2.100.000
106 Rezerve		4.000.000
121 Contul de profit și pierdere (1.000.000+15.400.000)		16.400.000

- Remunerarea transferului acțiunilor de la societatea absorbantă la societatea absorbită

456 Decontări cu asociații	501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	37.500.000

După înregistrarea operațiunilor de fuziune toate conturile societății absorbite prezintă sold final zero.

Înregistrările contabile prin metoda capitalizării presupun înregistrarea diferențelor de reevaluare la fuziune prin utilizarea conturilor de capitaluri proprii, respectiv a contului 105 Rezerve din reevaluare. Totodată se vor utiliza conturile din clasa 8, respectiv la societatea absorbantă conturile 891 Bilanț de deschidere și iar la societatea absorbită contul 892 Bilanț de închidere.

Înregistrările contabile la societatea absorbantă

- Înregistrarea rezultatului din reevaluare cu ocazia fuziunii, presupune înregistrarea terenurilor și construcțiilor la valoarea justă pe baza următoarelor note contabile.
- Înregistrarea ajustării amortizării cumulate pentru a evidenția valoarea netă a terenurilor și construcțiilor

281 Amortizarea imobilizărilor corporale	212 Terenuri și construcții	5.000.000

Valoarea netă este de 20.000.000 lei, valoarea evaluată la fuziune este de 21.700.000 lei, rezultă o diferență din reevaluare favorabilă de 1.700.000 lei.

- Înregistrarea diferenței din reevaluare

212 Terenuri și construcții	105 Rezerve din reevaluare	1.700.000

- Înregistrarea majorării capitalului social

456 Decontări cu asociații	%	37.500.000
	1012 Capital social subscris vărsat	30.000.000
	1042 Prime de fuziune	7.500.000

- Preluarea elementelor de activ

%	891 Bilanț de deschidere	41.300.000
212 Construcții și terenuri		30.000.000
501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate (20.000 acțiuni × 125 lei/acțiune)		2.500.000
Stocuri		4.550.000
Creanțe		2.850.000
Casa și Disponibil la bancă		1.400.000

- Preluarea elementelor de datorii

891 Bilanț de deschidere	%	41.300.000
	Elemente de datorii	3.800.000
	456 Decontări cu asociații	37.500.000

- Anularea acțiunilor proprii preluate de la societatea Betta

%	501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	2.500.000
1012 Capital social subscris vărsat (20.000 acțiuni × 100 lei/acțiune)		2.000.000
1042 Prime de fuziune		500.000

Situațiile financiare ale societății absorbante după fuziune se prezintă astfel:

SOCIETATEA ABSORBANTA SC ALFA SA	Sume -lei-
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
I. IMOBILIZARI CORPORALE (CT. 212-281)	51.700.000
CONSTRUCTII SI TERENURI	51.700.000
AMORTIZAREA CONSTRUCTIILOR SI TERENURILOR	
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	51.700.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. STOCURI (ct. 371)	9.050.000
II.CREANTE (ct. 411-491)	7.850.000
CLIENTI	8.350.000
PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA CLIENTILOR	500.000
III. CASA SI CONTURI LA BANCI	2.200.000
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	19.100.000
D. DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AUN	10.800.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	8.300.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	60.000.000
J. CAPITALURI SI REZERVE	
I. CAPITAL SOCIAL (480.000 ACȚIUNI × 100 LEI/ACȚIUNE)	48.000.000
II PRIME DE FUZIUNE	7.000.000
III. REZERVE DIN REEVALUARE (105)	1.700.000
IV. REZERVE (CT. 106)	2.000.000
V. REZULTAT CURENT PROFIT (121)	1.300.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	60.000.000
TOTAL CAPITALURI	60.000.000

Înregistrările la societatea absorbită:

- Înregistrarea rezultatului din reevaluare cu ocazia fuziunii, presupune înregistrarea terenurilor și construcțiilor la valoarea justă pe baza următoarelor note contabile.
- Înregistrarea ajustării amortizării cumulate pentru a evidenția valoarea netă a terenurilor și construcțiilor

281 Amortizarea imobilizărilor corporale	212 Terenuri și construcții	3.000.000

Valoarea netă este de 15.000.000 lei, valoarea evaluată la fuziune este de 30.000.000 lei, rezultă o diferență din reevaluare favorabilă de 15.000.000 lei.

- Înregistrarea diferenței din reevaluare

212 Terenuri și construcții	105 Rezerve din reevaluare	15.000.000

- Transferul activului la valoarea de fuziune

892 Bilanț de închidere	%	40.900.000
	212 Construcții și terenuri	30.000.000
	261 Titluri de participare	2.100.000
	Stocuri	4.550.000
	Creanțe	2.850.000
	Casa și Disponibil la bancă	1.400.000

- Transferul elementelor de datorii

Datorii curente	892 Bilanț de închidere	3.800.000

- Înregistrarea acțiunilor primite de la societatea absorbită în schimbul aporturilor transmise

501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	892 Bilanț de închidere	37.100.000

- Înregistrarea drepturilor acționarilor/asociaților asupra activului net din momentul fuziunii

%	456 Decontări cu asociații privind capitalul	37.100.000
1012 Capital social		15.000.000
117 Rezultat reportat		2.100.000
105 Rezerve din reevaluare		15.000.000
106 Rezerve		4.000.000
121 Contul de profit și pierdere		1.000.000

- Remunerarea transferului acțiunilor de la societatea absorbantă la societatea absorbită:

456 Decontări cu asociații	501 Acțiuni deținute la entitățile afiliate	35.000.000

După înregistrarea operațiunilor de fuziune toate conturile societății absorbite prezintă sold final zero.

Capitolul 4

Redresarea societăților comerciale prin dizolvare

4.1. Concepte privind lichidarea

Lichidarea unei societăți comerciale constă într-un ansamblu de operațiuni care, după dizolvarea societății, au ca obiect realizarea elementelor de activ și plata creditorilor, în vederea partajului activului net către asociați.

Lichidarea și dizolvarea societăților comerciale pot avea cauze diverse:

- cauze obiective normale, stabilite de asociați din momentul constituirii prin actul constitutiv;
- altele pot fi impuse fie de situația economică, fie de lege.

Principalele cauze prevăzute de legiuitor ce pot determina lichidarea urmată de dizolvarea societăților comerciale pot fi:

1) perioada de funcționare a societăților comerciale a expirat;
2) a fost realizat obiectul de activitate al societății, acesta nu mai poate fi realizat sau legiuitorul interzice realizarea obiectului de activitate ulterior începerii funcționării;
3) hotărârea Adunării Generale a Asociaților;
4) falimentul;
5) reducerea numărului asociaților sau a nivelului capitalului social sub limita prevăzută de lege;
6) alte cauze prevăzute de lege.

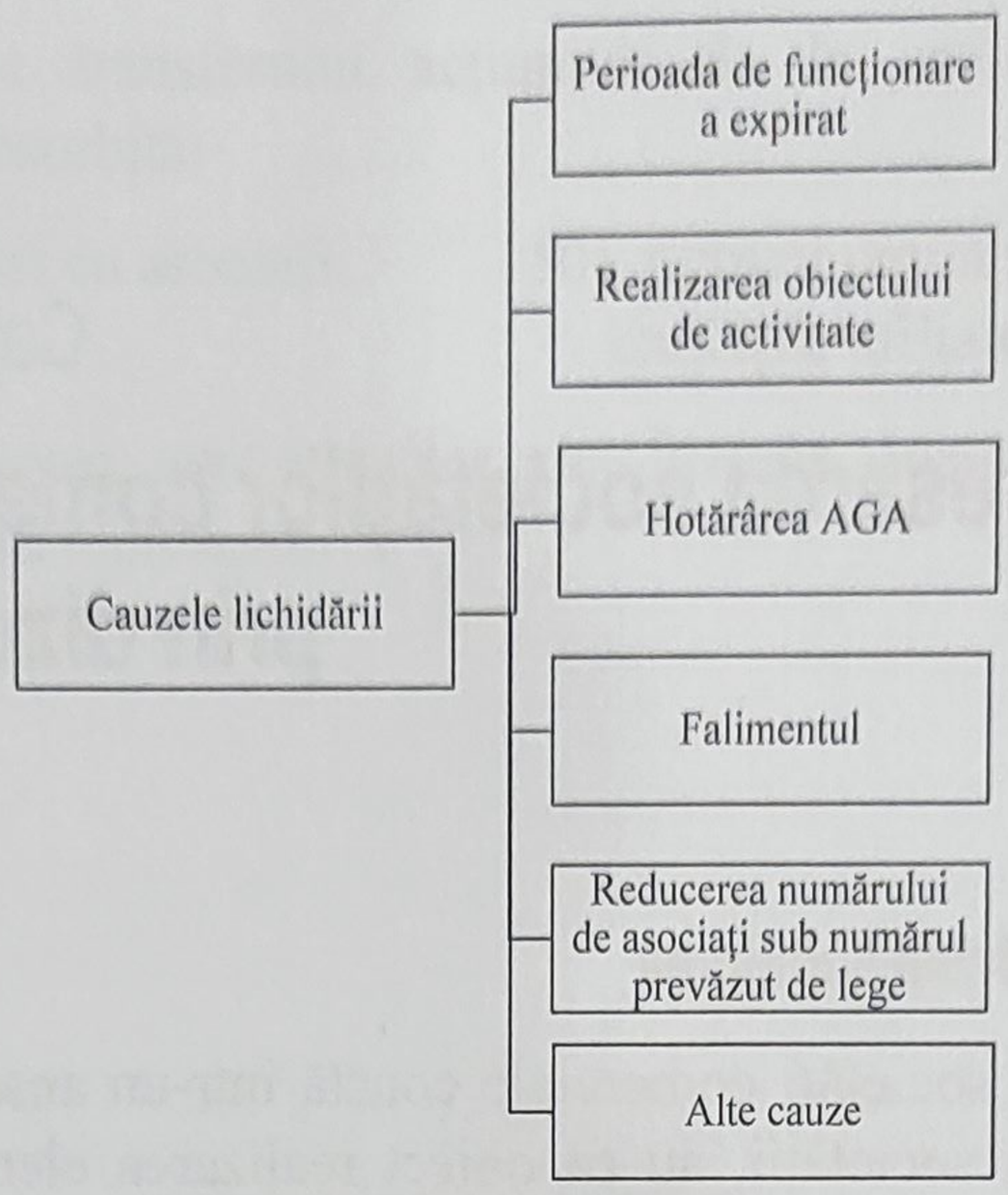

Figura 4.1. *Cauzele lichidării*

Managementul societății comerciale ce urmează a fi lichidată, de obicei numește un lichidator. Acesta va prelua toate activitățile curente ale societății comerciale și va avea ca principal obiectiv realizarea activelor și achitarea datoriilor către bugetul de stat, salariați, furnizori și alți creditori și, nu în ultimul rând, către asociați.

Lichidatorul poate fi numit de către instanța de judecată, în special în cazul falimentului sau la solicitarea creditorilor în cazul insolvabilității firmei. Lichidatorii în desfășurarea activități lor au în general aceleași drepturi și obligații ca și administratorii firmei. Aceasta presupune că lichidatorii vor fi obligați să:

- primească și să gestioneze patrimoniul;
- întocmească registrele contabile obligatorii prevăzute de legea contabilității;
- depună situațiile financiare obligatorii lunare, trimestriale, semestriale și anuale.

În situația în care lichidarea durează mai mult de un an, lichidatorii vor întocmi situațiile financiare anuale, situații ce vor purta mențiunea că societatea este în lichidare. În fapt toate actele contabile, comerciale și juridice emise de lichidatori sunt obligate să prezinte situația juridică a firmei, respectiv că este în lichidare.

Valoarea de lichidare poate fi definită ca valoarea care se obține din vânzarea forțată a întreprinderii într-un termen limitat fiind, de regulă, mai mică decât valoarea de piață obținută în mod normal de valorificare.

Astfel, elementele de activ sunt evaluate la valori de lichidare, de realizare, iar elementele de datorii vor fi prezentate la valori mai mari, fiind prezentate și datoriile generate de lichidare.

Totodată situațiile financiare ale societății vor fi întocmite prin nerespectarea unor principii contabile, în special nerespectarea principiului continuității activității. Pe lângă acest principiu mai se renunță și la alte principii, cum ar fi: principiul evaluării separate a elementelor de activ și de datorii, principiul permanenței metodelor, principiul independenței exercițiilor și chiar principiul prudenței.

Situațiile financiare întocmite în perioada de lichidare trebuie să prezinte în anexă principiile și politicile contabile ce nu se mai respectă și implicațiile nerespectării acestora. În acest context nu se va mai asigura comparabilitatea în timp a situațiilor financiare și a rezultatelor.

În perioada lichidării, asociații nu au niciun drept de a primi dividende sau alte drepturi aferente capitalului social. În funcție de rezultatul lichidării și de forma de organizare a societății, asociații pot răspunde solidar. Este vorba de societățile în comandită sau în nume colectiv, unde anumiți asociați răspund solidar.

După realizarea operațiunilor de lichidare, lichidatorul întocmește:

- bilanțul final de lichidare;
- bilanțul de partaj.

Lichidatorul poate propune și un proiect de realizare a activului net, de împărțire a acestuia între asociați (dacă este cazul).

Bilanțul de lichidare prezintă activele rezultate din lichidare, în special disponibilul rămas după achitarea datoriilor din lichidare, datoriile și capitalurile proprii.

Bilanțul de lichidare trebuie să urmeze obligațiile fiscale rezultate. Astfel, vor fi analizate toate structurile de capitaluri proprii.

Capitalurile proprii constituite în perioada de funcționare a societății vor fi impozitate, în situația în care nu au fost impozitate. Se observă că structurile de capital social nu vor fi impozitate. Majoritatea structurilor de capitaluri proprii sunt în valori nete, respectiv s-a calculat și înregistrat impozitul pe profit la constituire.

Sunt câteva excepții: rezervele legale, sursele de finanțare externe primite cu titlu gratuit (subvențiile pentru investiții). Pentru acestea se va calcula, înregistra și achita impozit pe profit.

Sumele rezultate din repartizarea capitalurilor proprii (cu excepția capitalului social) sunt asimilate cu dividendele. Aceasta presupune că ele vor fi impozitate ca orice dividend, și numai ulterior vor fi achitate sumele nete către asociați.

4.2. Operațiuni privind lichidarea societăților comerciale

Încetarea activității societății comerciale, respectiv lichidarea acesteia, presupune realizarea unor activități specifice. Lichidarea se poate realiza prin:

- dizolvare;
- faliment;
- retragerea sau excluderea asociaților.

4.2.1. Operațiuni privind dizolvarea

1) inventarierea și evaluarea elementelor de activ, capitaluri și datorii ale societăților comerciale care urmează să se lichideze, potrivit normelor și reglementărilor contabile, înregistrarea rezultatelor inventarierii și ale evaluării, efectuate cu această ocazie;
2) întocmirea situațiilor financiare de către societățile comerciale care urmează să se dizolve;
3) stabilirea de către adunarea generală a acționarilor sau a asociaților a operațiunilor care urmează să fie efectuate de către lichidator în numele societății comerciale;
4) valorificarea elementelor de activ (vânzarea imobilizărilor și a stocurilor, încasarea creanțelor, a investițiilor financiare pe termen scurt etc.);
5) achitarea datoriilor societății comerciale către bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și a celorlalte obligații sociale către alte fonduri, salariați și alți terți;
6) stabilirea rezultatului lichidării (profit sau pierdere);
7) calcularea, reținerea și virarea impozitului pe profit/venit și a impozitului pe dividende în urma acțiunii de dizolvare/lichidare;
8) întocmirea bilanțului de partaj;
9) efectuarea partajului capitalului propriu (activului net) al societății comerciale, rezultat din lichidarea societății comerciale, în funcție de:
   a) prevederile statutului și/sau ale contractului de societate;
   b) hotărârea adunării generale a acționarilor/asociaților, consemnată în registrul ședințelor adunării generale;
   c) cota de participare la capitalul social.

Partajul constă în împărțirea capitalului propriu (activului net), rezultat din lichidare, între acționarii sau asociații societății comerciale.

4.2.2. Operațiuni în caz de faliment

1) sigilarea și conservarea bunurilor care fac parte din averea societății comerciale;
2) inventarierea și evaluarea elementelor de activ și de pasiv ale societății comerciale;

3) întocmirea situaţiilor financiare de către societăţile comerciale care urmează să se lichideze;
4) vânzarea bunurilor perisabile sau supuse deprecierii iminente;
5) vânzarea bunurilor importante din averea debitorului (terenuri, fabrici, instalaţii) cât mai avantajos şi cât mai repede, cu acordul prealabil al creditorilor;
6) depunerea la bancă, în contul debitorului, a sumelor realizate din vânzarea bunurilor;
7) stabilirea, potrivit legii, a masei pasive;
8) distribuirea sumelor realizate din lichidare, potrivit planului de distribuire între creditori, în ordinea prevăzută de lege;
9) întocmirea şi aprobarea raportului final;
10) întocmirea situaţiilor financiare finale.

4.2.3. Operaţiuni cu ocazia retragerii sau excluderii unor asociaţi

1) evaluarea elementelor de activ, capitaluri şi datorii prin folosirea ori de câte ori este posibil a cel puţin două metode de evaluare recunoscute de standardele internaţionale de evaluare;
2) determinarea capitalului propriu (activului net) pe baza bilanţului sau pe baza balanţei de verificare;
3) efectuarea partajului capitalului propriu (activului net) al societăţii comerciale, în vederea stabilirii părţii ce se cuvine asociaţilor care se retrag, potrivit dispoziţiilor legale în vigoare, în funcţie de:
   a) prevederile statutului sau ale contractului de societate;
   b) hotărârea adunării generale a asociaţilor, consemnată în registrul şedinţelor adunării generale;
   c) cota de participare la capitalul social, după caz.

Reflectarea în contabilitate a principalelor operaţiuni de lichidare şi partaj, presupune următoarele etape:

1) Întocmirea bilanţului contabil după inventarierea globală a patrimoniului.
2) Realizarea elementelor de activ. Această etapă presupune vânzarea elementelor din activul bilanţier întocmit după inventarierea bunurilor ca urmare a lichidării. Bunurile sunt vândute prin licitaţie, prin negociere directă sau alte metode permise de lege. Se vor vinde şi încasa toate elementele de activ, începând cu activele imobilizate (necorporale, corporale şi financiare), continuând cu activele circulare (stocuri, creanţe). Concomitent cu vânzarea activelor, în contabilitate se va înregistra şi descărcarea de gestiune. Se au în vedere prevederile legale şi fiscale, în această etapă în special TVA-ul.

3) Analiza conturilor de deprecieri, respectiv a conturilor de provizioane. Deoarece elementele de activ au fost valorificate, elementele de provizioane au rămas fără obiect. Aceasta presupune anularea provizioanelor prin trecerea lor pe venituri. Se va urmări fiscalitatea provizioanelor, și anume: dacă la constituire provizionul a fost deductibil, la reluare prin venituri, veniturile respective vor fi impozabile. În situația în care la constituire nu au fost cheltuieli deductibile, venitul din reluarea provizionului nu va fi deductibil fiscal.
4) Plata datoriilor către furnizori. În această etapă contează profesionalismul lichidatorului de a negocia cu furnizorii, respectiv de a negocia plata în avans a unor sume, ceea ce presupune un avantaj pentru furnizor și posibilitatea pentru lichidator de a obține un scont pentru plată în avans.
5) Înregistrarea și plata obligațiilor către bugetul de stat după realizarea activelor și plata datorilor curente către furnizori și creditori. Principalele obligații ce pot apărea se referă la TVA de plată și la impozit pe profit rezultat din operațiunile de lichidare.
6) Întocmirea bilanțului după operațiunile de lichidare pentru pregătirea operațiunilor de partaj. Acest bilanț va conține foarte puține elemente. Respectiv, în activ vor regăsi disponibilul rămas din lichidare, la datorii se pot regăsi eventuale datorii neachitate către furnizori sau creditori din lipsă de disponibil, iar la capitaluri vor regăsi capitalurile proprii dinainte de lichidare și rezultatul lichidării.
7) Operațiunile de partaj presupun:

- distribuirea rezultatului lichidării;
- stabilirea impozitului pe profit aferent elementelor de capitaluri proprii, a impozitului pe dividende;
- plata către asociați a capitalului social și a rezultatului lichidării.

4.3. Operațiuni privind insolvența societăților comerciale

4.3.1. Principii ce stau la baza insolvenței[1]

1) Maximizarea gradului de valorificare a activelor și de recuperare a creanțelor.
2) Acordarea unei șanse debitorilor de redresare eficientă și efectivă a afacerii, fie prin intermediul procedurilor de prevenire a insolvenței, fie prin procedura de reorganizare judiciară.
3) Asigurarea unei proceduri eficiente, inclusiv prin mecanisme adecvate de comunicare și derulare a procedurii într-un timp util și rezonabil, într-o manieră obiectivă și imparțială, cu un minim de costuri.

[1] Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

4) Asigurarea unui tratament egal al creditorilor de același rang.
5) Asigurarea unui grad ridicat de transparență și previzibilitate în procedură.
6) Recunoașterea drepturilor existente ale creditorilor și respectarea ordinii de prioritate a creanțelor, având la bază un set de reguli clar determinate și uniform aplicabile.
7) Limitarea riscului de credit și a riscului sistemic asociat tranzacțiilor cu instrumente financiare derivate prin recunoașterea compensării cu exigibilitate imediată în cazul insolvenței sau al unei proceduri de prevenire a insolvenței unui cocontractant, având ca efect reducerea riscului de credit la o sumă netă datorată între părți sau chiar la zero atunci când, pentru acoperirea expunerii nete, au fost transferate garanții financiare.
8) Asigurarea accesului la surse de finanțare în procedurile de prevenire a insolvenței, în perioada de observație și de reorganizare, cu crearea unui regim adecvat pentru protejarea acestor creanțe.
9) Fundamentarea votului pentru aprobarea planului de reorganizare pe criterii clare, cu asigurarea unui tratament egal între creditorii de același rang, a recunoașterii priorităților comparative și a acceptării unei decizii a majorității, urmând să se ofere celorlalți creditori plăți egale sau mai mari decât ar primi în faliment.
10) Favorizarea, în procedurile de prevenire a insolvenței, a negocierii/renegocierii amiabile a creanțelor și a încheierii unui concordat preventiv.
11) Valorificarea în timp util și într-o manieră cât mai eficientă a activelor.
12) În cazul grupului de societăți, coordonarea procedurilor de insolvență, în scopul abordării integrate a acestora.
13) Administrarea procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență de către practicieni în insolvență și desfășurarea acestora sub controlul instanței de judecată.

Deschiderea procedurii insolvenței produce anumite efecte juridice. Unul dintre aceste efecte constă în ridicarea dreptului de administrare al debitorului, constând în dreptul de a-și conduce activitatea, de a-și administra bunurile din avere și de a dispune de acestea, dacă acesta nu și-a declarat intenția de reorganizare. Prin urmare, cu excepția cazului când prin cererea introductivă debitorul și-a arătat intenția de reorganizare, deschiderea procedurii are ca efect pierderea dreptului debitorului de a-și mai conduce activitatea, de a administra bunurile din patrimoniul său și de a dispune de ele. După deschiderea procedurii insolvenței, evidența contabilă va fi ținută de aceleași persoane, însă, sub conducerea administratorului judiciar, dacă societății i s-a ridicat dreptul de administrare.

Ridicarea dreptului de administrare al debitorului constând în dreptul de a-și conduce activitatea, de a-și administra bunurile din avere și de a dispune de acestea nu se produce dacă acesta și-a declarat intenția de reorganizare. În acest caz, debitorul are dreptul de a-și conduce activitatea, de a-și administra bunurile din avere și de a dispune de acestea.

4.3.2. Atribuțiile administratorului judiciar

Principalele atribuții ale administratorului judiciar sunt[2]:

a) Examinarea situației economice a debitorului și a documentelor depuse și întocmirea unui raport prin care să propună fie intrarea în procedură simplificată, fie continuarea perioadei de observație în cadrul procedurii generale și supunerea acelui raport judecătorului sindic, într-un termen stabilit de acesta, dar care nu va putea depăși 20 de zile de la desemnarea administratorului judiciar.

b) Examinarea activității debitorului și întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă, și asupra existenței premiselor angajării răspunderii acestora, precum și asupra posibilității reale de reorganizare efectivă a activității debitorului ori a motivelor care nu permit reorganizarea și supunerea acelui raport judecătorului sindic, într-un termen stabilit de acesta, dar care nu va putea depăși 40 de zile de la desemnarea administratorului judiciar.

c) Întocmirea actelor în cazul în care debitorul nu și-a îndeplinit obligația respectivă înăuntrul termenelor legale, precum și verificarea, corectarea și completarea informațiilor cuprinse în actele respective, când acestea au fost prezentate de debitor. Documentele ce trebuie să însoțească cererea adresată tribunalului de către debitorul aflat in stare de insolvență:

- bilanțul certificat de către administrator și cenzor/auditor, balanța de verificare pentru luna precedentă datei înregistrării cererii de deschidere a procedurii;
- o listă completă a tuturor bunurilor debitorului, incluzând toate conturile și băncile prin care debitorul își rulează fondurile; pentru bunurile grevate se vor menționa datele din registrele de publicitate;
- o listă a numelor și a adreselor creditorilor, oricum ar fi creanțele acestora: certe sau sub condiție, lichide ori nelichide, scadente sau nescadente, necontestate ori contestate, arătându-se suma, cauza și drepturile de preferință;

[2] Art. 20 din Legea nr. 85/2006, privind procedura de insolvență a societăților comerciale, cu modificările ulterioare.

- o listă cuprinzând plățile și transferurile patrimoniale efectuate de debitor în cele 120 de zile anterioare înregistrării cererii introductive;
- o listă a activităților curente pe care intenționează să le desfășoare în perioada de observație;
- contul de profit și pierdere pe anul anterior depunerii cererii;
- o listă a membrilor grupului de interes economic sau, după caz, a asociaților cu răspundere nelimitată, pentru societățile în nume colectiv și cele în comandită;
- o declarație prin care debitorul își arată intenția de intrare în procedură simplificată sau de reorganizare, conform unui plan, prin restructurarea activității ori prin lichidarea, în tot sau în parte, a averii, în vederea stingerii datoriilor sale;
- o descriere sumară a modalităților pe care le are în vedere pentru reorganizarea activității;
- o declarație pe propria răspundere, autentificată la notar ori certificată de un avocat, sau un certificat de la registrul societăților agricole ori, după caz, oficiul registrului comerțului în a cărui rază teritorială se află domiciliul profesional/sediul social, din care să rezulte dacă a mai fost supus procedurii prevăzute de prezenta lege într-un interval de 5 ani anterior formulării cererii introductive;
- o declarație pe propria răspundere autentificată de notar sau certificată de avocat, din care să rezulte că nu a fost condamnat definitiv pentru fals ori pentru infracțiuni prevăzute in Legea concurenței nr. 21/1996 și că administratorii, directorii și/sau asociații nu au fost condamnați definitiv pentru bancrută frauduloasă, gestiune frauduloasă, abuz de încredere, înșelăciune, delapidare, mărturie mincinoasă, infracțiuni de fals ori infracțiuni prevăzute în Legea nr. 21/1996, în ultimii 5 ani anteriori deschiderii procedurii;
- un certificat de admitere la tranzacționare pe o piața reglementată a valorilor mobiliare sau a altor instrumente financiare emise.

d) Elaborarea planului de reorganizare a activității debitorului.

e) Supravegherea operațiunilor de gestionare a patrimoniului debitorului.

f) Conducerea integrală, respectiv în parte, a activității debitorului, în acest ultim caz cu respectarea precizărilor exprese ale judecătorului sindic cu privire la atribuțiile sale și la condițiile de efectuare a plăților din contul averii debitorului.

g) Convocarea, prezidarea și asigurarea secretariatului ședințelor adunării creditorilor sau ale acționarilor, asociaților ori membrilor debitorului persoană juridică.

h) Introducerea de acțiuni pentru anularea actelor frauduloase încheiate de debitor în dauna drepturilor creditorilor, precum și a unor transferuri cu caracter patrimonial, a unor operațiuni comerciale încheiate de debitor și a constituirii unor garanții acordate de acesta, susceptibile a prejudicia drepturile creditorilor.

i) Sesizarea de urgență a judecătorului sindic în cazul în care constată că nu există bunuri în averea debitorului ori că acestea sunt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile administrative.

j) Menținerea sau denunțarea unor contracte încheiate de debitor.

k) Verificarea creanțelor și, atunci când este cazul, formularea de obiecțiuni la acestea, precum și întocmirea tabelelor creanțelor.

l) Încasarea creanțelor, urmărirea încasării creanțelor referitoare la bunurile din averea debitorului sau la sumele de bani transferate de către debitor înainte de deschiderea procedurii; formularea și susținerea acțiunilor în pretenții pentru încasarea creanțelor debitorului, pentru aceasta putând angaja avocați.

m) Cu condiția confirmării de către judecătorul sindic, încheierea de tranzacții, descărcarea de datorii, descărcarea fidejusorilor, renunțarea la garanții reale.

n) Sesizarea judecătorului sindic în legătură cu orice problemă care ar cere o soluționare de către acesta.

Nu există excepții de la regulile generale de depunere a declarațiilor fiscale în cazul societăților comerciale pentru care s-a deschis procedura insolvenței. În consecință, declarațiile fiscale se depun în continuare la termenele legale. Contabilitatea se ține pe toată perioada cât societatea comercială își păstrează personalitatea juridică. Societatea își păstrează personalitatea juridică pentru operațiunile lichidării, până la terminarea acesteia.

Lichidarea societății trebuie terminată în cel mult trei ani de la data dizolvării. Pentru motive temeinice, tribunalul poate prelungi acest termen cu cel mult doi ani. În termen de 15 zile de la terminarea lichidării, lichidatorii vor cere radierea societății din registrul comerțului. Radierea se poate face și din oficiu.

Așadar, în cazul lichidării, perioada pentru care se ține contabilitatea se încheie la data radierii de la Registrul Comerțului, moment în care societatea comercială își pierde personalitatea juridică.

Obligațiile fiscale încetează odată cu dispariția persoanei juridice. În situația în care un contribuabil încetează să mai existe în cursul unui an fiscal, perioada impozabilă este perioada din anul calendaristic pentru care contribuabilul a existat.

4.3.3. Efectele deschiderea procedurii insolvenței

- defalcarea conturilor de datorii;
- inventarierea patrimoniului;
- întocmirea tabelului preliminar de creanțe;
- evaluarea patrimoniului;
- întocmirea tabelului definitiv;
- determinarea și virarea unui procent de 2% către Fondul de lichidare.

Defalcarea conturilor de datorii. Tratamentul diferențiat al datoriilor companiei debitoare: datoriile istorice (născute anterior deschiderii procedurii de insolvență) nu mai pot fi achitate decât prin implementarea unui plan de reorganizare sau prin distribuiri de sume în cadrul falimentului. Datoriile curente se achită la scadență, conform documentelor din care rezultă. Se impune separarea datoriilor prin dezvoltarea unor conturi analitice distincte, de forma: 401.P vs. 401.O (P = precedent, O = observație). Analiticul cu datoriile anterioare va fi blocat, urmând ca soldul acestuia să fie afectat doar de tranzacții speciale: contabilizarea tabelului definitiv, implementarea planului de reorganizare, distribuirii conform programului de plăți, planuri de distribuire (în faliment) sau distribuiri efectuate ca urmare a valorificării garanțiilor (în observație).

Inventarierea patrimoniului. Administratorul Judiciar va efectua, în termen de 60 zile de la deschiderea procedurii inventarierea bunurilor din averea debitorului. Elementele de datorii nu sunt supuse procedurii de confirmare de sold, ci se realizează prin procedura de întocmire a tabelului de creanțe. Rezultatele inventarierii se contabilizează.

Întocmirea tabelului preliminar de creanțe. Notificarea tuturor creditorilor existenți în evidențele contabile ale companiei debitoare este urmată de depunerea la dosarul cauzei a declarațiilor de creanță prin care se revendică debite anterioare deschiderii procedurii. Se vor înscrie în tabelul preliminar doar acele debite certe, lichide și exigibile care sunt născute anterior deschiderii procedurii de insolvență. Se face așadar distincție între momentul nașterii debitului și data facturării. Accesoriile pretinse (dobânzi, penalități) sunt înscrise în tabel după verificare în baza prevederilor contractuale, însă ulterior debitorul trebuie să întreprindă demersuri pentru ca acestea să fie facturate de către creditor. Evidențele contabile nu se ajustează conform tabelului preliminar de creanțe.

Evaluarea patrimoniului. Până la momentul definitivării tabelului de creanțe trebuie întocmit un raport de evaluare a activului companiei debitoare. Acesta va fi realizat de evaluatorul desemnat de către Comitetul creditorilor. Evaluarea nu are impact asupra înregistrărilor contabile – nu va putea fi utilizată ca evaluare pentru situațiile financiare anuale. Agenții economici care se află în procedură de dizolvare sau de lichidare administrativă sau în procedură de lichidare judiciară nu vor proceda la reevaluarea imobilizărilor corporale.

Tabelul definitiv al creanțelor. Publicarea tabelului definitiv de creanțe implică înregistrarea în evidențele contabile a diferențelor constatate pentru fiecare creditor în parte. Diferențele în plus vor fi contabilizate sub forma unor cheltuieli. Diferențele în minus vor fi contabilizate sub forma unor venituri. Se vor contabiliza și sumele înscrise în tabel aferente calității de codebitor al societății aflate în insolvență pentru datorii contractate de alte entități; în acest caz datoria față de creditor va fi înregistrată extracontabil și va fi recunoscută ca o datorie contingentă. Din perspectiva creditorului, creanțele admise în tabelul definitiv pot fi provizionate, deductibilitatea fiind diferențiată, în funcție de stadiul procedurii. Creanțele creditorului care nu au fost admise în tabelul definitiv trebuie eliminate din evidențele contabile, nemaiexistând temei legal pentru recuperarea lor.

Contribuția la fondul de lichidare. Preluarea a 2% din sumele recuperate în cadrul procedurilor de insolvență, inclusiv din fondurile obținute din vânzarea bunurilor din averea debitorului. Se aplică indiferent de faza procedurală.

În observație și în reorganizare, se aplică doar asupra:

- valorificărilor de active (în afara activității curente a debitoarei);
- recuperărilor de creanțe – prin recuperare se înțelege activitatea prin care creanțele cu scadența depășită sunt încasate ca urmare a întreprinderii unor măsuri legale de recuperare.

În faliment contribuția se datorează pentru toate valorificările de active și pentru toate sumele încasate.

Baza de calcul al contribuției:

- pentru vânzările de active, baza fără TVA;
- pentru recuperările de creanțe, întreaga sumă încasată.

Excepții: vânzările de active realizate în cadrul unor operațiuni (parțial) *non-cash* – baza de calcul va fi reprezentată doar de sumele încasate în contul de lichidare (partea *cash*).

Faptul generator pentru plata contribuției este încasarea unei sume dintre cele care intră în sfera de aplicare a contribuției la fondul de lichidare. Contribuția se virează până în data de 10 a lunii curente pentru tranzacțiile înregistrate în luna anterioară. În cazul în care o valorificare de activ supusă contribuției se încasează fracționat, contribuția se datorează doar pentru cota parte din preț care s-a încasat efectiv.

Compensări. Compensările între pozițiile reciproce de creanțe și datorii înregistrate față de același partener sunt permise doar dacă:

- datoria și creanța, certe, lichide și exigibile sunt născute anterior deschiderii procedurii;
- datoria și creanța sunt născute ulterior deschiderii procedurii;
- creanța de recuperat este născută anterior deschiderii procedurii, iar datoria este născută ulterior.

Compensarea unei datorii anterioare cu o creanță curentă este nelegală, fiind considerată o plată preferențială către creditorul respectiv.

Calculul de dobânzi și penalități. După deschiderea procedurii, creditorii nu mai pot calcula dobânzi, majorări de întârziere, penalități, accesorii de orice fel, la datoriile născute anterior deschiderii procedurii.

Excepție: creanțele garantate cu bunuri din patrimoniul societății în insolvență. Dacă prin valorificarea garanției prețul obținut depășește valoarea creanței, creditorul va putea calcula accesorii la creanța principală conform actelor din care rezultă creanța.

4.4. Planul de reorganizare

4.4.1. Implementare – reducerea datoriilor prin plan

Sentința de confirmare a planului de reorganizare are ca și consecință directă modificarea creanțelor și drepturilor creditorilor astfel cum este prevăzut în plan.

Tratamentul datoriilor admise în tabelul definitiv de creanțe și neincluse în programul de plată al creanțelor:

Varianta I: Se contabilizează un venit la data confirmării planului, iar ulterior în eventualitatea falimentului (cu revenire la situația anterioară a datoriilor) se va opera o stornare a venitului cu repunerea datoriilor.

Varianta II: nu se contabilizează reducerea datoriilor decât atunci când aceasta este nereversibilă – la ieșirea cu succes a societății din reorganizare.

Finalizarea cu succes a planului de reorganizare conduce la descărcarea debitorului de orice obligații anterioare implementării planului, obligații care au fost înscrise în tabelul definitiv de creanțe.

4.4.2. Închiderea procedurii de reorganizare

Procedura de reorganizare de succes va fi închisă prin sentință în baza unui raport al Administratorului Judiciar prin care se constată îndeplinirea tuturor obligațiilor de plată asumate prin plan, precum și plata creanțelor curente scadente.

4.4.3. Falimentul

Întocmirea Tabelului definitiv consolidat în cazul în care falimentul survine în perioada de reorganizare, datoriile reduse prin planul de reorganizare sunt repuse pe datorii. Efectuarea inventarului și reflectarea diferențelor în evidența contabilă. Ca urmare a încetării activității amortizarea activelor corporale se sistează. Societatea este obligată să depună în continuare declarațiile fiscale ca și până la deschiderea falimentului. Se vor depune situațiile financiare de deschidere

a procedurii de faliment. Conform legii contabilității pe parcursul derulării procedurii de lichidare societatea va depune anual raportări financiare în termen de 90 zile de la încheierea anului calendaristic anterior. În cazul în care la deschiderea procedurii nu sunt predate documentele contabile și acestea nu pot fi identificate, se va proceda la:

- inițializarea unei balanțe cu datele cunoscute: capital social, bunuri în patrimoniu, datorii înscrise în tabelul definitiv;
- depunerea declarațiilor fiscale – în caz de necesitate se va solicita la ANAF un duplicat al declarațiilor precedent depuse.

4.4.4. Închiderea procedurii

Legea insolvenței prevede ca după ce bunurile din averea debitorului au fost lichidate, lichidatorul judiciar va supune judecătorului sindic un raport final însoțit de situațiile financiare finale.

Situațiile financiare, ca anexă a raportului final, vor avea:

- pe coloana 1 valorile de la data deschiderii procedurii de faliment;
- pe coloana 2 toate pozițiile de activ = 0, datoriile rămase neachitate și capitalurile proprii.

Raportat la prevederile legii contabilității, potrivit cărora perioada de lichidare este considerată un singur exercițiu financiar, coroborat cu faptul că lichidarea se încheie doar în momentul în care sentința de închidere a procedurii rămâne definitivă și irevocabilă, se pune problema întocmirii unor situații financiare pentru întreaga perioadă de lichidare.

5. Cazuri practice privind lichidarea

Lichidarea societăților comerciale presupune parcurgerea unor etape de inventariere, evaluare și înregistrarea în contabilitate. În funcție de rezultatele lichidării, se pot întâlni următoarele situații:

I. Lichidarea și partajul unei societăți comerciale în urma cărora din lichidare sunt suficiente resurse pentru plata datoriilor și a asociaților.
II. Lichidarea și partajul unei societăți comerciale, în urma cărora din lichidare nu sunt suficiente resurse pentru plata datoriilor.

Cazul I. *Lichidarea și partajul unei societăți comerciale – din lichidare sunt suficiente resurse pentru plata datoriilor și a asociaților*

Adunarea Generală SC Alfa SA hotărăște lichidarea societății comerciale ca urmare a realizării obiectului de activitate pentru care a fost creată. Bilanțul întocmit pe baza datelor din contabilitate se prezintă astfel:

	Sold
Elemente de bilanț	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
IMOBILIZĂRI CORPORALE	
Terenuri și clădiri (val. Brută) ct. 212	12.000.000
Amortizare aferentă clădirilor ct. 2812	5.000.000
ACTIVE IMOBILIZATE - TOTAL	7.000.000
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. Stocuri de materii prime ct. 301	2.500.000
II. CREANȚE (Sumele ce urmează a fi încasate după o perioadă mai mare de un an sunt prezentate separat)	
Clienți ct. 4111	4.000.000
Clienți incerți ct. 4118	1.500.000
Provizioane pentru deprecierea clienților incerți ct. 491	300.000
IV. CASA ȘI CONTURI LA BĂNCI (ct. 5121)	2.000.000
ACTIVE CIRCULANTE – TOTAL	9.700.000
D. DATORII CE TREBUIE PLĂTITE ÎNTR-O PERIOADĂ DE PÂNĂ LA UN AN (ct. 401)	700.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	9.000.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	16.000.000
H. PROVIZIOANE PENTRU RISCURI ȘI CHELTUIELI (ct. 151)	
J. CAPITAL ȘI REZERVE	
I. CAPITAL - capital subscris vărsat (ct. 1012) (5.000 acțiuni x 1.000 lei/acțiune)	5.000.000
II Rezultat reportat (profit) ct. 117	8.000.000
IV. Rezerve legale (ct. 1061)	3.000.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	16.000.000
TOTAL CAPITALURI	16.000.000

Lichidatorul desemnat de AGA are obligația de a valorifica activele, a achita datoriile curente față bugetul de stat, furnizori, salariați și alți creditori.

Operațiunile de lichidare realizate de lichidator au fost:

1) Vânzarea terenurilor și clădirilor la un preț de 8.500.000 lei, la care se adaugă TVA 20%.
2) Vânzarea stocului de materii prime la un preț de 1.800.000 lei, la care se adaugă TVA 20%.
3) Încasarea clienților anticipat și acordarea unui scont de 500.000 lei.
4) Încasarea clienților incerți la nivelul sumei de 1.200.000 lei.
5) Plata datoriilor către furnizori și primire unui scont de 100.000 lei.
6) Înregistrarea și achitarea facturii către lichidator în sumă de 100.000 lei, la care se adaugă TVA 20%.
7) Înregistrarea și achitarea obligațiilor către bugetul de stat.
8) Întocmirea bilanțului după operațiunile de lichidare.
9) Realizarea partajului.

Înregistrarea operațiuni contabile:

1) Vânzarea terenurilor și clădirilor:

- înregistrarea vânzării

461 Debitori diverși	%	10.200.000
	7583 Venituri din vânzarea activelor	8.500.000
	4427 TVA colectată	1.700.000

- încasarea vânzării

5121 Conturi la bănci în lei	461 Debitori diverși	10.200.000

- descărcarea de gestiune aferente vânzărilor

%	212 Construcții	12.000.000
2812 Amortizarea construcțiilor		5.000.000
6583 Cheltuieli privind activele cedate		7.000.000

- închiderea contului de venituri

7583 Venituri din vânzarea activelor	121 Profit sau pierdere	8.500.000

- închiderea contului de cheltuieli

121 Profit sau pierdere	6583 Cheltuieli privind activele cedate	7.000.000

2) Vânzarea stocului de materii prime:

- transformarea stocului de materii prime în mărfuri

371 Mărfuri	301 Materii prime	2.500.000

- vânzarea stocului de mărfuri

4111 Clienți	%	2.160.000
	707 Venituri din vânzarea mărfurilor	1.800.000
	4427 TVA colectată	360.000

- încasarea clientului

5121 Conturi la bănci în lei	4111 Clienți	2.160.000

- descărcarea de gestiune pentru stocul de marfă vândut

607 Cheltuieli privind mărfurile	371 Mărfuri	2.500.000

- închiderea contului de venituri

707 Venituri din vânzarea mărfurilor	121 Profit sau pierdere	1.800.000

- închiderea contului de cheltuieli

121 Profit sau pierdere	607 Cheltuieli privind mărfurile	2.500.000

3) Încasarea clienților anticipat și acordarea unui scont:

- încasarea clientului

5121 Conturi la bănci în lei	4111 Clienți	3.500.000

- acordarea unui scont pentru încasarea anticipată

667 Cheltuieli privind sconturile acordate	4111 Clienți	500.000

- închiderea contului de cheltuieli

121 Profit sau pierdere	667 Cheltuieli privind sconturile acordate	500.000

- încasarea clienților incerți

5121 Conturi la bănci în lei	4118 Clienți incerți sau în litigiu	1.200.000

- trecerea pe cheltuieli a clienților incerți neîncasați

654 Pierderi din creanțe și debitori diverși	4118 Clienți incerți sau în litigiu	300.000

- închiderea contului de cheltuieli:

121 Profit sau pierdere	654 Pierderi din creanțe și debitori diverși	300.000

- anularea provizionului aferent clienților incerți:

491 Ajustări pentru deprecierea creanțelor	7814 Venituri din ajustări pentru deprecierea activelor circulante	300.000

- închiderea contului de venituri

7814 Venituri din ajustări pentru deprecierea activelor circulante	121 Profit sau pierdere	300.000

4) Plata datoriilor către furnizori și primire unui scont de 100.000 lei:

- plata datoriilor către furnizor

401 Furnizori	5121 Conturi la bănci în lei	600.000

- primirea unui scont pentru plată anticipată

401 Furnizori	767 Venituri din sconturi obținute	100.000

- închiderea contului de venituri

767 Venituri din sconturi obținute	121 Profit sau pierdere	100.000

5) Înregistrarea și achitarea facturii către lichidator în sumă de 100.000 lei, la care se adaugă TVA 20%:

- înregistrarea facturii de la lichidator

%	401 Furnizori	120.000
628 Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți		100.000
4426 TVA deductibil		20.0000

- achitarea datoriilor către lichidator

401 Furnizori	5121 Conturi la bănci în lei	120.000

- închiderea contului de cheltuieli

121 Profit sau pierdere	628 Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți	100.000

6) Înregistrarea și achitarea obligațiilor către bugetul de stat:

- regularizarea conturilor de TVA

4427 TVA colectată	%	2.040.000
	4426 TVA deductibil	20.000
	4423 TVA de plată	2.060.000

- achitarea TVA către bugetul de stat

4423 TVA de plată	5121 Conturi la bănci în lei	2.040.000

- calculul impozitului pe profit: în urma operațiunilor de lichidare, societatea înregistrează un profit brut de 300.000 lei (cota de impozit pe profit este de 16%).

  Impozitul pe profit = 300.000 × 16% = 48.000 lei

- înregistrarea impozitului pe profit

691 Cheltuieli cu impozitul pe profit	441 Impozit pe profit	48.000

- plata impozitului pe profit

441 Impozit pe profit	5121 Conturi la bănci în lei	48.000

- închiderea contului de cheltuieli cu impozitul pe profit

121 Profit sau pierdere	691 Cheltuieli cu impozitul pe profit	48.000

7) Întocmirea bilanțului după operațiunile de lichidare:

	Sold
Elemente de bilanț	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
IMOBILIZĂRI CORPORALE	
Terenuri și clădiri (val. Brută) ct. 212	
Amortizare aferentă clădirilor ct. 2812	
ACTIVE IMOBILIZATE - TOTAL	
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. Stocuri de materii prime ct. 301	
II. CREANȚE (Sumele ce urmează a fi încasate după o perioadă mai mare de un an sunt prezentate separat)	
Clienți ct. 4111	
Clienți incerți ct. 4118	
Provizioane pentru deprecierea clienților incerți ct. 491	
IV. CASA ȘI CONTURI LA BĂNCI (ct. 5121)	16.252.000
ACTIVE CIRCULANTE – TOTAL	16.252.000
D. DATORII CE TREBUIE PLĂTITE ÎNTR-O PERIOADĂ DE PÂNĂ LA UN AN (ct. 401)	
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	16.252.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	16.252.000
H. PROVIZIOANE PENTRU RISCURI ȘI CHELTUIELI (ct. 151)	
J. CAPITAL ȘI REZERVE	
I. CAPITAL - capital subscris vărsat (ct. 1012) (5.000 acțiuni x 1.000 lei/acțiune)	5.000.000
II Rezultat reportat (profit) ct. 117	8.000.000
IV. Rezerve legale (ct. 1061)	3.000.000
V. Rezultat curent (ct. 121)	252.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	16.252.000
TOTAL CAPITALURI	16.252.000

8) Partajul bunurilor rezultate din lichidare:

- repartizarea capitalului social

1012 Capital subscris vărsat	456 Decontări cu acționarii privind capitalul	5.000.000

- plata către asociați în funcție de cotele de participare deținute

456 Decontări cu acționarii privind capitalul	5121 Conturi la bănci în lei	5.000.000

- repartizarea rezultatului reportat. Rezultatul reportat, este o sumă netă ce a fost impozitată ca impozit pe profit la constituire. Acesta va fi repartizat către asociații și va fi asimilat cu dividendele

117 Rezultatul reportat	456 Decontări cu acționarii privind capitalul	8.000.000

- rezerva legală a fost constituită din profitul brut și a fost scutită la impozit. Este necesar impozitarea acesteia. Impozitul pe profit aferent rezervei legale = 3.000.000 × 16%= 480.000 lei

i. Înregistrarea repartizării rezervei legale

456 Decontări cu acționarii privind capitalul	1061 Rezerve legale	3.000.000

ii. Înregistrarea impozitului aferent rezervei legale

456 Decontări cu acționarii privind capitalul	441 Impozit pe profit	480.000

iii. Plata impozitului pe profit aferent rezervei legale

441 Impozit pe profit	5121 Conturi la bănci în lei	480.000

- rezultatul curent. Este în sumă netă și se va repartiza ca dividend

121 Profit sau pierdere	456 Decontări cu acționarii privind capitalul	252.000

- Calculul dividendelor

Valoarea dividendelor = 8.000.000 (rezultat reportat) + 2.520.000 (rezerva legală) + 252.000 (rezultatul lichidării) = 10.772.000 lei

Impozitul pe dividende = 10.772.000 × 16% = 1.723.520

- înregistrarea impozitului pe dividende

456 Decontări cu acționarii privind capitalul	446 Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate	1.723.520

- plata impozitului pe dividende

446 Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate	5121 Conturi la bănci în lei	1.723.520

- plata dividendelor nete către asociați

456 Decontări cu acționarii privind capitalul	5121 Conturi la bănci în lei	9.048.480

Cazul II. *Lichidarea și partajul unei societăți comerciale – din lichidare nu sunt suficiente resurse pentru plata datoriilor*

Adunarea Generală SC Betta SA hotărăște lichidarea societății comerciale ca urmare a realizării obiectului de activitate pentru care a fost creată. Bilanțul întocmit pe baza datelor din contabilitate se prezintă astfel:

	Sold
Elemente de bilanț	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
IMOBILIZĂRI CORPORALE	
Terenuri și clădiri (val. Brută) ct. 212	5.000.000
Amortizare aferentă clădirilor ct. 2812	5.000.000
ACTIVE IMOBILIZATE - TOTAL	0
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. Stocuri mărfuri ct. 371	1.500.000
II. CREANȚE (Sumele ce urmează a fi încasate după o perioadă mai mare de un an sunt prezentate separat.)	
Clienți ct. 4111	4.000.000
Clienți incerți ct. 4118	3.500.000
Provizioane pentru deprecierea clienților incerți ct. 491	300.000
IV. CASA ȘI CONTURI LA BĂNCI (ct. 5121)	100.000
ACTIVE CIRCULANTE – TOTAL	8.800.000
D. DATORII CE TREBUIE PLĂTITE ÎNTR-O PERIOADĂ DE PÂNĂ LA UN AN (ct. 401)	4.700.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	4.100.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	4.100.000
H. PROVIZIOANE PENTRU RISCURI ȘI CHELTUIELI (ct. 151)	
J. CAPITAL ȘI REZERVE	
I. CAPITAL - capital subscris vărsat (ct. 1012) (5.000 acțiuni x 500 lei/acțiune)	2.500.000
II. Rezultat reportat (profit) ct. 117	100.000
III. Rezultat curent (profit) ct. 121	1.500.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	4.100.000
TOTAL CAPITALURI	4.100.000

Lichidatorul desemnat de AGA are obligația de a valorifica activele, a achita datoriile curente față bugetul de stat, furnizori, salariați și alți creditori.

Operațiunile de lichidare realizate de lichidator au fost:

1) Vânzarea terenurilor și clădirilor la un preț de 500.000 lei, la care se adaugă TVA 20%.
2) Vânzarea stocului de materii prime la un preț de 600.000 lei, la care se adaugă TVA 20%.
3) Încasarea clienților anticipat la nivelul sumei de 1.000.000 lei.
4) Încasarea clienților incerți la nivelul sumei de 2.500.000 lei.
5) Înregistrarea și achitarea facturii către lichidator în sumă de 75.000 lei, la care se adaugă TVA 20%.
6) Înregistrarea și achitarea obligațiilor către bugetul de stat.
7) Plata datoriilor către furnizori.
8) Întocmirea bilanțului după operațiunile de lichidare.
9) Realizarea partajului.

Înregistrarea operațiunilor contabile:

1) Vânzarea terenurilor și clădirilor:

- înregistrarea vânzării

461 Debitori diverși	%	600.000
	7583 Venituri din vânzarea activelor	500.000
	4427 TVA colectată	100.000

- încasarea vânzării

5121 Conturi la bănci în lei	461 Debitori diverși	600.000

- descărcarea de gestiune aferente vânzărilor

281 Amortizarea clădirilor	212 Clădiri	5.000.000

- închiderea contului de venituri

7583 Venituri din vânzarea activelor	121 Profit sau pierdere	500.000

2) Vânzarea stocului de materii prime:

- vânzarea stocului de mărfuri

4111 Clienți	%	720.000
	707 Venituri din vânzarea mărfurilor	600.000
	4427 TVA colectată	120.000

- încasarea clientului

5121 Conturi la bănci în lei	4111 Clienți	720.000

- descărcarea de gestiune pentru stocul de marfă vândut

607 Cheltuieli cu mărfurile	371 Mărfuri	1.500.000

- închiderea contului de venituri

707 Venituri din vânzarea mărfurilor	121 Profit sau pierdere	600.000

- închiderea contului de cheltuieli

121 Profit sau pierdere	607 Cheltuieli cu mărfurile	1.500.000

3) Încasarea clienților anticipat:

- încasarea clientului

5121 Conturi la bănci în lei	4111 Clienți	1.000.000

- trecerea pe cheltuieli a clienților neîncasați

654 Pierderi din creanțe și debitori diverși	4111 Clienți	3.000.000

- închiderea contului de cheltuieli

121 Profit sau pierdere	654 Pierderi din creanțe și debitori diverși	3.000.000

4) Încasarea clienților incerți:

- încasarea clienților incerți

5121 Conturi la bănci în lei	4118 Clienți incerți	2.500.000

- trecerea pe cheltuieli a clienților incerți neîncasați

654 Pierderi din creanțe și debitori diverși	4118 Clienți incerți	1.000.000

- închiderea contului de cheltuieli

121 Profit sau pierdere	654 Pierderi din creanțe și debitori diverși	1.000.000

- anularea provizionului aferent clienților incerți

491 Ajustări pentru deprecierea creanțelor	7814 Venituri din ajustări pentru deprecierea activelor circulante	300.000

- închiderea contului de venituri

7814 Venituri din ajustări pentru deprecierea activelor circulante	121 Profit sau pierdere	300.000

5) Înregistrarea și achitarea facturii către lichidator în sumă de 75.000 lei, la care se adaugă TVA 20%:

- înregistrarea facturii de la lichidator

%	401 Furnizori	90.000
628 Alte cheltuieli cu serviciile efectuate de terți		75.000
4426 TVA deductibil		15.000

- achitarea datoriilor către lichidator

401 Furnizori	5121 Conturi la bănci în lei	90.000

- închiderea contului de cheltuieli

121 Profit sau pierdere	628 Alte cheltuieli cu serviciile efectuate de terți	75.000

6) Înregistrarea și achitarea obligațiilor către bugetul de stat:

- regularizarea conturilor de TVA

4427 TVA colectată	%	220.000
	4426 TVA deductibil	15.000
	4423 TVA de plată	205.000

- achitarea TVA către bugetul de stat

4423 TVA de plată	5121 Conturi la bănci în lei	205.000

- calcul impozit profit: în urma operațiunilor de lichidare, societatea înregistrează o pierdere în suma de 4.175.000 lei.

7) Plata datoriilor către furnizori

Din analiza contului de disponibil aferent lichidării, valoarea acestuia este de 4.625.000 lei. Se va achita furnizorului suma respectivă, diferența până la 4.700.000 lei rămâne neachitată (75.000 lei).

401 Furnizori	5121 Conturi la bănci în lei	4.625.000

8) Întocmirea bilanțului după operațiunile de lichidare.

	Sold
Elemente de bilanț	Sume
A. ACTIVE IMOBILIZATE	
IMOBILIZĂRI CORPORALE	
Terenuri și clădiri (val. Brută) ct. 212	
Amortizare aferentă clădirilor ct. 2812	
ACTIVE IMOBILIZATE - TOTAL	
B. ACTIVE CIRCULANTE	
I. Stocuri de mărfuri ct. 371	
II. CREANȚE (Sumele ce urmează a fi încasate după o perioadă mai mare de un an sunt prezentate separat.)	
Clienți ct. 4111	
Clienți incerți ct. 4118	
Provizioane pentru deprecierea clienților incerți ct. 491	
IV. CASA ȘI CONTURI LA BĂNCI (ct. 5121)	
ACTIVE CIRCULANTE – TOTAL	
D. DATORII CE TREBUIE PLĂTITE ÎNTR-O PERIOADĂ DE PÂNĂ LA UN AN (ct. 401)	75.000
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	-75.000
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	-75.000
H. PROVIZIOANE PENTRU RISCURI ȘI CHELTUIELI (ct. 151)	
J. CAPITAL ȘI REZERVE	
I. CAPITAL - capital subscris vărsat (ct. 1012) (5.000 acțiuni x 500 lei/acțiune)	2.500.000
II Rezultat reportat (profit) ct. 117	100.000
III Rezultat lichidare ct. 121	- 2.675.000
TOTAL CAPITALURI PROPRII	-75.000
TOTAL CAPITALURI	- 75.000

Atentie!

În exemplu prezentat, în urma operațiilor de lichidare, au rămas datorii către furnizori și către asociați. Dacă societatea comercială era cu răspunderea solidară a asociațiilor, aceștia sunt obligați să depună din surse proprii banii necesari achitării obligațiilor către furnizori. Considerăm că acțiunile sunt deținute de acționarul A 80% și acționarul B 20%. Se vor realiza următoarele operațiuni:

1) Distribuirea capitalului social către acționari:

1012 Capital subscris vărsat	456 Decontări cu acționarii privind capitalul	2.500.000
	456 A	2.000.000
	456 B	500.000

2) Acoperirea din rezultatul reportat a pierderilor din lichidare:

117 Rezultatul reportat	121 Profit sau pierdere	100.000

3) Partajul pierderilor către cei doi acționari:

456 Decontări cu acționarii privind capitalul	121 Profit sau pierdere	2.575.000
456 A		2.060.000
456 B		515.000

4) Încasarea de la acționari a sumelor ce vor fi achitate către furnizori:

5121 Conturi la bănci în lei	456 Decontări cu acționarii privind capitalul	75.000
	456 A	60.000
	456 B	15.000

5) Plata datoriilor către furnizori:

401 Furnizori	5121 Conturi la bănci în lei	75.000

Bibliografie

Feleagă (Malciu) L, Feleagă N, *Contabilitate financiară, o abordare europeană și internațională*, vol. I, *Contabilitate financiară fundamentală*, ediția a doua, Editura Economică, București, 2007

Feleagă, N. și colab. *Contabilitate aprofundată*, Editura Economică, București, 1996

Epstein B.J., IFRS 2007. *Interpretarea și aplicarea Standardelor Internaționale de Contabilitate și Raportarea Financiară*, Editura BMT Publishing House, București, 2007

Hennie van Greuning, *International Financial Reporting Standards – A Practical Guide*, Editura Irecson, București, 2005

Jeter Debra C., Chaney, P.K., *Advanced Accounting, 5th Edition,* John Wiley & Sons, 2012

Monchal Alain și colab., *Comptabilité aprofondie*, Ėditions Nathan, Paris, 1994

Ristea, M., Dumitru, C., Iaonas, C. *Contabilitatea societăților comerciale*, Vol. I și II, Editura Universitară, București, 2009

Ristea M., Dumitru C.G., *Contabilitate aprofundată*, Editura Universitară, București, 2004

Ristea M., *Normalizarea contabilității – bază și alternativ*, Editura Tribuna Economică, București, 2002

Ristea M., Dunitru C., *Contabilitate aprofundată*, Editura Lucman, București, 2002

Sabău C., Duran I., *Gestiunea financiară a întreprinderilor*, Editura Eurostampa, Timișoara 2007

Săcărin, M. *Contabilitate aprofundată*, Editura Economică, București, 2004

Toma, M., *Reorganizarea întreprinderilor prin fuziune și divizare*, Editura CECCAR, București, 2003

Vuta, M, *Elemente de contabilitate aprofundată*, Editura Renaissannce, București, 2011

*** Ghid pentru înțelegerea și aplicarea Standardelor Internaționale de Contabilitate, Editura CECCAR, București, 2004

*** Ghid practic privind noile reglementări contabile aplicabile începând cu data de 01.01.2015, București 2015, curs online

*** Ghid privind aplicarea reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare consolidate, aprobate prin OMF nr. 1.802/2014, Editura CECCAR, București, 2015

*** IASC, Standardele internaționale de Contabilitate, traducere din limba engleză, Editura Economică, București, 2001

*** Legea nr. 31/1990, privind Societățile Comerciale, cu modificările ulterioare, Monitorul Oficial nr. 519/2015

*** Legea nr. 85/2006, privind procedura de insolvență a Societățile Comerciale, cu modificările ulterioare, Monitorul Oficial nr. 359/2006

*** Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, Monitorul Oficial nr. 920/11.12.2015

*** OMFP nr. 1.802/2014, Reglementări contabile privind situațiile financiare individuale și situațiile financiare consolidate, Monitorul Oficial nr. 963/30.12.2014

*** OMFP nr. 897/2015, Norme contabile privind fuziunea, divizarea și lichidarea societăților, retragerea sau excluderea unor asociați, Monitorul Oficial nr. 711/2015

*** Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) incluzând Standardele *Internaționale de Contabilitate (IAS) și Interpretările lor la 1 ianuarie 2007*, Editura CECCAR, București, 2007